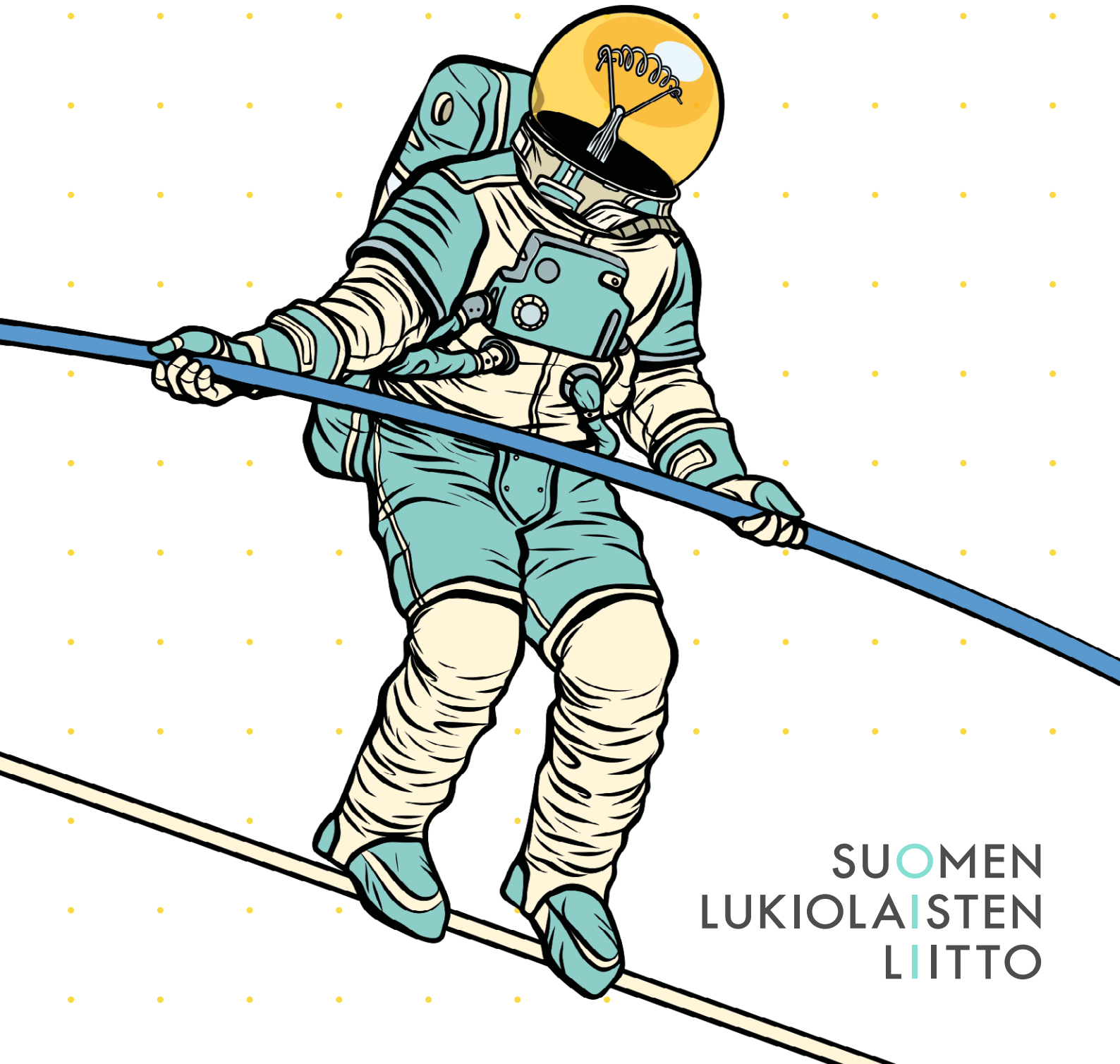
LUKIOLAISEN TYÖELÄMÄOPAS

SUOMEN LUKIOLAISTEN LIITTO

LUKIOLAISEN TYÖELÄMÄOPAS

Toimittanut:
Toni Ahva

Julkaisija:
Suomen Lukiolaisten Liitto
Helsinki 2020
lukio.fi

Viralliset yhteistyökumppanit:
Akava, Finanssiala, Elintarviketeollisuusliitto,
Energiateollisuus, Hyvinvointiala HALI, Kemianteollisuus,
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa, Metsäteollisuus,
Nuori Yrittäjyys, Palvelualojen työnantajat PALTA,
Puunjalostusinsinöörit, STTK, Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK, Suomen Opinto-ohjaajat, Suomen Tekstiili &
Muoti, Suomen Vanhempainliitto, Suomen Yrittäjät, Suomen 4H-liitto,
Talous ja nuoret TAT, Taloushallintoliitto, Teknologiateollisuus ja
Valtakunnallinen YES

Kiittäen:
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Duunitori
Elinkeinoelämän keskusliitto
Kuntaliitto
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ
Opetushallitus
Suomen Nuorkauppakamarit
Takuusäätiö
Yleinen työttömyyskassa YTK
Netta Huuskonen
Anssi Moilanen
Hugo Paananen
Piritta Ekroth
Iiris Hynönen
Stina Kinnunen
Pia Korhonen
Suvi Kytöharju
Sanna Lehtonen
Heikki Luoto
Adina Nivukoski
Ville Nousiainen
Armi Nurmi
Päivi Ojala
Minna Palmu
Elias Pitkänen
Milla Rekola
Roope Seppänen
Tiina Silander
Riina Ståhlberg
Eemeli Tuominen
Otto Tähkäpää
Mari Uusivirta
Siiri Varis
Jari Virtanen
Arttu Vuori

Suunnittelu ja taitto:
Mainostoimisto Paahtamo Oy

ISBN 978-951-98401-4-7 (nid.)
ISBN 978-951-98401-5-4 (PDF)

SUOMEN
LUKIOLAISTEN
LIITTO

HYVÄ LUKIOLAINEN,

Tämä on työelämäopas juuri sinulle. Ja avaat sen juuri oikeaan aikaan – lukio on erinomainen paikka oman tulevaisuuden suunnittelulle.

Mikä susta tulee isona? Mitä kaikkea haluat tehdä sen jälkeen, kun laitat lakin päähän ylioppilasjuhlissa? Rohkaisemme sinua etsimään, pohtimaan ja kokeilemaan. Työelämä on täynnä mahdollisuuksia – juuri sinulle.

On hyvä muistaa, että vain harvalla lukiolaisella on täysin selvät suunnitelmat tulevaisuuden jatko-opinnoista ja työelämästä. Vaikka et siis tiedä vielä suuntaasi, et ole todellakaan yksin.

Lukiovuosiin kuuluu pohtiminen: kuka minä olen nyt ja kuka minä haluan olla tulevaisuudessa. Niihin kuuluvat hetket, jolloin löydät inspiroivan alan ja päätät tavoitella unelmiasi – ja myös ne hetket, kun on hukassa. Hetket, jolloin ymmärtää, että se mitä nyt teen, ei ainakaan ole se, mitä haluan tulevaisuudessa tehdä. Jokainen tällainen oivallus on askel eteenpäin.

Tästä oppaasta löydät vastauksia työelämäkysymyksiin. Mitkä on sun fiilikset työelämästä ja yrittäjyydestä? *Lukuun I* olemme keränneet paljon lukiolaisten näkemyksiä ja kokemuksia, joihin kannattaa tutustua. Oletko pohtinut, mistä saisit lisää tietoa työelämästä? *Luvusta II* löydät paljon erilaisia mahdollisuuksia tutustua työelämään ja sen pelisääntöihin.

Oletko pohtinut kesätöiden hakemista? Siinä tapauksessa *luku III* on sun juttu, sinne olemme koonneet vinkkejä työhakemukseen, ansioluetteloon ja työhaastatteluun. Sun hyvinvoinnista ja toimeentulosta huolehtii *luku IV.*

Oletko pohtinut yrityksen perustamista? Yrittäjyydestä ja lukiolaisten yritystarinoista puhutaan *luvussa V*. Entä miten lukiossa saa opiskelijoiden äänen kuuluviin? *Luku VI* kertoo vaikuttamisesta, joka voi helposti tempaista mukaansa. Ja sitten vielä se suuri kysymys: mikä on sun tulevaisuuden ala? Monta vaihtoehtoa ja nuorten tarinaa löydät *luvusta VII.*

Tämä opas on historiallinen. Sen on tehnyt Lukiolaisten Liitto, eli suunnittelusta ovat vastanneet itse lukiolaiset! Lisäksi mukana on ollut laaja joukko huippuhyviä asiantuntijoita ja yhteistyökumppaneita. Me voimme siis ylpeänä sanoa, että tämä teos on lukiolaisten toiveiden näköinen.

Oppaassa on paljon vinkkilistoja: työnhakuun, työsopimuksen laatimiseen, yrityksen perustamiseen, hyvinvointiin, välivuoteen, vaikuttamiseen... niitä lukiolaiset kaikista eniten oppaalta toivoivat. Nappaa siis käyttöösi parhaat vinkit!

Alkusanoissa haluamme kuitenkin antaa jo ensimmäisen ja tärkeimmän vinkin: seuraa unelmiasi.

Tulevaisuuteen katsovin terveisin,

Helsingissä 25.11.2020

Adina Nivukoski
puheenjohtaja,
Lukiolaisten Liitto

Toni Ahva
projektipäällikkö

LUKIOLAISEN TYÖELÄMÄOPAS

Avaussanat ... 3
Sisällysluettelo ... 4
I Lukiolaisten fiilikset työelämästä ... 5
II Vinkkejä työelämään ... 11
Katse tulevaisuuteen – ministeriön vieraskynä ... 12
Kun koulu loppuu -media uravalintojen tukena ... 13
Duunikoutsi – työelämävalmentaja kännykässäsi ... 14
Elämästä selviää myös ilman valmista käsikirjoitusta ... 16
Uraguru ... 18
Työelämään.fi ... 19
Työelämävinkit talteen! ... 20
Työelämän pelisäännöt ... 21
Kesäduunari palvelee ... 22
Testaa tietosi netissä ... 23
Vinkit välivuoteen ... 24
Työelämän passit ja kortit ... 26
TET kemianteollisuudessa ... 27
III Vinkit työnhakuun ... 28
Vinkkilista työhakemukseen ... 28
Ansioluettelopohja ... 30
Näin valmistaudut työhaastatteluun ... 32
IV Työ & toimeentulo & hyvinvointi ... 34
Työnteon vaikutus opintotukeen ... 35
Hyvinvoinnin vinkkilista ... 36
Miten sinä käytät rahaa? ... 38
Työttömyysturva lukion jälkeen ... 40
Yleinen työttömyyskassa ... 42
V Yrittäjyys ... 43
Lukiossa syntynyt yritys kasvoi menestykseksi ... 44
Sinustako yrittäjä? ... 46
Yrittäjyystaitoja jo lukiossa ... 50
Päivä johtajana ... 54
Näin perustat 4H-yrityksen ... 56
VI Lukiolaisvaikuttaminen ... 59
Näin voit vaikuttaa lukiossasi ... 60
Lukiolaisvaikuttajan vieraskynä ... 62
Vinkkejä lukioiden työelämä- ja yrittäjyysyhteistyön vahvistamiseen ... 64
VII Toimialaesittelyt ... 69
Finanssiala ... 70
Elintarviketeollisuus ... 72
Energiateollisuus ... 74
Hyvinvointiala ... 76
Kemianteollisuus ... 78
Matkailu- ja ravintola-ala ... 80
Metsäteollisuus ... 82
Palveluala ... 86
Taloushallintoala ... 88
Tekstiili- ja muotiala ... 90
Teknologiateollisuus ... 92
Yhteistyökumppanit ... 95

I LUKIOLAISTEN FIILIKSET TYÖELÄMÄSTÄ

TIETOPAKETTI LUKIOIDEN TYÖELÄMÄ-YHTEISTYÖSTÄ – NÄIN LUKIOLAISET AJATTELEVAT TYÖELÄMÄSTÄ JA YRITTÄJYYDESTÄ

Teksti: Toni Ahva

Suomen Lukiolaisten Liitto kartoitti lukiolaisten mielipiteitä työelämästä ja yrittäjyydestä kyselyllä, johon vastasi syyskuussa 2020 yli 450 lukiolaista ympäri Suomen.

Lisäksi lukiolaisten ajatuksia työelämästä ja jatko-opinnoista kartoitettiin vuoden 2019 Lukiolaisbarometrissä, jota olivat toteuttamassa Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus, opetus- ja kulttuuriministeriö, Akava ja Suomen Lukiolaisten Liitto.

TET-JAKSO PERUSKOULUSSA TUTTU, LUKIOSSA TUNTEMATON

Työelämään tutustumisen (TET) -jakso on varsin tuttu jokaiselle peruskoulun käyneelle. TET-jakso kuuluu perusopetuksen opetussuunnitelmaan, joten siksi sen suorittaa käytännössä jokainen.

Sen sijaan lukiossa TET-jaksot ovat harvinaisia. Opiskelijoista ainoastaan harva (3 %) on päässyt suorittamaan TET-jakson lukiossa.

Kyselystä voidaan havaita kuitenkin huomattavaa kiinnostusta lukion TET-jaksoa kohtaan. 71 prosenttia lukiolaisista olisi kiinnostunut osallistumaan TET-jaksolle.

Kiinnostusta on paljon, mutta mahdollisuuksia vähemmän. TET-jakson suorittaminen ei nimittäin ole mahdollista monessa lukiossa.

Ainoastaan 13 prosenttia lukiolaisista vastasi, että omassa lukiossa on mahdollista suorittaa TET-jakso. Kolmannes lukiolaisista ei tiedä, tarjoaako oma lukio tällaista mahdollisuutta.

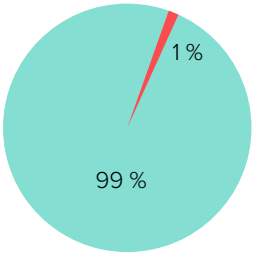
VAHVA TOIVE: ENEMMÄN TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISTA LUKIOON

Kysyttäessä lukiolaisten kantaa työelämäyhteistyöhön, kannat olivat hyvin myönteisiä. Peräti neljä viidestä (81 %) lukiolaisesta haluaa lukioihin enemmän mahdollisuuksia tutustua työelämään.

Samoin laajasti toivottiin mahdollisuutta vapaaehtoiseen TET-jaksoon. Mahdollisuuden tarjoamista kannatti yli kaksi kolmasosaa lukiolaisista (72 %).

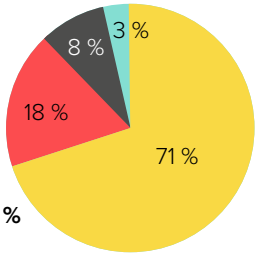
Oletko osallistunut TET-jaksolle peruskoulussa?

- Kyllä **99 %**
- En **1 %**

Oletko osallistunut TET-jaksolle lukiossa?

- Kyllä **3 %**
- En ole, mutta olisin kiinnostunut osallistumaan **71 %**
- En ole, enkä haluaisi osallistua **18 %**
- En osaa sanoa **8 %**

Tarjoaako oma lukiosi mahdollisuutta suorittaa TET-jaksoa?

- **Kyllä 13 %**
- **En tiedä 32 %**
- **Ei 55 %**

YLI 70 %
lukiolaisista haluaisi joka lukioon TET-jakson

YLI 80 %
lukiolaisista haluaisi enemmän mahdollisuuksia tutustua työelämään

7+
lukiolaisten antama keskimääräinen arvosana

Miten hyvin lukiosi on onnistunut kertomaan työelämästä ja uravalinnoista?

YLI 97 %
lukiolaisista voisi harkita ryhtyvänsä yrittäjiksi tai pitää yrittäjyyttä ensisijaisena uravaihtoehtona.

6+
lukiolaisten antama keskimääräinen arvosana

Miten hyvin lukiosi on onnistunut kertomaan yrittäjyydestä?

YRITTÄJYYS KIINNOSTAA LUKIOLAISIA

Tiedustelimme, mikä on lukiolaisten oma suhde yrittäjyyteen. Vastauksista havaitaan, että yrittäjyys kiinnostaa lukiolaisia laajasti.

Yrittäjyyttä ensisijaisena uravaihtoehtona pitää 17 prosenttia lukiolaisista. Myös Lukiolaisbarometrissa hieman alle viidennes lukiolaisista (18 %) kertoi haluavansa yrittäjäksi.

Sen lisäksi peräti neljä viidestä lukiolaisesta (80 %) voisi harkita ryhtyvänsä yrittäjäksi. Ainoastaan kolme prosenttia lukiolaisista ei ryhtyisi yrittäjäksi missään olosuhteissa.

Vuonna 2011 Suomen Lukiolaisten Liiton tutkimuksessa *Menestyksen pelinrakentajat* tarkasteltiin samaa kysymystä. Luvut ovat pysyneet noin kymmenessä vuodessa lähes samoina.

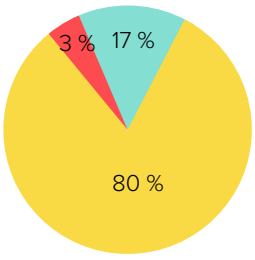
Lisäksi kysyimme lukiolaisilta, näkevätkö he tarpeen lisätä yrittäjyyskasvatuksen määrää lukioissa. Noin puolet (47 %) toivoi lisää yrittäjyyskasvatusta lukioihin.

LUKIOLAISILTA KRIITTISIÄ ARVOSANOJA OMALLE LUKIOLLE

Pyysimme lukiolaisia antamaan omalle lukiolleen kouluarvosanan asteikolla 4–10 työelämäyhteistyöhön liittyen.

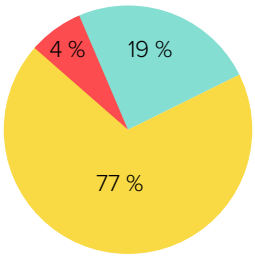
Ensimmäisenä lukiolaiset saivat arvostella, miten oma lukio on onnistunut kertomaan työelämästä ja uravalinnoista. Selvästi eniten annettiin arvosanoja 7 ja 8, ja keskiarvoksi muodostui 7+.

Toisena kysyttiin, miten oma lukio on onnistunut kertomaan yrittäjyydestä. Tähän kysymykseen arvosanat olivat kriittisempiä ja jakautuivat enemmän. Eniten lukiot saivat arvosanoja 6 ja 7, keskiarvona 6+.

2020

- Yrittäjyys on ensisijainen uravaihtoehtoni **17 %**
- Voisin harkita ryhtyväni yrittäjäksi **80 %**
- En ryhtyisi yrittäjäksi missään olosuhteissa **3 %**

2011

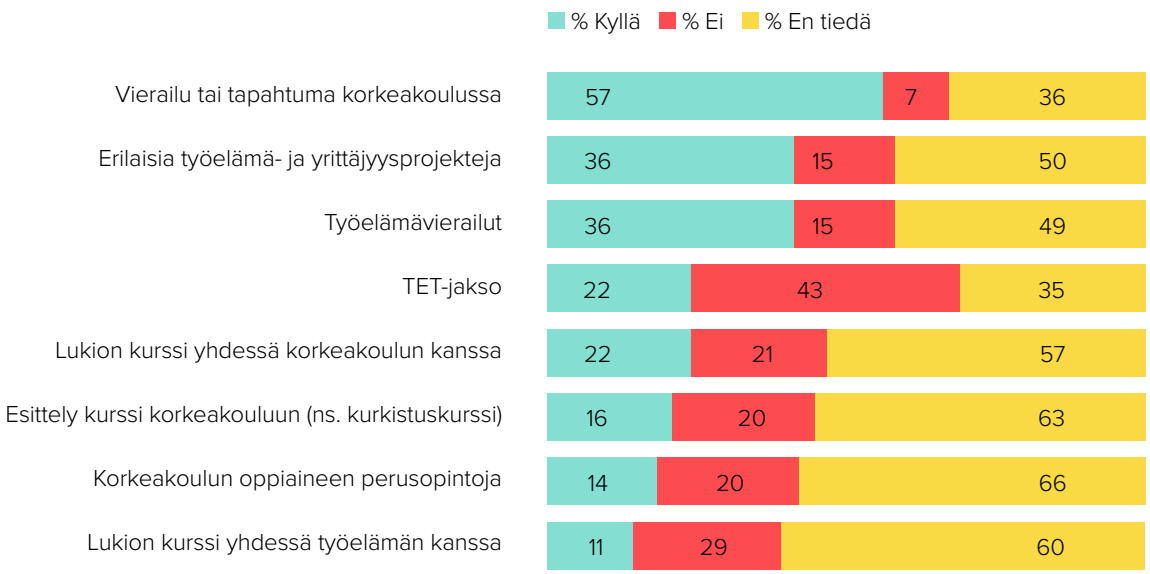
- Yrittäjyys on ensisijainen uravaihtoehtoni **19 %**
- Voisin harkita ryhtyväni yrittäjäksi **77 %**
- En ryhtyisi yrittäjäksi missään olosuhteissa **4 %**

TYÖELÄMÄYHTEISTYÖN NYKYTILA

Myös *Lukiolaisbarometrissä* kartoitettiin lukioiden työelämäyhteistyön nykytilaa. Sen perusteella eniten lukioissa järjestetään korkeakouluvierailuja ja -tapahtumia. Lisäksi noin kolmasosalla lukiolaisista on mahdollisuus erilaisiin työelämäprojekteihin tai -vierailuihin. Muut vaihtoehdot ovat selvästi harvinaisempia.

Huomattavaa – ja huolestuttavaa – on “en tiedä” -vastauksien suuri määrä. Monissa kysymyksissä yli puolet lukiolaisista eivät tiedä lukionsa tarjoamista mahdollisuuksista. Alueen mukaan tarkasteluna havaittiin, että Pohjois- ja Itä-Suomessa tietoa yhteistyötavoista on eniten mutta toisaalta työelämäyhteistyömahdollisuuksia vähiten, mikä johtuu pienemmistä lukioista.

Tarjoaako lukiosi opintoja, jotka on järjestetty yhteistyössä korkeakoulun tai työelämän kanssa?

Lähde: Lukiolaisbarometri 2019

LUKIOLAISET HALUAVAT LISÄÄ TIETOA TYÖELÄMÄSTÄ JA ERITYISESTI URAMAHDOLLISUUKSISTA

Parannettavaa lukiokoulutuksen työelämälähtöisyydessä riittää. Siksi tiedustelimme lukiolaisilta, mistä he haluaisivat tietää lisää. Selvästi eniten toivottiin lisätietoa eri uramahdollisuuksista. Siksi myös tässä oppaassa on laaja toimialaesittelyjen kokonaisuus.

Lisäksi yli puolet lukiolaisista toivoi lisää tietoa työntekijöiden oikeuksista, työelämän pelisäännöistä sekä työhakemuksen ja CV:n laatimisesta.

Näiden lisäksi avovastauksissa nousi esille kiinnostus etenkin työelämän ja yrittäjyyden verotusta kohtaan.
Se, että lukiolaiset haluavat lisää tietoa eri uravaihtoehdoista, ei tule yllätyksenä. *Lukiolaisbarometrin* mukaan ainoastaan joka viides lukiolainen (20 %) on varma siitä, mille koulutusalalle haluaa suunnata valmistuttuaan. Noin neljäsosa (27 %) lukiolaisista miettii useamman vaihtoehdon välillä, ja kolmasosa (31 %) on tilanteessa, jossa he ovat vasta sulkeneet vaihtoehtoja pois joitakin vaihtoehtoja. Joka viides lukiolainen (20 %) ei tiedä vielä lainkaan, mille alalle hakeutuisi.

Vain joka viides lukiolainen on varma, mille koulutusalalle haluaa suunnata valmistuttuaan.

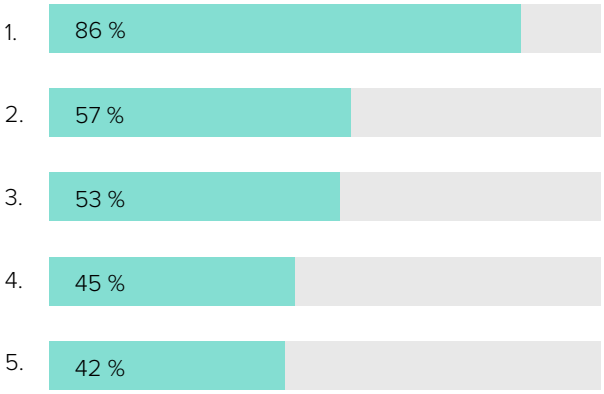
OHJAUKSESSA VIELÄ PARANNETTAVAA

Lukion opinto-ohjaukselta vaaditaan monenlaista: sen tulisi auttaa lukiolaisia lukio-opintojen suunnittelussa, auttaa valitsemaan opinnot ja ylioppilaskirjoitusten kokeet, ohjata jatko-opintoihin ja auttaa urasuunnittelussa. Ohjaus ei kuitenkaan ole vain opinto-ohjaajien harteilla, vaan tukea urasuunnitteluun pitäisi saada koko kouluyhteisöltä ja eri oppiaineista.

Eniten kehitettävää lukiolaiset näkevät ohjauksessa jatko-opintoihin ja urasuunnitteluun liittyen. *TAT Nuorten tulevaisuusraportti 2020* -tutkimuksen mukaan lukiolaisista ainoastaan 43 prosenttia koki saaneensa jatko-opinnoista riittävästi ohjausta opintojensa aikana. Urasuunnitteluun riittävästi ohjausta koki saaneensa vain 20 prosenttia lukiolaisista. Lisäksi vain kaksi viidestä lukiolaisesta (40 %) saa tällä hetkellä riittävästi tietoa työelämästä.

Vain 40 % lukiolaisista on saanut riittävästi tietoa työelämästä

Mitä haluaisit oppia lukiossa nykyistä enemmän?

1. Tietoa eri uramahdollisuuksista **86 %**
2. Tietoa työntekijän oikeuksista ja työelämän pelisäännöistä **57 %**
3. Työhakemuksen ja CV:n laatimisesta **53 %**
4. Työhaastatteluun valmistautuminen **45 %**
5. Tietoa yrityksen perustamisesta **42 %**

LUKIOLAISTEN AJATUKSET TYÖELÄMÄSTÄ

Tulevaisuusraportissa lukiolaisilta kysyttiin asenteista työelämää kohtaan.

79 % pitää tärkeänä menestyä työelämässä
78 % haluaa tehdä työelämässä merkityksellisiä töitä/asioita
56 % pitää tärkeänä ansaita paljon rahaa
55 % odottaa innolla työelämään pääsyä
21 % pelkää työelämän olevan liian raskasta

Lukiolaisbarometrissa lukiolaisia pyydettiin ajattelemaan parinkymmenen vuoden päähän ja sen perusteella vastaamaan, mitä he ajattelevat erilaisista väitteistä tulevaisuuden työelämään liittyen.

89 % arvioi, että data- ja medialukutaidon merkitys kasvaa tulevaisuudessa
66 % katsoo korkeakoulutuksen merkityksen korostuvan tulevaisuudessa
66 % uskoo vuorovaikutustaitojen olevan yhä tärkeämpiä tulevaisuudessa
55 % uskoo, että valtaosa fyysisestä työstä siirtyy automaation tekemäksi
40 % pitää työpaikan vaihtamista useaan kertaan työuran aikana todennäköisenä

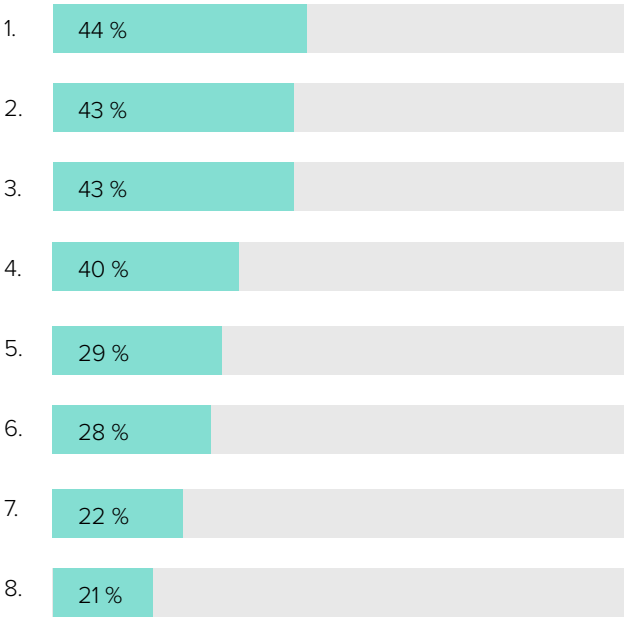
TÄRKEIMMÄT TIETOLÄHTEET OPISKELUVALINNOISTA – TOP 8

Opinto-ohjauksen kautta saaduilla tiedoilla on suuri merkitys tuleviin opiskeluvalintoihin, mikä näkyy *Tulevaisuusraportin* vastauksista. Samoin vaikuttavat esittelytilaisuudet ja korkeakouluvierailut. Lukiolaisten vastauksissa näkyy myös vahvasti tiedon hakeminen nettisivujen ja somen kautta – ja myös omalla lähipiirillä on vaikutusta.

Mitkä tietolähteet ovat tärkeimpiä, kun mietit tulevia opiskeluvalintojasi?

Lähde: TAT Nuorten tulevaisuusraportti 2020 -tutkimus

1. Opinto-ohjaaja **44 %**
2. Koulussa pidetyt esittely- ja infotilaisuudet **43 %**
3. Oppilaitoksen nettisivut **43 %**
4. Media (internet, some, TV) **40 %**
5. Korkeakouluvierailut **29 %**
6. Vanhemmat ja sukulaiset **28 %**
7. Ystävät ja tutut **22 %**
8. Eri aloista kertovat videot **21 %**

Ja lopuksi – pyysimme lukiolaisia kuvaamaan työelämää ja yrittäjyyttä Lukiolaisten Liiton syyspäivillä 2020 yhdellä sanalla, joka heille tulee kaikista ensimmäisenä mieleen. Tässä vastaukset!

Mitä sinulle tulee ensimmäisenä mieleen sanasta “työelämä”?

Mitä sinulle tulee ensimmäisenä mieleen sanasta “yrittäjyys”?

LÄHTEET

Suomen Lukiolaisten Liiton työelämäkysely 2020
- vastaajina 454 lukiolaista, kysely toteutettiin syyskuussa 2020
- ensimmäisen vuoden lukiolaisia oli 17 % vastaajista, toisen vuoden 39 %, kolmannen vuoden 41 % ja neljännen tai useamman vuoden 3 %
- vastaajia jokaisesta maakunnasta, eniten Uudeltamaalta, Pirkanmaalta ja Varsinais-Suomesta

Lukiolaisbarometri. (2019). Helsinki: Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus.
https://www.otus.fi/julkaisu/lukiolaisbarometri-2019/

TAT Nuorten tulevaisuusraportti. (2020). Helsinki: Talous ja Nuoret TAT.
https://www.tat.fi/julkaisut/tat-nuorten-tulevaisuusraportti-2020/

Menestyksen pelinrakentajat:
Lukiolaisten näkemyksiä työelämästä, yrittäjyydestä ja taloudesta. (2011). Helsinki: Suomen Lukiolaisten Liitto.
https://lukio.fi/app/uploads/2019/07/menestyksen_pelinrakentajat_2011.pdf

II
VINKKEJÄ TYÖELÄMÄÄN

KATSE TULEVAISUUTEEN

Monien mahdollisuuksien maailma voi samanaikaisesti olla sekä houkutteleva että haastava. Tulevaisuuden valintojaan tekevälle nuorelle abikevät ylioppilaskirjoituksineen ja jatko-opintopaikan valintoineen voi olla erityisen kuormittava ja koetteleva. Lääkis, oikis vai kauppis? Vai olisiko sittenkin muita mielenkiintoisia aloja, joista työllistyy innostaviin työtehtäviin? Hakeudunko ammattikorkeakouluun vai valitsenko yliopisto-opinnot? Millaista olisi opiskella bioteknologiaa tai yhteiskuntapolitiikkaa, millaisia erilaisia uramahdollisuuksia voisi rakentua monitieteisten opintojen myötä? Tällaisiin tulevaisuuttasi rakentaviin pohdintoihin voit löytää vastauksia kurkistamalla korkeakouluun jo lukio-opintojesi aikana.

Lukiouudistuksen keskeisenä tavoitteena on ollut tukea lukiolaisten hyvinvointia. On tärkeää, että saat oikea-aikaista ja riittävää ohjausta sekä lukio-opintoihisi että tulevaisuuttasi koskevien valintojen tueksi. Tämän vuoksi mahdollisuuksia henkilökohtaiseen ohjaukseen on lisätty. Korkeakoulututustumisen tarkoituksena on madaltaa kynnystä jatko-opintoihin siirtymiseen. Korkeakoulututustumisten kautta saat tietoa ja kokemuksia eri aloista, niiden opiskelusta ja siitä, millaisia työtehtäviä ala mahdollistaa. Tavoitteena on auttaa sinua löytämään oma mielenkiinnon kohteesi sekä jatko-opiskeluala, ja siten vähentää jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää stressiä.

Korkeakoulututustumisen tarkoituksena on madaltaa kynnystä jatko-opintoihin siirtymiseen.

Lukiot ja korkeakoulut tekevät monenlaista yhteistyötä. Voit jatkossakin osallistua tuttuihin abi-päiviin, kampusvierailuihin ja muihin korkeakoulujen järjestämiin koulutusaloja esitteleviin tilaisuuksiin. Tämän lisäksi korkeakoulut järjestävät enenevissä määrin juuri lukiolaisille suunnattuja opintojaksoja tai orientoivia opintokokonaisuuksia, joissa pääset tutustumaan eri aloihin ja niiden opiskeluun. Yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien turvaamiseksi valtaosiltaan tämä opintotarjonta on ajasta ja paikasta riippumatonta, joten voit poimia sinua kiinnostavia kokonaisuuksia koko korkeakoulusektorin tarjonnasta. Opinto-ohjaajan tukea kannattaa hyödyntää myös oman korkeakoulututustumisen suuntaamisessa. Lisäksi osa lukioista ja korkeakouluista toteuttavat pitkäkestoisia yhteistyöprojekteja ja -hankkeita, joihin sinulla on mahdollisuus osallistua.

Joillekin lukiolaisille oma tulevaisuuden suunta on selkeä ja tavoite jatko-opintopaikasta ja työurasta kirkas. Tällöin voit halutessasi ottaa ensimmäiset askeleet korkeakouluopintoihin jo lukioaikana. Joillekin aloille voit varmistaa jopa jatko-opintopaikkasi opiskelemalla korkeakoulun opiskelijavalintakriteereissään määrittelemän opintokokonaisuuden. Lukiolaisen arki on usein kiireinen ja täysi. Voit ajatella, että korkeakoulututustuminen on vain ylimääräinen taakka ja sen aika on vasta myöhemmin. Korkeakoulututustumisen tavoitteena ei kuitenkaan ole entisestään kuormittaa sinua vaan antaa tukea tulevaisuuden kannalta merkityksellisten päätösten tekemisen perustaksi. Siksi toivonkin, että suuntaisit katseesi yli meneillään olevia opintojaksoja ja tulevia ylioppilastutkinnon kokeita ja ainakin raottaisit ovea korkeakouluun. Tutustuminen antaa sinulle varmuutta tulevaisuutesi suunnalle ja valinnoille.

Sinulla on myös oikeus saada ohjausta jatko-opintoihin hakeutumiseen omasta lukiostasi, jos ovi jatko-opintoihin ei aukea heti ylioppilaaksi valmistumisen jälkeen.

Vain osa lukiolaisista jatkaa tutkintotavoitteisia opintojaan heti ylioppilaaksi valmistuttuaan. Korkeakoulujen opiskelijavalintauudistuksen myötä myös niin sanotun avoimen korkeakoulun väylää on vahvistettu. Voitkin hyödyntää avoimen korkeakoulun tarjontaa, ja opiskella korkeakouluopintoja myös välivuonna. Jos sinulla on kokemuksia korkeakouluopinnoista jo lukioajaltasi korkeakoulututustumisten kautta, on varmasti luontevaa opiskella myös avoimessa korkeakoulussa. Sinulla on myös oikeus saada ohjausta jatko-opintoihin hakeutumiseen omasta lukiostasi, jos ovi jatko-opintoihin ei aukea heti ylioppilaaksi valmistumisen jälkeen.

Maailma on mahdollisuuksia täynnä. Unelmoi isosti ja tee rohkeita tulevaisuuden suunnitelmia. Ole utelias, ja hyödynnä kaikki tuki ja mahdollisuudet, joita tarvitset oman tulevaisuutesi rakentamiseksi. Älä kuitenkaan unohda nauttia lukioajasta, joka on itsessään arvokasta ja merkityksellistä, ehkä elämän parasta aikaa.

Tiina Silander
Kirjoittaja on opetus- ja kulttuuriministeriön lukiokoulutuksen ja opettajankoulutuksen vastuualueen johtaja.

MITÄ SEURAAVAKSI?
KUN KOULU LOPPUU -MEDIA
KOULUTUS- JA URAVALINTOJEN TUKENA

Kun koulu loppuu -media tarjoaa yläkoulussa ja toisella asteella opiskeleville nuorille tietoa koulutus- ja uravaihtoehdoista. Verkkosivusto kunkoululoppuu.fi, painettu opas toisen asteen jälkeiseen elämään, koulukiertueet, podcastit ja some-kanavat tarjoavat nuorille kattavasti tietoa eri vaihtoehdoista ja rakennusaineita oman tulevaisuuden suunnitteluun.

Kesätyöt

Kun koulu loppuu -sivustolta löydät kattavasti tietoa kesätöihin liittyen esimerkiksi näistä aiheista:

- Kesätöiden hakeminen
- Tunnista osaamisesi ja vahvuutesi ja tee hyvä kesätyöhakemus
- Työhakemus ja CV
- Työsopimukset ja työtodistukset
- Neuvot kesätöiden jälkeiseen elämään: rahankäyttöön ja verkostoihin

Minne opiskelemaan ja mille alalle -osiot

Kun koulu loppuu -sivut esittelevät vaihtoehtoja opiskelupaikoista ja toimialoista. Sivustolla on kattavasti myös videoita eri opiskelupaikkoihin ja -aloihin liittyen.

Kiinnostaako ammattikorkeakoulu tai yliopisto?
Entä olisiko työ teknologiateollisuuden, finanssialan tai terveydenhuollon parissa itselle sopiva suunta?

Yrittäjyys

Yrittäjyys-osio antaa vastauksia seuraaviin aiheisiin

- Mitä on yrittäjyys
- Miksi ryhtyä yrittäjäksi
- Miten perustaa yritys
- Yrittäminen kesätyönä: kesäyrittäjyys

Mun elämä

Nuoren elämään kietoutuu vahvasti teemoja, jotka eivät suoranaisesti liity koulutus- ja uravalintojen tekemiseen, mutta niiden oivaltaminen ja harjaannuttaminen on tärkeää.

Sivusto tarjoaa tietoa seuraaviin aiheisiin:

- Opiskelutaidot
- Omaan kotiin muuttaminen
- Talous- ja rahataidot
- Jaksaminen ja mielen hyvinvointi

DUUNIKOUTSI – TYÖELÄMÄVALMENTAJA KÄNNYKÄSSÄSI

Talous ja nuoret TATin Duunikoutsi-mobiilisovellus sisältää kaiken, mitä sinun tarvitsee tietää työelämästä: Opit tunnistamaan omia vahvuuksiasi ja sanoittamaan osaamistasi, saat arvokkaita vinkkejä työnhakuun aina hakemuksen ja CV:n tekemisestä haastatteluun. Opit myös työelämän pelisäännöistä ja pääset tutustumaan inspiroiviin uratarinoihin. Lisäksi voit luoda sovelluksen avulla osaamispohjaisen CV:n, joka auttaa eteenpäin työnhaussa.

Maksuton Duunikoutsi sovellus on ladattavissa Google Play -kaupasta ja App Storesta. Voit tehdä haasteita oman tavoitteesi mukaisesti kolmesta eri osiosta sen mukaan oletko hakemassa *TET-jaksolle*, *Ekaa työpaikkaa (kesätyöt, osa-aikatyöt ja työharjoittelut)* vai *Uralle kesätöistä*. Tekemällä haasteita, lukemalla sovelluksen tarjoamia vinkkejä sekä katsomalla videoita opit tunnistamaan vahvuuksiasi ja taitojasi sekä sanoittamaan niitä. Opit myös monia työelämässä hyödyttäviä taitoja kuten sosiaalisia taitoja, yhteistyötaitoja, päätöksentekokykyä, palveluorientoituneisuutta, joustavuutta, luovuutta, ongelmanratkaisukykyä ja ennen kaikkea työnhakua.

DUUNIKOUTSI AUTTAA SINUA:

• TET-jaksolle ja ensimmäisten työpaikkojen hakemisessa • Työelämätaitojen kartuttamisessa • Työhakemuksen ja CV:n tekemisessä • Omien vahvuuksien tunnistamisessa • Tuoreen työelämätiedon saamisessa • Itsetuntemuksen kehittämisessä • Urasuunnittelussa • Oman polun löytämisessä

LATAA OSAAMISPOHJAINEN CV SOVELLUKSESTA

Osaamispohjainen CV on vaihtoehto perinteiselle CV:lle ja sen käyttö työnhakumarkkinoilla on yleistymässä. Osaamispohjainen CV on erinomainen vaihtoehto, jos esimerkiksi työkokemusta on vasta vähän tai toisaalta jos sitä on ehtinyt kertyä laajastikin. Tehtyäsi tietyt haasteet *Ensimmäistä työpaikkaa* tai *Uralle kesätöistä* -osioista, voit lähettää itsellesi sähköpostiin henkilökohtaisen CV-pohjan, johon on tallennettu tietoja osaamisestasi Duunikoutsissa suoritettujen tehtävien perusteella. Saat sähköpostin liitteenä valmiiksi täytetyn CV-pohjan sekä ohjeet osaamispohjaisen CV:n viimeistelyyn.

TEKOÄLY OHJAA JA AUTTAA

Sovelluksen Robokoutsi eli ”työelämävalmentaja” ohjaa sovelluksen käytössä ja tekee oppimisen näkyväksi erillisellä aihekartalla. Kun klikkaat sovelluksen Robokoutsi-hahmoa, aukeaa chat-ikkuna, jossa Robokoutsi kertoo sovelluksesta ja suosittelee haasteita ja vinkkejä. Kun olet suorittanut Robokoutsin tarjoamia haasteita, arvioit niiden kiinnostavuutta emojeilla. Antamasi palautteen perusteella Robokoutsi osaa jatkossa tarjota sinulle ajankohtaista ja kiinnostuksen kohteidesi mukaisia sisältöjä.

Kun sovellusta käyttää yhdessä Robokoutsin kanssa, muodostuu oma aihekartta, josta pystyt seuramaan, mitä sisältöjä olet jo suorittanut. Näet myös värikoodeista, minkälaista palautetta olet sisällöistä antanut (vihreä= koet aiheen kiinnostavana ja ajankohtaisena, punainen= et kokenut aihetta kiinnostavana). Voitte hyödyntää aihekarttaa ohjauskeskusteluissa opon kanssa ja keskustella esimerkiksi miksi jotkut sisällöt eivät tuntuneet kiinnostavilta. Koitko ne haastavina? Tarvitsetko opon tukea johonkin aihealueeseen?

SOVELLUKSESTA

Duunikoutsi-sovelluksen on kehittänyt Talous ja nuoret TAT yhdessä EK:n, SAK:n, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Oikotien kanssa. Sovelluksen ensimmäinen versio julkaistiin toukokuussa 2019. Duunikoutsi palkittiin keväällä 2020 vuoden parhaana digitaalisena oppimisratkaisuna eOppimiskeskuksen järjestämässä eEemeli-kilpailussa.

Lataa maksuton Duunikoutsi-sovellus Google Play-kaupasta tai App Storesta.

Lataa App Storesta

Lataa Google play storesta

ELÄMÄSTÄ SELVIÄÄ MYÖS ILMAN VALMISTA KÄSIKIRJOITUSTA

Epävakaassa maailmantilanteessa tulevaisuus voi näyttää ahdistavalta. Ilmastonmuutos, globaali pandemia ja lähestyvä talouskriisi voivat helposti horjuttaa uskoa omaan tulevaisuuteen, etenkin jos omat suunnitelmat ovat vielä epäselviä. Mistä löytää voimia koulutusvalintojen, uran ja oman elämän suunnitteluun, kun maailma tuntuu luhistuvan ympäriltä? Kuinka varmistua siitä, että tekee oman tulevan uran kannalta oikeita valintoja? Voiko koskaan olla varma siitä, että pärjää työelämässä?

Pahimpina ahdistuksen hetkinä voi auttaa tieto siitä, ettei ole huoliensa kanssa yksin. Monet opiskelijat pohtivat samoja kysymyksiä. Toiset saattavat löytää ratkaisut muita nopeammin, mutta siitäkään ei kannata ahdistua. Omaa tulevaisuuttaan saa pohtia ja miettiä rauhassa, vaikka ympäristö loisikin painetta nopeisiin päätöksiin.

Jos opiskelijatovereiden suunnitelmien kuunteleminen lisää paineita oman suunnan löytymisestä, niin on hyvä tiedostaa, että tarinat varmoista urasuunnitelmista eivät kerro koko totuutta. Tälläkin hetkellä suuren opiskelijajoukon suunnitelmat ovat kaikkea muuta kuin selkeitä. Moni saattaa tuntea perusteetonta häpeää siitä, että omat suunnitelmat ovat vielä täysin levällään, vaikka samoja ajatuksia saattavat miettiä lukuisat muutkin. Jos uskoo kaikkien muiden olevan kovin varmoja omista uratavoitteistaan, saattaa ajautua murehtimaan entistä enemmän omien suunnitelmien keskeneräisyyttä.

Tälläkin hetkellä suuren opiskelijajoukon suunnitelmat ovat kaikkea muuta kuin selkeitä.

Koska oman tulevaisuuden suunnittelun aloittamista edellytetään lukioissa yhä vain aikaisemmin, ei liene kovin yllättävää, että valmiita vastauksia on vaikea löytää. Kun opiskelija saa tuskin lukionsa pääoven avatuksi, konkretisoituvat jo ensimmäiset merkittävät valinnat odottamaan ratkaisuja: tulisiko valita pitkä vai lyhyt matematiikka? Montako kurssia tulisi opiskella kemiaa ja fysiikkaa? Entäpä muut valinnaiset aineet?

Kun valintoja ja urasuunnitelmia on mietittävä jo ensimmäisestä päivästä lähtien, lähestyvä Opintopolun täyttäminen alkaa vähitellen muistuttaa korkeimman oikeuden istuntoa. Huoli siitä, ettei ole puntaroinut kaikkia vaihtoehtoja riittävän tarkasti, saattaa voimistaa epävarmuutta omasta soveltuvuudesta valitulle alalle tai johtaa pahimmillaan täydelliseen neuvottomuuteen ja täydelliseen kyvyttömyyteen tehdä valintoja. Kaikki hyvin yleisiä tuntemuksia valintojaan pohtiville lukiolaisille.

Lohdullista on kuitenkin tiedostaa, että koulutuspaikan valitseminen ei vaadi ehdotonta varmuutta omien päätösten oikeellisuudesta. On selvää, että oman elämän suunnittelu voi tuntua hurjalta ja myös pelottavalta, mutta ensimmäisen askeleen ottamisesta ei kannata tehdä itselleen kohtuuttoman haastavaa.

Lukiossa tehdyt valinnat eivät määritä kurssia koko loppuelämälle. Se on hyvä muistaa, jos huomaa kiitävänsä lukion läpi kuin hevoskilpailussa.

Ensimmäisen askeleen ottamisesta ei kannata tehdä itselleen kohtuuttoman haastavaa. Lukiossa tehdyt valinnat eivät määritä kurssia koko loppuelämälle.

Oman elämän ei myöskään tarvitse edetä suoraviivaisesti tietyssä järjestyksessä. Mikäli sattuisi jäämään kokonaan ilman opiskelupaikkaa ja opiskelijatoverit pääsisivät opiskelemaan, eivät omat aikuisuuspisteet silti painu miinukselle. Elämä ei myöskään kiidä ohitse, vaikka opiskelupaikan hakeminen kestäisikin kauemmin kuin oli etukäteen suunnitellut. Välivuotta tai jopa useampaa ei kannata ajatella murheellisena sakkolenkkinä, vaan arvokkaana aikalisänä ja tilaisuutena kehittää itselle tärkeitä taitoja. Samalla voi käyttää aikaa myös oman ammatillisen identiteettinsä vahvistamiseen.

Motivoituneen ja päättäväisen opiskelijan mielessä välivuosi ei ole katastrofi vaan mahdollisuus. Mutta huolia saattaa syntyä myös aivan muista asioista. Mikäli ammatilliset tavoitteet ovat selkeinä mielessä, oma soveltuvuus valitulle alalle voi

alkaa arveluttaa. Epävarmuus omista taidoista ja osaamisesta voi kasvaa niin suureksi, että saattaakin jopa päätyä hakemaan täysin toiselle alalle kuin oli alun perin suunnitellut.

Lähes jokainen asiantuntija ja ammattilainen on kohdannut joskus uransa aikana epävarmuutta omasta soveltuvuudestaan valitsemalleen alalle. Työelämänsä aloittaneiden kertomukset omien kykyjensä ja taitojensa jatkuvasta kyseenalaistamisesta ovat vielä yleisempiä. Tälle erityisesti korkeakoulutettujen keskuudessa esiintyvälle ilmiölle on varsin kuvaava nimikin, huijarisyndrooma.

Huijarisyndroomasta kärsivän usko omiin taitoihin on syystä tai toisesta väheksyvä ja aliarvioiva. Hyvin tyypillistä on myös uskomus siitä, että kaikki muut olisivat valmiimpia, taitavampia ja lahjakkaampia. Pahimmillaan huijarisyndroomasta kärsivä ei epäonnistumisen pelon vuoksi uskalla pyrkiä täyteen potentiaaliinsa.

Huijarisyndrooman yleisyydestä voi muuten päätellä, että suuri osa työpaikoista vaikuttaa olevan täynnä omaa työpanostaan ja suoriutumistaan häpeäviä epävarmoja työntekijöitä, jotka paljastumisen pelossaan uurtavat kuumeisesti ja yrittävät yltää samalle tasolle työpaikan muiden superyksilöiden kanssa, jotka paradoksaalisesti ajattelevat täysin samoin. Vaikka työelämä on kieltämättä muuttunut haastavammaksi ja kilpailu työpaikoista on kiristynyt, pärjää työelämässä kuitenkin yhä myös ilman poikkeuksellista lahjakkuutta ja loistavia arvosanoja.

Työelämässä pärjää hyvin myös ilman poikkeuksellista lahjakkuutta ja loistavia arvosanoja. Usko omaan osaamiseen vahvistuu parhaiten kokemuksen kautta.

Monia saattaa ahdistaa tieto, että valmistuneet ja työelämässä useita vuosia työskennelleet kärsivät yhä epävarmuuden tunteesta. Tietoon kannattaa kuitenkin suhtautua myönteisesti, sillä kokeneempien ja pidemmälle kouluttautuneiden satunnaiset epävarmuuden hetket kertovat paitsi inhimillisyydestä myös siitä, että ammatillisen itseluottamuksen rakentuminen vie aikaa. Mitä varhaisemmassa vaiheessa alat hyväksymään oman osaamisesi riittämisen ja uskot omiin taitoihisi, sitä lievemmin tulet kärsimään mahdollisesta iskevästä huijarisyndrooman oireista.

Usko omaan osaamiseen vahvistuu parhaiten kokemuksen kautta. Vaikka oman alan työtehtäviä ei pääsisikään heti kokeilemaan, voi silti halutessaan aloittaa oman ammatti-identiteettinsä vahvistamisen muilla tavoin. Vapaaehtoisjärjestöt, yhdistykset ja ammattiliitot ovat erinomaisia ympäristöjä päästä tutustumaan työelämään ja aloittaa omaa verkostoitumista. Ammattiliittojen opiskelijajärjestöt tarjoavat esimerkiksi monia mielekkäitä keinoja päästä vaikuttamaan ja tutustumaan omaan ammattiyhteisöön jo opiskeluaikana.

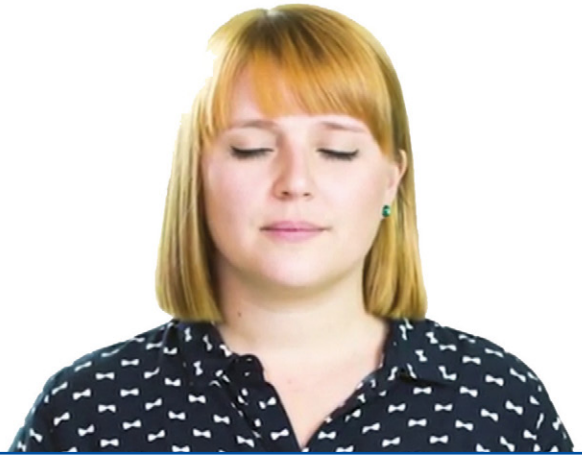
Apua oman tulevaisuutesi suunnitteluun saat myös Akavan virtuaaliavustajilta. Uraguru on Akavan ja Akavan jäsenliittojen chattibotti, joka auttaa työelämään liittyvissä tavallisimmissa kysymyksissä. Kannattaa käydä kokeilemassa, voisiko Uraguru auttaa sinuakin.

URAGURUN LÖYDÄT OSOITTEESTA
https://akava.fi/tietoa-tyosta/nuorille/uraguru/

Akava

Ville Nousiainen
Kirjoittaja on työskennellyt Akavan korkeakouluharjoittelijana.

Tiedätkö, mitä teet valmistumisen jälkeen?

Ei hätää! Uraguru auttaa.
www.uraguru.fi

työelämään.fi

MITÄ ISONA SEURAAVAKSI?

Käytkö töissä koulun ohessa? Kesätyöt kiikarissa?

Työelämään.fi-sivuilta löydät ohjeita työnhakuun ja työelämän pelisäännöt tiiviissä paketissa.

Työura

Työnhaku, osaaminen, liitosta turvaa työurallesi. Elämä on muutakin kuin työtä.

Työsuhde

Millaisia työsuhteita on olemassa? Mitä huomioida työsuhteen alkaessa, sen aikana ja päättyessä?

STTK

Lue lisää!

TYÖELÄMÄÄN.FI

TYÖELÄMÄ ODOTTAA? OTA VINKIT TALTEEN!

Etsi kiinnostava työpaikka

- Ole aktiivinen ja ota yhteyttä sinua kiinnostaviin työpaikkoihin. Joskus työpaikka voi löytyä, vaikka paikkoja ei olisi auki. Työnhausta kannattaa kertoa myös läheisille ja ystäville, sillä heiltäkin voi saada vinkkejä hyvistä työpaikoista.
- On tärkeää tietää, mihin haet. Tutustu työpaikan tietoihin esimerkiksi heidän nettisivuillaan.

Panosta hakemukseen

- Persoonallinen työhakemus ja CV eli ansioluettelo erottuu, mutta varo ylilyöntejä. Pyydä palautetta työhakemuksestasi tutulta henkilöltä ennen sen lähettämistä.
- Kirjoita hakemukseen, mitä sinä voit työntekijänä tarjota työpaikalle.
- Kerro hakemuksessa, mitä osaat ja ole ylpeä taidoistasi.
- Työkokemuksen lisäksi tai sen puuttuessa voit merkitä ansioluetteloon myös harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankkimasi kokemuksen.
- Pyydä suosittelijoiksi esimerkiksi entisiä esihenkilöitä tai harrastuksen ohjaajia.
- Jos ilmoituksessa pyydetään vapaamuotoista hakemusta, niin se voi olla myös esimerkiksi video tai Power Point -esitys.

Valmistaudu haastatteluun

- Mieti etukäteen, että mitä sinulta saatetaan kysyä. Pohdi myös vastauksia kysymyksiin.
- Työnantaja saattaa haastattelun lopuksi kysyä, että onko sinulla jotain kysyttävää. Valmistaudu kysymään häneltä jotain sellaista, jolla osoitat kiinnostuksesi työpaikkaa kohtaan.
- Muista kohteliaat käytöstavat sekä siisti ulkoasu.
- Muista, että kaikkiin kysymyksiin ei tarvitse vastata. Tällaisia ovat esimerkiksi perhetilanteeseen tai poliittiseen vakaumukseen liittyvät kysymykset.

Sovi työsuhteesta kirjallisesti

- Tee aina kirjallinen työsopimus. Muista, että sinulla on oikeus tutustua sopimukseen rauhassa. Jos sopimuksessa on mielestäsi jotain epäselvää, ei sitä ole pakko allekirjoittaa heti. Ennen allekirjoittamista voit kysyä neuvoa esimerkiksi vanhemmiltasi, tutulta aikuiselta tai ammattiliitostasi.
- Työsopimuksessa on luettava: milloin työ alkaa, koeaika ja sen pituus, työsuhteen kesto, missä työtä tehdään, työtehtävät, palkan määrä ja maksupäivä, työaika, vuosiloman määräytyminen, irtisanomisaika ja mitä työehtosopimusta noudatetaan.
- Tilaa verokortti osoitteesta vero.fi ja toimita se työnantajallesi jo ennen työsuhteen alkua.
- Selvitä, mikä on alasi ammattiliitto ja onko työpaikallasi luottamusmiestä, työsuojeluvaltuutettua tai muuta henkilöstön edustajaa. Ammattiliittosi, työpaikkasi luottamusmies tai muu henkilöstön edustaja ovat tukenasi, jos sinulle tulee työpaikalla ongelmatilanteita.

Palkkaa tehdystä työstä

- Ellet tiedä, millaista palkkaa sinulle kuuluisi työstä maksaa, voit kysyä neuvoa ammattiliitostasi. Työehtosopimuksen mukaista vähimmäispalkkaa ei saa alittaa, mutta ylittää kyllä.
- Muista tarkistaa, että jokaisessa palkkalaskelmassa on kaikki kohdallaan: palkkasumma, mahdolliset ylityö- ja viikonloppulisät, veroprosentti sekä työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksut. Ole yhteydessä työpaikkasi luottamusmieheen tai muuhun henkilöstön edustajaan, jos et ole laskelmista aivan varma.
- Ylitöistä ja pyhäpäivistä kuuluu maksaa erilliset korvaukset. Ylitöihin ei ole pakko suostua, mutta joustava kannattaa olla.
- Töissä ollessa sinulle kertyy vuosilomaa. Sinulla saattaa olla oikeus saada myös lomarahaa.
- Sinulla on aina oikeus saada tekemästäsi työstä työtodistus.

LAINSÄÄDÄNTÖ ASETTAA AINOASTAAN MINIMIT – TYÖEHTOSOPIMUKSELLA SAAT ENEMMÄN

TYÖEHTOJA SUOMESSA SÄÄTELEVÄT:

1. **Lait**
2. **Työehtosopimukset (TES)**
3. **Paikalliset sopimukset sekä henkilökohtaiset sopimukset suoraan työnantajan ja työntekijän välillä**

Työelämän pelisääntöjen pohjana on työlainsäädäntö. Sitä täydennetään työehtosopimuksilla, joissa asioista on sovittu paremmin ja tarkemmin kuin laissa. Paikallisilla sopimuksilla voidaan tehdä työpaikkakohtaisia tarkennuksia sen mukaan, miten lainsäädäntö tai työehtosopimukset antavat myöden. Esimerkiksi seuraavia asioita on sovittu vain työehtosopimuksissa: alan minimipalkka, palkankorotukset, ilta- ja yötyölisä, palvelusvuosilisä, työajan lyhennys, lomaraha, palkallinen vapaa lapsen sairastuessa, palkallinen äitiysvapaa ja isyysvapaa sekä vuokratyövoiman käytön pelisäännöt.

Työlainsäädännöstä päättää eduskunta. Alakohtaisista työehtosopimuksista neuvottelevat ammattiliitot ja työnantajaliitot. Paikallisia sopimuksia työnantajan kanssa voi tehdä työntekijöiden valitsema luottamusmies tai luottamusvaltuutettu. Työntekijä voi lisäksi tehdä henkilökohtaisia sopimuksia suoraan työnantajan kanssa.

TYÖEHTOSOPIMUKSIA ON OLEMASSA KAHDENLAISIA: YLEISSITOVIA JA NORMAALISITOVIA.

Yleissitovuus:
Alalla työskentelevistä yli puolet kuuluu ammattiliittoon, jolloin kaikki alan työnantajat joutuvat noudattamaan alan työehtosopimusta, vaikka eivät itse kuuluisi työnantajaliittoon. Heidän on noudatettava työehtosopimusta työehtojen miniminä, vaikka yrityksen työntekijät eivät kuuluisi ammattiliittoon.

Normaalisitovuus:
Normaalisitova työehtosopimus voidaan tehdä, jos yleissitovuutta ei ole. Normaalisitovuus asettaa työehtojen minimit sellaisille työnantajille, jotka ovat järjestäytyneet työnantajaliittoon tai se voidaan sopia pelkästään yrityskohtaiseksi.

Mikäli alalla ei ole yleissitovuutta tai edes työpaikkatasoisesti normaalisitovuutta, minimiehdot määrittää lainsäädäntö.

Miksi liittyä ammattiliittoon?

• Ammattiliiton jäsenenä olet oikeutettu aina luottamusmiehen ja ammattiliiton palveluihin, joista saat esimerkiksi neuvoa mahdollisten ongelmien ratkaisemiseksi • Jäsenenä voit käyttää maksutta ammattiliittojen ura- ja koulutuspalveluita missä tahansa työurasi vaiheessa • Erittäin vaikeissa tilanteissa liiton jäsenenä saat myös oikeusapua ilman omavastuita. Mikäli asiaa mennään liiton tuella ratkomaan oikeuteen asti, ammattiliitto maksaa kaikki siitä syntyneet kulut • Ammattiliiton jäsenyys hyödyttää myös muita, sillä samalla annat tukesi yleissitovuudelle ja työehtosopimusjärjestelmälle, jotta muillakin olisi yhtäläiset vähimmäistyöehdot • Ammattiliiton jäsenenä saat myös rahanarvoisia etuja esimerkiksi vakuutuksista, kotimaisista lomakohteista ja muista palveluista. Tarkasta ajankohtaiset edut ammattiliittosi nettisivuilta • Ammattiliitot järjestävät tapahtumia ja vierailuja mielenkiintoisiin kohteisiin • Kuulumalla ammattiliittoon olet mukana tukemassa solidaarisuustyötä kotimaassa ja ulkomailla • Mikäli liityt töissä ollessasi esimerkiksi ammattiliittojen työttömyyskassoihin, olet oikeutettu ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan mahdollisen työttömyyden kohdatessa.

KESÄDUUNARI-INFO PALVELEE MAKSUTTA KESÄISIN

Palkansaajakeskusjärjestöjen SAK:n, Akavan ja STTK:n maksuttomaan Kesäduunari-neuvontaan nuori, nuoren läheinen tai työnantaja voi olla matalalla kynnyksellä yhteydessä työsuhteeseen askarruttavista asioista.
Neuvonta on auki touko–elokuussa ja neuvojaan voi olla yhteydessä soittamalla numeroon 0800 179 279 tai laittamalla viestiä Whatsappilla kautta numeroon 040 747 1571.
Neuvontaa saadakseen ei tarvitse olla ammattiliiton jäsen.

Lue lisää:
https://www.kesaduunari.fi/

TESTAA TAITOSI NETISSÄ

MIKÄ ON BRUTTOPALKKA?
MAKSETAANKO KESÄLOMAN AJALTA PALKKAA?
MITÄ TARKOITTAA VUOROTYÖ?

Näihin ja moniin muihin kysymyksiin löydät vastaukset Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön SAK:n työelämäpelistä!

Työelämäpelin kysymykset käsittelevät muun muassa työaikaa ja palkkaa, työsopimusta ja työsuojelua. Kysymyksiä on yhteensä 180 ja ne jakautuvat vaikeustasoille 1–10 vastaajan oman tietotason mukaan.

Työelämäpeli on myös lukiolaiselle helppo tapa testata omaa tietotaitoaan työelämään liittyvien asioiden parissa ja samalla hyvä keino oppia myös paljon uutta tietoa.

Tiesitkö, että alan minimipalkka ei määräydy lainsäädännöstä vaan työehtosopimuksista? Tai että määräaikaista työsopimusta ei voi yksipuolisesti irtisanoa toisin kuin vakituista sopimusta?

Tutustu peliin, niin tiedät lisää!

Käy osoitteessa tyoelamapeli.fi ja testaa tietosi

SAK

Palvelun tarjoaa Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK. SAK:lla on 17 jäsenliittoa, joilla on yhteensä noin 900 000 jäsentä. SAK:laisten ammattiliittojen jäsenet työskentelevät muun muassa palvelualoilla, tehtaissa, julkisella sektorilla ja yhdistyksissä, teatterissa, satamissa ja julkisen liikenteen palveluksessa sekä postityöntekijöinä.

Tutustu meihin osoitteessa sak.fi.

VINKIT VÄLIVUOTEEN

**Kaikille ovet jatko-opintoihin eivät aukea heti lukion jälkeen.
Välivuosi tarjoaa monelle mahdollisuuden pohtia omia tulevaisuudensuunnitelmiaan.**

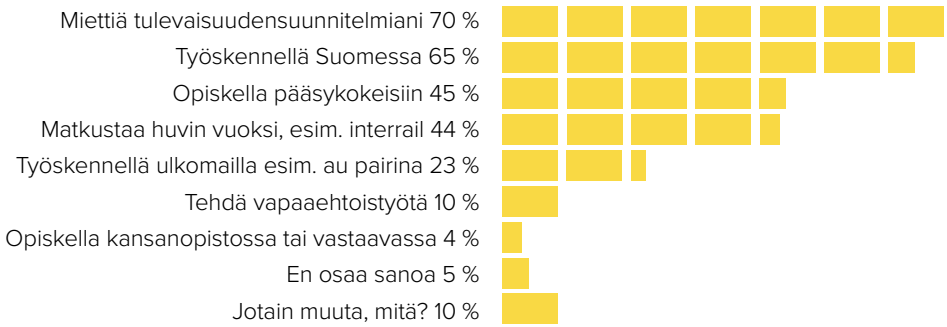
Välivuosi voi tulla eteen yllättäen tai suunniteltuna. Pääsykokeissa heti ylioppilaskirjoitusten jälkeen ei ole aina helppo menestyä – ja osa haluaa käydä korottamassa ylioppilaskirjoitusten arvosanoja seuraavana syksynä tai keväänä. Toisaalta osa päättää jo lukion aikana, että oman jaksamisen kannalta välivuosi tulee tarpeeseen.

Teksti: Toni Ahva

Miksi aiot pitää välivuoden? (396 vastaajaa)

Lähde: Lukiolaisbarometri 2019

Vuoden 2019 Lukiolaisbarometrin mukaan suurin osa välivuoden pitäjistä aikoo pohtia tulevaisuudensuunnitelmiaan välivuotensa aikana. Seuraavaksi yleisimmät vaihtoehdot liittyvät työntekoon ja pääsykokeisiin valmistautumiseen. Ja osa tekee näitä myös samanaikaisesti.

JOS VÄLIVUOSI ON EDESSÄ, ETKÄ TIEDÄ MITÄ TEHDÄ, TÄSSÄ MUUTAMA VINKKI!

1. JÄLKIOHJAUKSESTA APUA JATKO-OPINTOJEN SUUNNITTELUUN

Lukiolain uudistamisen yhteydessä lakiin päivitettiin lukiolaisille oikeus saada opinto-ohjausta myös ylioppilaaksi valmistumisen jälkeen, jos hän jää ilman opiskelupaikkaa. Jos siis tarvitset apua tai ohjausta, voit olla edelleen yhteydessä lukioosi.

2 OHJAAMOSSA YKSI OVI, MUTTA MONTA PALVELUA

Ohjaamo on paikka, josta saa apua työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa. Useat Ohjaamot eri puolilla Suomea tarjoavat tietoa ja ohjausta nopeasti – ja juuri sinun tarpeidesi mukaan. Ohjaamot tarjoavat palvelua maksuttomasti, ja voit mennä Ohjaamoon aina sen aukioloaikojen puitteissa. Lisätietoja osoitteesta **ohjaamo.fi**

3. TUTUSTU ERI ALOIHIN KUN KOULU LOPPUU -SIVUSTOLLA

Kunkoululoppuu.fi-sivusto antaa tietoa lukion jälkeisistä opiskelupaikoista, kesätöistä ja työelämästä. Sieltä löytyy erilaisista aloista paljon tietoa ja materiaalia, joiden avulla voit pohtia itsellesi sopivaa polkua.

4. YLIOPPILASKOKEIDEN UUSIMISESTA VOI OLLA HYÖTYÄ KORKEAKOULUVALINNASSA

Korkeakoulujen todistusvalinnassa katsotaan ylioppilaskokeiden arvosanoja. Siksi kannattaa pohtia, voisiko jonkin arvosanasi korottaminen lisätä mahdollisuuksia päästä haluamaasi korkeakoulupaikkaan. Kannattaa tsekata hyvissä ajoin, milloin ilmoittautuminen ylioppilaskirjoituksiin päättyy.

5. VALMISTAUDU PÄÄSYKOKEESEEN

Ylioppilaskirjoitusten tulosten lisäksi korkeakouluvalinnassa voi menestyä onnistumalla pääsykokeessa. Välivuosi tarjoaa monelle hyvän hetken valmistautua pitkäjänteisesti haluamaansa pääsykokeeseen.

6. AVOIN KORKEAKOULU MAHDOLLISTAA OPISKELUN

Vaikka sinulla ei olisi korkeakoulupaikkaa, voit silti opiskella haluamaasi alaa avoimessa korkeakoulussa. Opintoja on tarjolla paljon, ja monet niistä ovat suoritettavissa verkkokursseina ajasta ja paikasta riippumatta. Avoimen opinnot ovat lähtökohtaisesti maksullisia, ja ne voidaan myöhemmin hyväksilukea korkeakoulututkintoosi. Avoimen väylän kautta voit joillakin aloilla myös päästä korkeakouluun!

7. ULKOMAILLE OPISKELEMAAN, TÖIHIN TAI VAPAAEHTOISTEHTÄVIIN

Voit löytää oman juttusi myös ulkomailta. Korkeakoulupaikkoja löytyy paljon ympäri maailman, ja hakuaikataulut ovat monesti erilaisia kuin kotimaassa. Mikäli et löydä opiskelupaikkaa, voit myös löytää kiinnostavan alan työkokemuksen ja vapaaehtoistehtävien kautta.

8. TYÖTTÖMYYSTURVASTA JA TE-TOIMISTOISTA APUA TYÖELÄMÄÄN

Jos olet hakenut kevään yhteishaussa vähintään kahta opiskelupaikkaa, etkä ole onnistunut saamaan paikkaa, sinulla on mahdollisuus hakea työttömyysetuuksia. Tällöin sinun tulee ilmoittautua työttömäksi työnhakijaksi. TE-toimistot tarjoavat neuvontaa ja ohjausta työnhakuun ja esimerkiksi työkokeilujen pariin. TE-toimisto auttaa työllistymään, mutta myös huolehtii siitä, että haet työtä lain edellyttämällä tavalla.

TYÖELÄMÄN PASSIT JA KORTIT

Passit ja kortit ovat niin sanottuja työelämän osaamistestejä, joiden avulla voit osoittaa osaamisesi esimerkiksi uusille työnantajille hakiessasi töitä. Ajoittain kortit ja passit voivat olla myös edellytyksiä työn saannille, sillä useat korteista ovat lakisääteisiä, ja ne antavat sinulle luvan toimia ammatissa.

Teksti: Netta Huuskonen

Tavallisesti passin tai kortin suorittamista varten sinun tulee osallistua aihetta käsittelevään koulutukseen, jonka päätteeksi on varsinainen testi. Vaikka kortit ja passit eivät välttämättä ole edellytys työn saamiseen, on uuden oppimisesta aina hyötyä. **Voit koulutusten avulla osoittaa aktiivisuutta työnantajille, tai löytää uusia mielenkiinnon kohteita ja selvittää, millaiset urapolut sinua voisivat houkutella tulevaisuudessa.**

Tarjotaanko lukiossasi näiden suorittamismahdollisuutta? Valitettavan usein nämä testit ovat maksullisia, mutta **voit aina ehdottaa lukiollesi näiden työelämän koulutusmahdollisuuksien tarjoamista sinulle ja muille opiskelijoille.** Joissain lukioissa näitä on otettu mukaan opintotarjontaan. Tarkista oman lukiosi tilanne opinto-ohjaajalta. Mikäli lukiosi kautta näitä ei ole mahdollista vielä suorittaa, kannattaa opiskelijakunnan hallituksen vaikuttaa asiaan ja keskustella asiasta rehtorin kanssa. Voisiko lukio ottaa näitä mukaan opintotarjontaansa – ja siten lisätä lukionne vetovoimaa?

TÄSSÄ ESITTELYSSÄ ON 6 YLEISINTÄ PASSIA TAI KORTTIA:

Hygieniapassi

Hygieniapassin suoritettuasi voit työskennellä tehtävissä, joissa käsittelet pakkaamattomia helposti pilaantuvia elintarvikkeita, kuten esimerkiksi maitoa, lihaa ja kalaa. Työpaikkoja, jotka edellyttävät hygieniapassia, ovat esimerkiksi kahvilat ja ravintolat, suurkeittiöt, erilaiset kioskit ja elintarvikkeita valmistavat tehtaat. Koulutuksen aikaan tutustutaan kaikkeen mikrobiologian perustiedoista lainsäädäntöön ja hygieniaan. Hygieniapassi on voimassa toistaiseksi.

Työturvallisuuskortti

Työturvallisuuskorttiin käytävä koulutus antaa sinulle perustiedot työympäristön vaaroista ja työsuojelusta yhteisellä työpaikalla. Koulutuksen tavoitteena on herättää osallistujissa kiinnostusta ja motivaatiota omaan työturvallisuusosaamiseen ja vähentää työtapaturmia, vaaratilanteita ja haitallista kuormittumista. Työturvallisuuskortti on voimassa viisi vuotta.

Tulityökortti

Tehdäksesi töitä esimerkiksi kipinöintiä aiheuttavan kaasu- ja kaarihitsauksen, poltto- ja kaarileikkauksen, laikkaleikkauksen tai metallien hionnan parissa tarvitset tulityökortin. Hyvänä muistisääntönä voidaan pitää ajatusta, että jos työ voi aiheuttaa palovaaran ympäristössä tai syttymisen, tarvitaan työn tekemiseen tulityökoulutus. Koulutuksen aikana käsitellään mm. tulitöihin liittyviä vastuita ja velvollisuuksia sekä turvatoimia ja harjoitellaan suojaus- ja alkusammutuksia. Tulityökortti on voimassa viisi vuotta.

Ensiavun peruskurssi (EA1)

Ensiavun peruskurssin jälkeen omaat perustiedot ja -taidot hätätilanteessa ja tavallisimmissa sairaus- ja onnettomuustilanteissa auttamiseen. Koulutuksesta saat myös tietoa terveydestä ja sen omaehtoisesta edistämisestä. Suoritettuasi hyväksytysti ensiapukurssin saat tarvittaessa Suomen Punaisen Ristin kurssitodistuksen (EA I). EA1-kurssi on voimassa kolme vuotta.

Palveluja kotiin -passi

Palveluja kotiin -koulutuksen tarkoituksena on vahvistaa palveluosaamistasi. Palveluja kotiin -passi kertoo ammattitaidon ylläpidosta ja osoittaa samalla vastuullisuuttasi. Passi on tarkoitettu kaikille kodeissa palveluja tekeville työntekijöille. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi kotisiivous, remontit ja ikäihmisten arki- ja asiointiapu. Palveluja kotiin -passi on voimassa toistaiseksi.

TIEKEn tutkinnot

TIEKEn tutkinnolla mitataan kansalaisten tietoteknisiä valmiuksia. Tutkintotodistuksella osoitat tieto- ja viestintäteknisistä osaamistasi. Tutkintoja on yhteensä neljä: @-kortti, A-tutkinto, AB-tutkinto sekä TIETY – Tietotyötutkinto, jotka on suunniteltu osaamistasojen mukaan alkaen @-kortista aloittelijoille aina TIETY – Tietotyötutkintoon asti. Koulutuksissa käsitellään esimerkiksi tekstinkäsittelyä, taulukkolaskentaa, esitysgrafiikkoja, kuvankäsittelyä ja verkkoviestintää. Läpäistyäsi kaikki moduulit saat virallisen, kolmikielisen tutkintotodistuksen. TIEKEn tutkinnot ovat voimassa toistaiseksi, mutta niiden päivittämistä suositellaan viiden vuoden välein.

VASTUULLISTA TYÖTÄ KEMIANTEOLLISUUDESTA

TEKNIKUM

Teknikum Groupin monipuolinen TET-ohjelma sopii polymeeriteknologiasta kiinnostuneille.
Nykypäivän tuotannossa työskentelee oman alansa erikoisasiantuntijoita. Toisin kuin saatetaan ajatella, myös tuotantotyö vaatii vastuullisuutta, oma-aloitteisuutta ja asiantuntemusta. Tuotantolaitoksella työelämään tutustuja saa laajan kuvan teollisuudesta, tuotannon- ja toimihenkilöiden moninaisista tehtävistä sekä vastuualueista.

MIKÄ TEKNIKUM?

Polymeerialan teknologiatalo palvelee laaja-alaisesti vaativaa asiakaskuntaa. Koska suurin osa tuotteista menee suoraan koneenrakentajille tai infrarakentamiseen, yritys ei ole monelle kuluttajalle tuttu. Tästä huolimatta moni meistä on käyttänyt Teknikumin valmistamia tuotteita – esimerkiksi Tampereen uuden raitiotien kumiset ylikäytävät ovat tieliikenteen ahkerassa käytössä.

Teknikum Group on polymeeriteknologiakonserni, joka toimii Suomessa Pirkanmaalla, Sastamalassa, ja pääkaupunkiseudulla Keravalla. Lisäksi konserniin kuuluu tehdas Unkarissa ja myyntikonttorit Venäjällä ja Saksassa. Yrityksen missio on edistää kestävää kehitystä polymeeriteknologian alalla: kehittää ja valmistaa turvallisia ja kestäviä tuotteita ympäristön kannalta kestävällä tavalla.

TET-harjoittelija pääsee näkemään teollisuusletkujen valmistusta Suomen ainoassa ja Pohjoismaiden suurimmassa letkutehtaassa. Turvallisuussyistä linjalle ei pääse töihin ilman työturvallisuuskorttia, mutta viikon aikana näkee ja oppii paljon. **Harri Koski** palasi kotipaikkakunnalle kaksi vuotta sitten, aloitti samoihin aikoihin Teknikumilla ja on viihtynyt hyvin mukavan työilmapiirin ansiosta. Kotimaisille teollisuusletkuille on myönnetty Avainlippu-merkki. Tuotantolinjan päässä vastavalmistettu letku kierretään kiepille ja pakataan.

TURVALLINEN NÄKÖALAPAIKKA, TEHTÄVIÄ TUOTANNOSTA TOIMIHENKILÖIHIN

Teknikum Groupissa työskentelee noin 550 henkeä hyvin erilaisissa tehtävissä – on kemistejä, tuotannonsuunnittelijoita, tuotannontyöntekijöitä, B2B-myyjiä, ostajia, kirjanpitäjiä, assistentteja, valmistuspäälliköitä, laatuasiantuntijoita, markkinointipäällikkö, kunnossapitohenkilöstöä jne. Jotta työelämään tutustuja voi saada kattavan kuvan alasta, viikon harjoittelu on jaettu päiväkohtaisiin teemoihin:

1. **tutustuminen yritykseen ja toimialaan, turvallisuus ja turvavarusteet**
2. **tutustuminen tuotekehitykseen ja laboratorioon, avustavia tehtäviä**
3. **tutustuminen ostoon, myyntiin ja markkinointiin, avustavia tehtäviä**
4. **tutustuminen varastonhallintaan, avustavia tehtäviä**
5. **tutustuminen kunnossapitoon, avustavia tehtäviä**

Vaihtoehtona (tai jos harjoittelu kestää kaksi viikkoa) on pienimuotoinen projekti harjoittelijan mielenkiinnon ja ajankohtaisten mahdollisuuksien perusteella.

Harjoittelun lopuksi Teknikum Groupilta saa mukaan työtodistuksen ja innostavan työelämäkokemuksen.

LUE LISÄÄ TEKNIKUMISTA:

www.teknikum.com/fi
@YouTube: Teknikum Group Ltd

III VINKIT TYÖNHAKUUN

NÄIN TEET TYÖHAKEMUKSEN

Työn hakeminen voi usein tuntua prosessina suurelta tai haastavalta. Loppujen lopuksi se ei kuitenkaan vaadi mitään ihmeellistä tai tajunnan räjäyttävää. Kaikkein merkittävintä on vain saada tärkeimmät tiedot sinusta ja osaamisestasi kerrottua tuleville mahdollisille työnantajille. Mutta miten työpaikan voi saada? Miten teen työhakemuksen? Kuinka loistaa työhaastattelussa?

Duunitori.fi on koonnut parhaat vinkit työhakemuksen ja CV:n tekemiseen, työhaastattelussa pärjäämiseen ja moneen muuhun työelämään liittyvään haasteeseen. Lue tästä tiiviit vinkit tai tutustu lisää Duunitorin materiaaleihin heidän verkkosivuiltaan, ja valmistaudu nappaamaan unelmien työpaikkasi.

Teksti: Duunitori

TYÖHAKEMUS

Voit ajatella työhakemuksen eräänlaisena kirjallisena myyntipuheena, jonka tavoitteena on vakuuttaa tuleva työnantajasi siitä, että juuri sinä olet oikea työntekijä organisaatiolle. Tarkoitus on tiiviisti kertoa kuka olet, miksi haet kyseistä työpaikkaa ja mitä osaamista ja lisäarvoa sinun palkkaamisesi toisi yritykselle.

Pyri pitämään työhakemuksesi korkeintaan muutaman sivun mittaisena dokumenttina, joka täydentää ansioluettelossasi antamia tietojasi ja osoittaa motivaatiosi haettavaa tehtävää kohtaan. Työhakemus saa halutessasi olla vapaamuotoisempi kuin CV. Tärkeää on vain antaa hyvä ensivaikutelma rekrytoijalle omalla persoonallasi. Voit halutessasi linkittää hakemukseesi sosiaalisen median profiilisi, josta rekrytoija voi tutustua sinuun vielä lisää.

Vaikka työhakemus saa aina olla juuri sellainen kuin itse sen haluat olevan, on sen jäsentäminen tyhjästä joskus haastavaa. Voit esimerkiksi hyödyntää tätä työhakemusmallia:

1. ALOITA TIIVIILLÄ ESITTELYLLÄ ITSESTÄSI

Toimivassa työhakemuksessa aloitat tiiviillä esittelyllä itsestäsi. Heti alussa on tärkeää kertoa itsestäsi informatiivisesti ja tiiviisti tuoden samalla rohkeasti esille myös persoonaasi. Tässä ensimmäisessä kappaleessa voit esimerkiksi miettiä, mitkä ovat yleisimpiä arvostettuja ominaisuuksia hakemissasi tehtävissä ja pohtia miten ne ovat yhteydessä sinun ominaisuuksiisi.

2. KERRO, MITÄ SINÄ VOIT TUODA TYÖNANTAJALLE

Seuraavassa kappaleessa sinun kannattaa tiivistää työnantajalle ajatuksesi siitä, millaista osaamista sinä voisit tuoda organisaatioon ja työyhteisöön. Kerro millaista alaan liittyvää osaamista tai kokemusta sinulle on kertynyt aiemmista työpaikoista tai opintojen tai harrastusten kautta. Tässä vaiheessa on myös hyvä paikka kertoa tavoitteistasi – tietysti niin, että se kytkeytyy siihen, mitä hakemassasi organisaatiossa pääset tekemään. Mikäli kokemusta tai sopivaa koulutusta ei vielä löydy, voit kertoa muista vahvuuksistasi, kuten kielitaidostasi, sosiaalisen median osaamisestasi tai harrastustaustastasi.

3. OSOITA MOTIVAATIOSI

Kerro viimeistään tässä vaiheessa, miksi haluat juuri tähän organisaatioon töihin ja juuri hakemaasi työtehtävään. Kerro mikä siinä on erityisen kiinnostavaa, millaisen mielikuvan olet organisaatiosta saanut tai mitä haluat erityisesti oppia, jos saat työtehtävän. Osoita, että olet tutustunut yritykseen ja kerro, miksi juuri tämä työ on poikkeuksellisen houkutteleva.

4. KERRO LUONTEESTASI

Avaa myös hieman persoonaasi ja kerro samalla tärkeimmistä ominaisuuksistasi, jotka voit tuoda työhön. Muista, että siinä missä toiseen paikkaan saatetaan etsiä enemmän rentoa ja huumorintajuista tyyppiä saatetaan toisissa tehtävissä korostaa taas kunnianhimoa ja kilpailuhenkeä. Kerro myös, miten aiemmat työkaverisi tai ystäväsi kuvailevat sinua ja miten ominaisuutesi näkyvät päivittäisessä työssäsi.

5. TIIVISTÄ TÄRKEIMMÄT POINTIT VIIMEISEEN KAPPALEESEEN

Tiivistä loppuun vielä kolme tärkeintä asiaa, jotka toisit mukanasi hakemaasi työhön – räätälöi nämä aina haetun paikan mukaan. Nämä voivat olla esimerkiksi alan asiantuntemuksesi, ongelmanratkaisukykysi sekä tinkimätön asenteesi.

+ Päätä hakemuksesi kohteliaasti virkkeeseen, jossa toivot pääseväsi keskustelemaan työtehtävästä lisää työhaastattelun merkeissä.

VIIMEISET VINKIT

Muista myös aina ennen työhakemuksen lähettämistä tarkistaa, ettei hakemuksessasi ole kirjoitusvirheitä ja yhteystietosi ovat ajan tasalla. Lähetä hakemus aina PDF-muodossa. Jos vielä näiden neuvojen jälkeen koet, ettei kirjallinen työhakemus ole sinulle helpoin, voit hyvin erottua joukosta myös esimerkiksi trendikkäällä videohakemuksella.

LISÄTIETOJA:

https://duunitori.fi/tyoelama/tyohakemuspohja-joka-tilanteeseen

ANSIOLUETTELO

Hyvä ansioluettelo eli CV sisältää kaikki olennaiset tiedot haettavan työpaikan kannalta. CV:n luominen tai päivittäminen voi tuntua työläältä, mutta se on ehdottomasti asia, johon kannattaa panostaa. Ansioluettelo on tavallisesti ensimmäinen dokumentti, jonka pohjalta rekrytoija alkaa muodostaa kuvaa työnhakijasta – siksi siinä vakuuttaminen on erityisen tärkeää.

Hyvä CV on selkeä, informatiivinen ja asiallinen dokumentti, johon on listattu työkokemus ja koulutus uusimmasta vanhimpaan. Jos kuitenkin haluat erottua työnhakijoiden joukosta kannattaa luoda CV:stä selkeästi luettava ja visuaalisesti erottuva. Vaikka useat ansioluettelopohjat ovat perinteisesti maksumuurin takana, löytyy netistä myös paljon hienoja ja helposti muokattavia CV-pohjia ilmaiseksi. Ulkoasua valitessa kannattaa miettiä kuinka räväkkää tyyliä on hakemassa ja miten ulkoasun elementit sopivat hakemaasi alaan ja yritykseen.

Tietyt asiat, kuten yhteystiedot, koulutus, työkokemus ja taidot tulee aina löytyä CV:stä. Katso vierestä ansioluettelopohja, jolla pääset alkuun oman CV:n laatimisessa.

Teksti: Duunitori

ANSIOLUETTELOPOHJA

1. HENKILÖ- JA YHTEYSTIEDOT

Henkilö- ja yhteystiedot on hyvä laittaa selkeästi ja näkyvästi ansioluetteloon. Ikäsi tai siviilisäätysi kertominen ei ole CV:ssä välttämätöntä, sillä näillä ei ole merkitystä työssä suoriutumiseen. Jos olet kuitenkin vielä alaikäinen, on ikä hyvä mainita. Tärkeintä on muistaa kirjata ylös nimesi, sähköpostisi ja puhelinnumerosi. Mikäli haluat tuoda CV:ssä persoonaasi esiin valokuvalla, valitse itsestäsi edustava, asiallinen, laadukas ja hymyilevä kasvokuva.

2. PROFIILI

Hyvä ansioluettelo alkaa muutaman lauseen tai yhden kappaleen pituisella profiilikuvauksella, jossa kerrot tiivistetysti itsestäsi, osaamisestasi ja mielenkiinnon kohteistasi. Profiilikuvauksessa kannattaa myös kertoa ammatillisista tulevaisuuden haaveista tai intohimoista.

3. TYÖKOKEMUS

Jos olet jo kerennyt tehdä työtehtäviä kannattaa niistä kertoa. Kerro kokemuksestasi aloittaen nykyisestä työtehtävästäsi. Kerro jokaisesta työkokemusjaksostasi tehtävänimikkeesi, työnantajasi sekä aika, jonka työskentelit kyseisessä tehtävässä. Kerro myös mahdollisimman konkreettisesti siitä, mitä roolisi piti sisällään ja millaisista tehtävistä olit vastuussa. Koita kuvailla työkokemustasi käyttäen kuvaavia ja toiminnallisia verbejä.

Jos olet kerryttänyt kokemusta työelämän ulkopuolella esimerkiksi harrastuksissa tai vapaaehtoistehtävissä, voit myös hyvin käyttää otsikkona työkokemuksen sijaan pelkkää "kokemusta" ja kertoa myös muusta tehtävän kannalta hyödyllisestä kokemuksesta. Esimerkiksi opiskelijakuntatoiminnan mainitseminen on hyvä lisäys CV:seesi.

4. KOULUTUS

Kerro koulutuksestasi. Merkitse CV:hen opintojen aloitus- ja päättymisaika kuukauden tarkkuudella. Mikäli opintosi ovat vielä kesken, voit merkitä arvioidun valmistumisajan. Merkitse koulutustietojen kohdalle tutkintonimikkeesi (esim. ylioppilas) sekä oppilaitoksen nimi.

Hyvässä ansioluettelossa on koulutustietojen kohdalla myös maininta opintojen pääaineesta, kirjoitetuista aineista tai tärkeimmistä kursseista haettavaa työpaikkaa ajatellen. Kannattaa myös ehdottomasti mainita, jos on ollut opiskelijavaihdossa ulkomailla, sillä kansainvälistä kokemusta arvostetaan.

5. KIELITAITO

Kielitaidon kertominen totuudenmukaisesti on tärkeää, sillä se saatetaan testata haastattelussa. Voit halutessasi eritellä suullisen ja kirjallisen kielitaidon, jos niissä on eroja. Tapoja merkitä kielitaito on monia. Usein käytössä on seuraava asteikko: 1. äidinkieli 2. erinomainen 3. hyvä 4. kohtalainen 5. alkeet. Jos kuitenkin haluat merkitä taitosi visuaalisemmin voit hyödyntää esimerkiksi tähtiä niin, että yksi tähti tarkoittaa alkeita ja viisi äidinkieltä.

6. IT-TAIDOT

Tietoteknisten taitojen listaaminen on nykypäivän työmarkkinoilla usein tärkeää. Monessa työpaikassa arvostetaan henkilöä, jolla on hyvä tietotekninen osaaminen, joten kerro siis rohkeasti omista taidoistasi. Kerro, mitä ohjelmistoja ja käyttöjärjestelmiä osaat käyttää ja millaisella tasolla taitosi ovat.

7. SUOSITTELIJAT

Rekrytoijat toivovat näkevänsä ansioluettelon yhteydessä suosittelijan eli henkilön, joka voi puhua puolestasi. Joten aina kun mahdollista, suosittelija ja hänen yhteystietonsa kannattaa mainita. Muista kuitenkin aina pyytää lupa, ennen kuin merkitset ansioluetteloon suosittelijan yhteystietoineen, jotta tämä on varautunut kertomaan sinusta ja osaamisestasi rekrytoivalle taholle. Suosittelijan tietoihin kannattaa laittaa nimen lisäksi puhelinnumero, työpaikka sekä suosittelijan tehtävänkuva kyseisessä työpaikassa. Voit myös halutessasi kirjoittaa ansioluetteloon, että annat suosittelijoiden tiedot vain pyydettäessä.

VIIMEISET VINKIT

Muista oikolukea itse tai pyytää jotakuta toista oikolukemaan CV:si välttyäksesi turhilta virheiltä. Lähetä myös CV aina PDF-muodossa. Voit nimetä tiedoston esimerkiksi etunimi-sukunimi-CV.

LISÄTIETOJA:

Lisätietoja: https://duunitori.fi/tyoelama/tyonhakuopas/ansioluettelo/hyva-ansioluettelo

Katso myös CV-vinkit kesätyönhakijalle: https://duunitori.fi/tyoelama/kesatyo-cv

NÄIN VALMISTAUDUT

TYÖHAASTATTELUUN

Työhaastattelu on tilaisuutesi näyttää työnantajalle, että olet paras henkilö tehtävään. Työhaastattelun tarkoitus on selvittää, kuinka hyvin hakija soveltuu avoinna olevaan tehtävään. Haastattelija haluaakin siis saada sinusta mahdollisimman paljon irti, jotta hän voi tehdä päätöksen siitä, oletko sopiva henkilö täyttämään avoimen työpaikan.

Haastattelijaa kiinnostaa tyypillisesti esimerkiksi ammatillinen taustasi, ammatilliset tavoitteesi, arvomaailmasi, osaamisesi ja monesti etenkin motivaatiosi. Lisäksi hän kiinnittää huomiota muun muassa vuorovaikutustaitoihisi, osaamiseesi, siihen, miten reagoit hankaliin kysymyksiin sekä siihen, kuinka paljon tiedät yrityksestä ja hakemastasi paikasta.

Teksti: Duunitori

PÄIVÄ KUTSUN SAAMISEN JÄLKEEN

Vastaa työhaastattelukutsuun mahdollisimman pian ja kohteliaasti. Kiitä työnantajaa mahdollisuudesta ja osoita innostuksesi olematta liian päällekäyvä. Voit kysyä työhaastatteluun liittyviä asioita, mutta vältä kysymästä tietoja, jotka löytyvät helposti Googlesta tai yrityksen omilta sivuilta.

VIIKKO ENNEN TYÖHAASTATTELUA

Työhaastattelukutsu tulee yleensä hyvissä ajoin ja joskus sinulla saattaa olla jopa yli viikko aikaa ennen varsinaista päivää. Tämä aika kannattaa käyttää tutustumalla organisaatioon kunnolla. Voit yritystoiminnan ja arvojen lisäksi tutustua esimerkiksi yrityksen blogiin ja selvittää mitä he kertovat itsestään eri kanavissa, kuten sosiaalisessa mediassa.

Mieti valmiiksi mitä puet päällesi. Ota selvää, minkälainen pukukoodi yrityksessä on. Älä mene työhaastatteluun tennareissa, jos kaikki muut pukeutuvat töissä siististi. Vaikka työpaikan pukukoodi olisi rento, kannattaa silti pukeutua vähän paremmin. Näin osoitat, että olet tosissasi ja haluat antaa hyvän vaikutelman itsestäsi.

PÄIVÄ ENNEN TYÖHAASTATTELUA

Työhaastattelua edeltävä päivä on erittäin tärkeä. Tee ainakin nämä asiat:

- Kertaa työpaikkailmoitus. Sinun on helpompi vastata työhaastattelukysymyksiin, kun työpaikkailmoituksen sisältö on tuoreena mielessäsi.
- Harjoittele yleisimpiä työhaastattelukysymyksiä. Vaikka täysin valmiita vastauksia on hankala miettiä etukäteen, kannattaa harjoitella vastaamista kysymyksiin, joita kysytään haastatteluissa lähes aina.
- Mieti, mitä aiot kysyä työhaastattelijalta. Työhaastattelun aikana tai sen lopussa sinulle voidaan antaa mahdollisuus kysyä kysymyksiä sinua haastatelleelta henkilöltä. Näillä kysymyksillä on suurempi merkitys kuin uskotkaan, joten panosta niihin. Esittämällä hyviä kysymyksiä jäät paremmin haastattelijan mieleen ja saatat saada työpaikan.
- Ota selvää, miten pääset yritykseen ja kuinka kauan sinne kestää matkustaa, jotta et vain saavu haastatteluun myöhässä.
- Kokoa tarvittavat materiaalit. Vaikka työnantaja ei pyytäisikään sinua tuomaan ansioluetteloitasi tai työtodistuksiasi, ota ne mukaan varmuuden vuoksi. Ota mukaan myös muistiinpanovälineet.
- Mene hyvissä ajoin nukkumaan ja laita vähintään yksi herätyskello päälle.
- Ole positiivinen. Positiivinen ajattelu helpottaa jännitystä. Päätä, että tämä työhaastattelu menee hyvin ja saat haluamasi työpaikan. Jos sinua ei valita, tiedät ainakin tehneesi parhaasi.

TYÖHAASTATTELUN AIKANA

Muista, että sanat ovat vain pieni osa haastattelua. Kiinnitä siis erityistä huomiota katsekontaktiisi, ryhtiisi, puheen selkeyteen ja äänenkäyttöösi. Varo käyttämästä täytesanoja ja pyri rytmittämään puheesi. Sinun ei tarvitse heti laukoa vastauksiasi varsinkaan, jos haastattelija on esittänyt sinulle haastavan kysymyksen. Mieti ensin hetki, jotta voit sitten antaa vastauksen, joka on selkeä ja ytimekäs.

Muista myös, ettei työhaastattelu voi aina mennä nappiin, mutta virheistä kannattaa ottaa oppia. Teet varmasti parhaasi ja jos ei nyt niin eiköhän se ensi kerralla nappaa!

LISÄTIETOJA:

https://duunitori.fi/tyoelama/tyonhakuopas/tyohaastattelu

Katso myös työhaastattelusta kesätyönhakijalle:
https://duunitori.fi/tyoelama/onnistu-kesatyohaastattelussa/

Ammatit mielessä?
Uraguru auttaa
www.uraguru.fi

IV
TYÖ & TOIMEENTULO & HYVINVOINTI

LUKION JA TYÖN YHDISTÄMINEN: MITEN TYÖNTEKO VAIKUTTAA LUKIOLAISEN OPINTOTUKEEN?

Omat tulot vaikuttavat aina siihen, kuinka monelta kuukaudelta vuodessa voi nostaa opintotukea. Opiskelijan pitää itse huolehtia siitä, etteivät omat tulot ylitä vuositulorajaa. Tulorajoissa tapahtuu muutoksia lähes vuosittain, joten paras keino selvittää oma tuloraja on Kelan sivujen laskureiden avulla. Kelan sivut ovat muutenkin luotettava tietolähde opintotukiasioissa.

Teksti: Iiris Hynönen

Tuloja ei tarvitse ilmoittaa Kelalle erikseen, sillä tiedot tulevat suoraan Verohallinnolta.

Kela huomioi tuen määrässä opiskelijan veronalaiset bruttotulot ja ulkomailta saadut tulot. Veronalaisilla bruttotuloilla tarkoitetaan palkkaa, pääomatuloja ja veronalaisia sosiaalietuuksia, kuten sairaspäivärahaa ja kuntoutusrahaa. Lukiolaisille opintotuen ja sen lisien lisäksi tyypillisimpiä etuuksia, kuten yleistä asumistukea ja opintolainaa, ei kuitenkaan huomioida opintotukeen liittyvissä tuloissa. Tuloja ei tarvitse ilmoittaa Kelalle erikseen, sillä tiedot tulevat suoraan Verohallinnolta.

Opintorahasta ei makseta veroa, jos opiskelijalla ei ole opintorahan lisäksi muita veronalaisia tuloja. Jos opiskelijalla on muita tuloja, maksetaan veroa myös opintorahasta.

Mikäli opiskelija tienaa liikaa eli ylittää tulorajansa yli 232 eurolla, Kela perii ylimääräisen tuen takaisin. Jos opiskelija maksaa tuen vapaaehtoisesti takaisin, siitä ei tarvitse maksaa ylimääräistä, mutta mikäli Kela perii summan opiskelijalta, siihen tulee 7,5 prosentin korotus. Ennen maksamista on hyvä tarkistaa, että perintäkirje on aiheellinen, sillä ennen opintojen aloittamiskuukautta tai valmistumiskuukauden jälkeen saatuja tuloja ei huomioida takaisinperinnässä.

Kela perii ylimääräisen opintotuen takaisin, jos opiskelija tienaa liikaa ja ylittää tulorajansa. Jos tuen maksaa vapaaehtoisesti takaisin, siitä ei tarvitse maksaa ylimääräistä.

HYVINVOINNIN KULMAKIVET

Useita työelämän taitoja voi opetella jo lukioaikana. Yksi niistä on omasta hyvinvoinnista huolehtiminen. Oman jaksamisen ja hyvinvoinnin varjelu pitää sisällään huolenpitoa niin mielenterveydestä kuin fyysisestä peruskunnosta.

Erityisen tärkeää on löytää itselle sopivat keinot ja käytännöt hyvinvointiin, ja muistaa ottaa ne osaksi omaa jokapäiväistä arkea. Tärkeää on myös huomioida, etteivät kaikki samat keinot toimi meistä jokaiselle. Siinä missä toinen meistä tarvitsee 9 tuntia unta palautumiseen, voi toinen tarvita vain 7 tuntia.

Teksti: Netta Huuskonen

OTA TÄSTÄ TALTEEN VINKIT KOKONAISVALTAISEEN HYVINVOINTIIN:

Muista levätä. Yksi tärkeimmistä oppimista ja muistamista auttavista tekijöistä on riittävä uni. Nukkuessa aivot palautuvat päivän virikkeistä ja kroppa kerää energiaa. Voit helpottaa unensaantia esimerkiksi välttämällä illalla rraskaita urheilusuorituksia, puhumalla huolistasi vanhemmillesi tai muille läheisillesi ja käyttämällä sänkyä vain nukkumiseen.

Syö säännöllisesti ja monipuolisesti. Ravitseva, terveellinen ja monipuolinen ruokavalio on avain hyvään jaksamiseen, vireyteen ja terveyteen. Säännöllinen syöminen pitää energiatasot ja verensokerin tasaisina, jotta jaksat opiskella tai työskennellä päivästä toiseen. Ja monipuolinen ruokavalio mahdollistaa tarvittavat mikro- ja makroravintoaineet, jotka tukevat aivojen kehittymistä, pitävät kiukun kaukana ja auttavat keskittymään.

Liiku riittävästi. Säännöllisellä liikunnalla on useita myönteisiä terveysvaikutuksia. Liikunta ylläpitää sydän- ja verenkiertoelimistön toimintaa, vahvistaa lihasten kasvua, tukee motorista kehitystä ja lisää itseluottamusta. Liikunta vaikuttaa myönteisesti myös mielialaan ja henkiseen vireyteen sekä aineenvaihdunnan kautta painonhallintaan.

Löydä omat tapasi rentoutua. Siinä missä toinen rentoutuu lukemalla kirjaa, voi toinen rentoutua liikkumalla. Oman rentoutumisen tavan löytäminen on tärkeää, sillä se tukee fyysistä palautumista, laskee sydämen lyöntitiheyttä ja valmistaa mieltäsi uusiin haasteisiin. Jos kirjan lukeminen tai liikkuminen ei toimi sinulla rentoutumiseen, voit kokeilla esimerkiksi hieronnassa käyntiä, luonnossa kävelyä tai ajan viettämistä ystäviesi kanssa.

Aikatauluta työsi ja pidä kiinni työskentelyajoistasi. Ajankäyttö ja sen suunnittelu ovat avainasemassa opintojesi edistymisessä sekä erityisesti opiskelujen ja työn yhteensovittamisessa. Tehtävien aikatauluttaminen madaltaa kynnystä tarttua niiden tekoon ja vähentää tehtävien aiheuttamaa kuormitusta. Hyvin tehty aikataulutus muistuttaa sinua myös onnistumisista tehtävien valmistuessa. Aikataulutus auttaa sinua varaamaan aikaa myös vapaa-ajalle ja tekemään muitakin asioita, joista nautit.

Keskity yhteen asiaan kerralla. Niin sanottu multitaskaus eli useiden asioiden tekeminen kerralla haittaa työsuoritusta ja on vahingollista aivoille. Tällöin voi tuntua, ettei mikään tehtävistä varsinaisesti etene, mikä taas aiheuttaa usein riittämättömyyden tunteen ja stressiä. Pitkittyessä stressi voi heikentää ajattelukykyä ja muistia, jotka ovat erittäin olennaisia uuden oppimisessa.

Muista nauraa. Nauraminen vapauttaa elimistön omia mielihyvähormoneja (endorfiineja) ihmisen aivoissa, joka saa ihmisen rentoutumaan ja tuntemaan olonsa kevyeksi. Nauraminen saa myös huolet kaikkoamaan, keskittymiskyvyn kasvamaan ja suorituskyvyn kehittymään. Voidaan siis ajatella, että naurulla on suora yhteys myös opinnoissa pärjäämiseen.

MITEN SINÄ KÄYTÄT RAHAA?

Pysähdy pohtimaan, minkälaista elämää haluat elää nyt ja tulevaisuudessa. Rahalla on keskeinen rooli omanlaisen elämän toteuttamisessa. Omat tulot ja menot kannattaa ottaa seurantaan heti, kun alat ansaita omaa rahaa ja muutat ensimmäiseen omaan kotiin. On tärkeää tietää, että käytät rahaa sinulle tärkeisiin asioihin.

Tulot vaihtelevat elämän aikana ja voivat koostua useista eri lähteistä, kuten erilaisista etuuksista, tuista ja palkasta. Kaveripiiri, perhe, harrastukset ja työelämä vaikuttavat tapoihin käyttää rahaa. Ostopäätöksiimme vaikuttaa myös markkinointi, ja teemme päätöksiä nopeasti tunteisiin perustuen. Markkinoinnissa vedotaankin tunteisiimme eri tavoin ja meille luodaan jatkuvasti uusia tarpeita. Arvostamme myös nykyhetkeä enemmän kuin tulevaisuutta. Tämän vuoksi teemme mieluummin ostoksia osamaksulla ja luotolla verrattuna siihen, että säästäisimme rahat etukäteen.

SEURAA RAHANKÄYTTÖÄSI PENNOLLA

Viisaita valintoja raha-asioissa ei ole aina helppo tehdä, mutta ennakointi ja budjetointi kannattaa. Budjetointi tarkoittaa omien tulojen ja menojen selvittämistä ja niiden pohjalta tehtävää oman talouden suunnittelua ja seurantaa. Tähän tarkoitukseen on kehitetty helppokäyttöisiä välineitä, kuten Takuusäätiön tarjoama maksuton **Penno.fi**-verkkosovellus.

Penno toimii puhelimella ja tietokoneella. Pennoon voit kirjata toistuvat tulot ja menot sekä päivittäisiä kuluja, jotka voit lajitella helposti erilaisiin kategorioihin.

Seuraa omaa rahankäyttöäsi Pennon avulla parin kuukauden ajan. Tällöin Pennon graafeista voi seurata menojen kehittymistä ja niiden jakautumista eri kategorioihin. Ympyrädiagrammista näet, mihin käytät eniten rahaa. Arjen pienet menot tulevat näkyviksi ja säästökohteita löytyy helposti.

NÄIN KÄYTÄT PENNOA:

1. Siirry sivulle Penno.fi. Kirjaudu käyttäjäksi omalla sähköpostiosoitteellasi ja keksimälläsi salasanalla.
2. Vaihtoehtoisesti voit käyttää Penno-vihkoa. Sen voit tulostaa Pennon etusivulta.
3. Kirjaa Pennoon säännölliset tulot ja menot. Tämän jälkeen voit syöttää sinne menoja sitä mukaa kun niitä tulee.
4. Vaihda asetukset-sivulla itsellesi sopiva kuukausijakson alkupäivä (esim. palkkapäivä).
5. Penno näyttää sinulle käytettävissä olevan rahamäärän kuukautta ja päivää kohti.

HOIDA TÄRKEIMMÄT LASKUT JA MENOT ENSIN

Jos taloudessa tekee tiukkaa, huolehdi ensimmäisenä, että rahat riittävät

- asumisen kuluihin
- ruokaan
- lääkkeisiin
- liikkumiseen
- puhelimeen

VÄLTTÄMÄTÖNTÄ, TARPEELLISTA VAI TURHAA?

Kun tiedät mihin kulutat, voit eritellä omat menosi välttämättömiin, tarpeellisiin ja turhiin. Välttämättömät asiat ovat niitä, joita ilman et voi elää. Esimerkiksi ruoka, vesi ja sähkö ovat välttämättömyyksiä. Elämässä välttämättömiä asioita on helppo pitää itsestäänselvyyksinä. Esimerkiksi omilleen muuttaessa voi kuitenkin tulla näkyväksi uusia asioita, jotka siirtyvät sinun vastuullesi. Kun budjetti on tiukka, välttämättömyyksien määrittely ja turhista asioista luopuminen korostuvat entisestään.

Monet tarpeellisen kategorian asioista voi jäädä välttämättömien ja turhien asioiden välimaastoon. Tarpeelliset asiat ovat siis niitä, jotka edesauttavat päivittäistä arkeamme mutta joiden puuttuminen ei sitä kaada. Lopuksi mieti, mitkä menoistasi voisivat olla turhia. Jokainen meistä kuluttaa rahaa myös johonkin turhaan. Turhista asioista luopuminen helpottuu, kun laskee niihin kuluvan rahan ja pohtii hetken sitä, mitä muuta tällä rahalla voisi saada.

Marttaliitto ja Takuusäätiö ovat julkaisseet *Välttämätön, tarpeellinen, turha* -pelin. Siinä voi lajitella menoja kolmeen eri kategoriaan, ja miettiä, mistä voisi ehkä luopua, jos budjetti on tiukka. Pelissä ei ole oikeita eikä vääriä vastauksia.

Löydät pelin osoitteesta
www.martat.fi/valttamaton-tarpeellinen-vai-turha/

SÄÄSTÄ LUONTOA JA LOMPAKKOA

Kun haluat säästää sekä lompakkoa että luontoa, kannattaa tutustua Kuluttajatutkimuskeskuksen kohtuullisen minimikulutuksen viitebudjetteihin. Löydät Viitebudjetit Takuusäätiön nettisivuilta (takuusaatio.fi/hallitserahojasi). Viitebudjetit eivät määritä esimerkiksi sitä, mitä pitäisi syödä tai mitä saisi tehdä. Niissä ei myöskään tarkastella, miten tietyt tulot pitäisi kuluttaa.

Viitebudjetteja voi käyttää oman rahankäytön tarkempaa tarkastelua varten tai kun haluat pohtia, mitä eläminen omassa kodissa maksaa. Esimerkiksi viitebudjettilaskelmien perusteella alle 45-vuotias, joka asuu yksin pääkaupunkiseudulla, tarvitsisi noin 1370 euroa kuukaudessa, jotta arki olisi sujuvaa.

Kohtuullisen minimikulutuksen viitebudjetteihin on tehty myös hiilijalanjälkilaskelmat. Esimerkiksi viitebudjettien mukaisesti kuluttavan alle 45-vuotiaan ihmisen hiilijalanjälki on yli puolet pienempi kuin keskivertosuomalaisen. Takuusäätiön sivuilla voit laskea oman hiilijalanjälkesi ja verrata sitä keskivertosuomalaisen hiilijalanjälkeen **(takuusaatio.fi/hallitserahojasi).**

JUTTELE AMMATTILAISEN KANSSA

Mikäli raha-asiat painavat mieltäsi, kannattaa niistä jutella jollekin. Noin puolella miljoonalla ihmisellä Suomessa on maksuvaikeuksia, joten rahaan liittyvät huolet ovat yleisiä. Takuusäätiön Velkalinjalla (0800 98009) ja Kysy rahasta -chatissa (takuusaatio.fi) voi keskustella rahahuolista ja pohtia ammattilaisen kanssa, mitä veloille voi tehdä. Palvelut ovat maksuttomia ja niissä voi keskustella nimettömänä ja luottamuksella. Takuusäätiön neuvontaan kannattaa ottaa yhteyttä niin pienissä kuin suuremmissakin rahahuolissa.

LUKION JÄLKEEN..... KORTISTO?

Lukiokin päättyy joskus. Jos sinne haluaa joskus takaisin, pitää opiskella opettajaksi. Lukion jälkeen saattaa tulla kuitenkin hetki, jolloin et ole opiskelemassa, intissä, siviilipalveluksessa, duunissa tai vankilassa. Jos et ole myöskään startup-yrittäjä, löydät itsesi lokerosta, jonka nimi on työtön työnhakija. Silloin törmäät työttömyysturvaan.

Teksti: YTK

KOSKA TYÖTTÖMYYSTURVA ON PÄÄLTÄ KATSOTTUNA JA SISÄLTÄ TUTKITTUNA MONIMUTKAINEN, ON TÄSSÄ LYHYT MUISTILISTA ASIASTA:

1. Työttömän toimeentulo turvataan **työttömyysetuudella.**
2. Työttömyysetuuksia on kolmea eri lajia; **työmarkkinatuki, peruspäiväraha, ansiopäiväraha.**

a. Työmarkkinatukea haetaan Kelasta ja sitä maksetaan niille työttömille, jotka eivät ole täyttäneet työssäoloehtoa. Työmarkkinatukea maksetaan 33,66 euroa päivässä (2020), viisi päivää viikossa.

b. Peruspäivärahaa haetaan Kelasta ja sitä maksetaan niille, jotka ovat täyttäneet työssäoloehdon, mutta eivät ole työttömyyskassan jäseniä. Peruspäivärahaa maksetaan 33,66 euroa päivässä (2020), viisi päivää viikossa.

c. Ansiopäivärahaa haetaan työttömyyskassasta ja sitä maksetaan niille, jotka ovat työttömyyskassan jäsenyytensä aikana täyttäneet työssäoloehdon. Ansiopäivärahaa maksetaan viisi päivää viikossa. Ansiopäivärahan suuruus riippuu työttömyyttä edeltävistä tuloista. Keskimäärin se on noin 67 euroa päivässä.

3. Työssäoloehto tarkoittaa sitä, että sinulta edellytetään tietty määrä työtä tietyssä ajassa, jotta sinulla olisi oikeus ansio- tai peruspäivärahaan. Nykyisellään työssäoloehto on 26 kalenteriviikkoa työtä siten, että jokaisella kalenteriviikolla on vähintään 18 tuntia palkkatyötä.

LUKION VIIMEISENÄ KEVÄÄNÄ

- Kun lukiotaival on päättymässä, muista hakea kevään yhteishaussa vähintään kahta opiskelupaikkaa (opintopolku.fi). Näin voit hakea työttömyysetuuksia, jos joudut olemaan työttömänä lukion jälkeen.

KUN ALOITAT PALKKATYÖSSÄ

- Liity työttömyyskassaan heti, kun yli 17-vuotiaana aloitat palkkatyössä. Näin pelaat itsesi ansioturvaan, sillä työssäoloehtoa voi kerryttää myös opintojen aikana työskennellessä.

PAHOLAISEN PIKKUPRÄNTTI

- Alle 18-vuotiaalla nuorella, joka ei ole suorittanut ammatillista tutkintoa, ei ole oikeutta työmarkkinatukeen. **Alle 18-vuotiaalla lukiolaisella ei siis ole asiaa työttömyysturvan puolelle.**
- Alle 25-vuotiaan nuoren, joka ei ole suorittanut ammatillista tutkintoa, pitää hakea kevään yhteishaussa vähintään kahta opiskelupaikkaa. **Jos et hae, menetät oikeuden työttömyysetuuteen.**

YLEINEN TYÖTTÖMYYSKASSA YTK ON YSTÄVÄSI TYÖELÄMÄN KÄÄNTEISSÄ

Työelämällä on mielenkiintoinen voima. Omia suunnitelmia ja siirtoja kannattaa aktiivisesti tehdä. Työt kuljettavat eteenpäin ja antavat yllättäviäkin mahdollisuuksia. Välillä vastaan saattaa kuitenkin tulla käänteitä, joita et ole osannut ennakoida. Miten voit parhaiten varautua siihen, että sinulla on valinnanvapautta ja turvaa silloinkin, kun työkuviot eivät menekään niin kuin toivoisit?

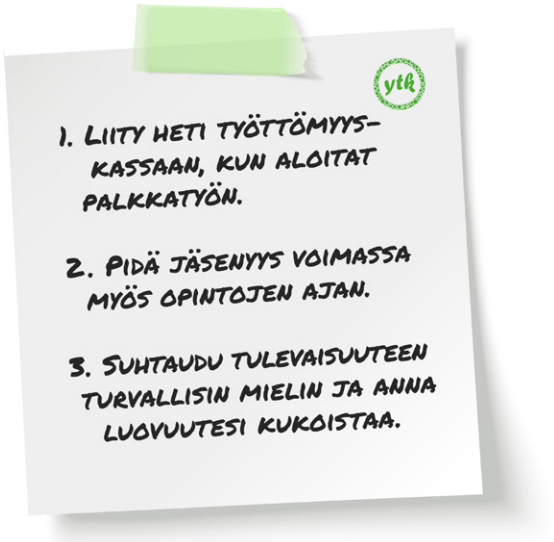
YTK on työttömyyskassa, jonka jäsenenä voit hakea ansiopäivärahaa taloutesi turvaksi, kun kurvaat työelämän käänteissä. Riippumatta siitä, minkä alan ammattilainen olet tai missä työskentelet, voit palkansaajana olla aina YTK:n jäsen.

TIESITKÖ:

- Työttömyyskassan jäsenenä voit hakea ansiopäivärahaa, jos jäät työttömäksi tai sinut lomautetaan. Ansiopäivärahan määrä lasketaan työttömyyttä edeltävästä palkasta ja yleensä se on merkittävästi enemmän kuin Kelasta haettava työttömyysetuus.
- Suomessa on 24 työttömyyskassaa palkansaajille. Tyypillisesti kassoissa on noin 50 000 jäsentä. Puolella miljoonalla jäsenellään YTK on kassoista ylivoimaisesti suurin.
- Me YTK:ssa olemme sitä mieltä, että työttömyysturva on usein turhan byrokraattista ja vaikeaselkoista. Siksi olemme panostaneet siihen, että osaamme auttaa sinua etenemään työelämässäsi ilman turhia huolia.
- Ammattiliitot tarjoavat usein ansioturvaa jäsenetunaan. Ansioturva edellyttää kuitenkin aina kuulumista työttömyyskassaan. Pidä siis mielessä, että pelkästään ammattiliiton jäsenenä et ole ansioturvan piirissä. Samalla jäsenyys työttömyyskassassa ei estä jäsenyyttä ammattiliitossa. Muista siis vapautesi valita!

TYYPILLINEN NUOREN TARINA ON LIISAN:

- Liityin YTK:hon heti lukion jälkeen, kun aloitin kesätöissä. Pääsin seuraavana syksynä opiskelemaan, mutta pidin jäsenyyteni voimassa, sillä työskentelin opintojen loma-aikoina. Kun valmistuin, minun oli helppo käyttää hieman enemmän aikaa etsiessäni oman alan työpaikkaa, koska kassan jäsenenä minulla oli mahdollisuus hakea ansiopäivärahaa. Ansiopäivärahani laskettiin kesätöiden palkkojen perusteella ja se oli lähes kaksi kertaa se, mitä olisin saanut Kelasta.

V
YRITTÄJYYS

LUKIOSSA SYNTYNYT YRITYS KASVOI MENESTYKSEKSI

Teksti: Mari Uusivirta

Neljä lukiolaista alkoi ommella rusetteja ja homma eskaloitui menestystarinaksi. Jalo NY opetti perustajilleen monta tärkeää asiaa työelämästä. Tässä niistä viisi.

Ei voi olla niin vaikeaa tehdä tämä kunnolla. **Veikka Kukko** pyöritteli isänsä rusettia käsissään ylioppilasjuhlissa. Hän korjasi rusettia jo toista kertaa saman päivän aikana.

Pieni, mutta ärsyttävä ongelma ja helppo ratkaisu – siis liikeidea? Seuraavana syksynä Veikan ja muiden Ylöjärven lukion yrittäjyyslinjan opiskelijoiden piti päättää, millaisen NY-yrityksen (Nuori Yrittäjyys -ohjelman yritys pyörii oikealla rahalla ja toimii vuoden ajan) he perustaisivat.

Veikka päätti ryhtyä tekemään rusetteja.

Ensimmäinen oppi: Jaa vastuuta tiimissä

”Ensin ajattelin, että yksin teen tämän parhaiten, mutta opettajat neuvoivat katsomaan hyvän tiimin ympärille. Yksin ei jaksa kaikkea tehdä”, Veikka kertoo haastattelussa vuotta myöhemmin.

Ajatuksesta innostui ensin **Anselmi Koivunen**, joka rekrytoi tiimiin **Elmo Pyykön**. Lisäksi Veikka kysyi mukaan **Milana Itäpäätä**. Nelikko perusti Jalo NY:n, päätuotteenaan kierrätysmateriaalista valmistettavat, uniikit rusetit.

Milana kertoo innostuneensa ideasta heti. Häntä kiinnosti myös ajatus tiimistä, jonka jäsenten osaaminen täydensi toisiaan.

Veikka oli kätevä käsistään ja jo suunnitellut rusetin prototyypin, joten hänestä tuli tuotantopäällikkö. Anselmi ryhtyi toimitusjohtajaksi ja brändipäälliköksi nimetty Elmo teki tiimille logon ja verkkosivujen ensimmäisen version salamannopeasti. Milanasta tuli markkinointipäällikkö, joka huolehti sosiaalisesta mediasta.

”Opin, mitä taitoja yrittäjyyteen kuuluu, huomaamaan niitä itsestäni ja hyödyntämään ja kehittämään niitä yrityksen sisällä”, Milana kuvailee vuotta yrittäjänä.

Toinen oppi: Tartu rohkeasti toimeen

Ihan alkuun Milana ei tiennyt ruseteista mitään, mutta pian Jalon yrittäjät viettivät kaikki illat lukiolla ompelukoneen ääressä.

Veikan ja Milanan kanta on selvä. Epävarmuuksista huolimatta kannattaa kokeilla rohkeasti uutta ja tarttua luoviinkin ideoihin, joissa näkee mahdollisuuksia.

Yrittäjyyslinja ja NY-ohjelma ovat kaksikon mielestä erinomainen tapa kokeilla siipiä. Opettajien neuvoista ja kannustuksesta oli paljon apua, mutta työ tehtiin itse. Se opetti aikatauluttamista ja vastuunkantoa.

Jalon perustajat miettivät yritykselleen mahdollisimman hullun tavoitteen: keväällä he pääsisivät NY-yritysten Uskalla yrittää -kilpailun finaaliin. Tai jopa voittaisivat sen. Finaaliin pääsy vaati kovaa työntekoa: voittajabrändin täytyy näyttää mahdollisimman laadukkaalta, nettikaupan olla mintissä ja yrittäjien osata myydä huippuhyvin.

”Kun meillä on vastuu, meillä on myös vapaus tehdä niin paljon ja niin hyvä projekti kuin haluamme”, Veikka sanoo.

Jalolaiset halusivat parasta.

> **“Kun meillä on vastuu, meillä on myös vapaus tehdä niin paljon ja niin hyvä projekti kuin haluamme”**

Kolmas oppi: Verkostoidu ja mukaudu

He tarttuivat jokaiseen tilaisuuteen olla esillä. Kiinnostus kasvoi, Jalo sai ilmaa siipien alle ja rusettien myynti lähti lentoon.

”Vuorovaikutustaidot ovat kaiken a ja o. Ilman verkostoitumista yritys ei olisi kehittynyt niin hienoksi jutuksi”, Milana sanoo.

Erilaisten yhteistyökumppaneiden kautta Jalo sai näkyvyyttä. Kun kysyntä oli räjähtää käsiin, Ylöjärven yrittäjyyskoordinaattori yhdisti nuoren yrityksen Nokian Väliasema ry:n kanssa. Jalon rusettituotanto työllisti irtisanottuja ompelijoita.

Elmo Pyykkö, Anselmi Koivunen, Veikka Kukko ja Milana Itäpää perustivat lukiossa yrityksen. He suosittelevat yrittäjyysopintoja ja yrittäjyyttä myös muille opiskelijoille.

Kampanjoinnin tuloksena Roope Salminen puki Jalon rusetin ylleen Putouksen semifinaaliin ja finaaliin.

Kun koronapandemia esti osallistumisen alan messuille ja tapahtumiin, Jalo lähestyi lukuisia somevaikuttajia. Kampanjoinnin tuloksena Roope Salminen puki Jalon rusetin ylleen Putouksen semifinaaliin ja finaaliin. Myynti lisääntyi.

Neljäs oppi: Ota hyöty irti opinnoista

”Ei voi kieltää, että joskus kesken matikantunnin saattoi tulla muuta hommaa”, Milana kertoo.

”Yrittämisessä voi käyttää montaa koulussa opittua asiaa hyödyksi.”

Onneksi muiden aineiden opettajat suhtautuivat joustavasti yrityksen aiheuttamiin poissaoloihin. Yrittäjyyslinjalla opiskelevat voivat myös vähentää muita pakollisia kursseja yrittäjyysprojektien tieltä.

”Yrittäminen ja koulu tukivat toisiaan. Yrittämisessä voi käyttää montaa koulussa opittua asiaa hyödyksi”, Veikka kertoo.

Viides oppi: Luota omaan osaamiseen!

Huhtikuussa hullusta tavoitteesta tuli totta. Jalo voitti Uskalla yrittää -kilpailun ja pääsi edustamaan Suomea NY-yritysten EM-kilpailuihin. Kuukausien jännitys vaihtui ylpeyteen. ”Vaikka tiesi, että voitosta seuraa vielä enemmän työtä, siinä hetkessä työtaakka lähti pois harteilta”, Milana kuvailee tunnelmia finaalin jälkeen.

Heinäkuussa Jalo osallistui etänä järjestettäviin EM-kisoihin paiskittuaan hommia koko kesän. Kokemus oli hieno, vaikka menestystä ei tullutkaan. NY-vuoden päätteeksi Jalon tarina jäi tauolle, ainakin toistaiseksi.

Menestyksekäs vuosi – kaikkiaan rusetteja myytiin noin sata – valoi luottamusta omiin taitoihin. Anselmi ja Veikka jopa perustivat itselleen kesätyöksi 4H:n kautta maalausyrityksen.

”Ei välttämättä olisi ollut kipinää ja rohkeutta lähteä perustamaan yritystä, jos emme olisi tehneet sitä jo kerran”, Veikka sanoo.

SINUSTAKO YRITTÄJÄ? – TYÖELÄMÄN TULEVAISUUS

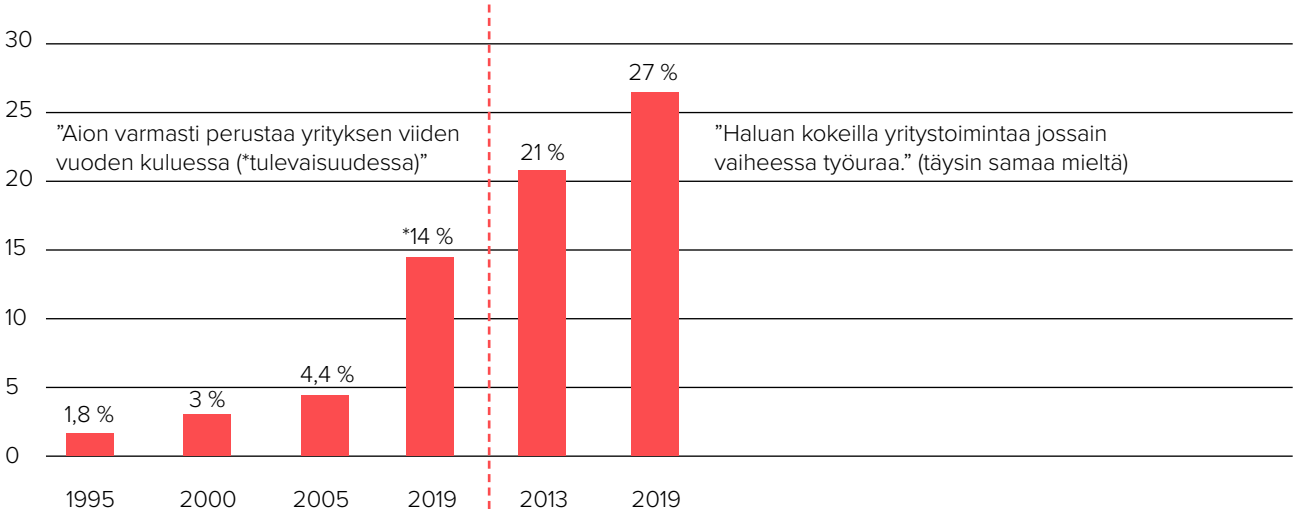
Iloisia uutisia: melkein 80 prosenttia nuorista näkee yrittäjyyden mahdollisuutena vaikuttaa yhteiskuntaan ja 71 prosenttia on sitä mieltä, että yrittäjämäistä asennetta tarvitaan kaikessa työssä.

Tiedot käyvät ilmi keväällä 2020 julkistetusta Nuorisobarometrista. Nuorisobarometrin aiheena oli alati murroksessa olevat työ ja yrittäjyys. Peräti 58 prosenttia nuorista on ainakin jokseenkin sitä mieltä, että haluaisi kokeilla yritystoimintaa jossain vaiheessa ja täysin tällä kannalla on yli neljännes vastaajista. Ainoastaan joka viides ei halua kokeilla yrittäjyyttä.

GEM:in (Global Entrepreneurship Monitor) mukaan vuonna 2003 vain yksi prosentti 18–24-vuotiaista oli kiinnostunut perustamaan oman yrityksen kolmen vuoden kuluessa. Kun sama kysymys toistettiin vuonna 2015 jo 20 prosenttia nuorista oli kiinnostunut ajatuksesta. Nuorisobarometrin mukaan tulevaisuudessa 14 prosenttia nuorista aikoo perustaa oman yrityksen ja alle 29-vuotiaista yrittäjinä on jo kolme prosenttia. Nuoria, alle 35-vuotiaita yrittäjiä on lähemmäs 60 000 (Tilastokeskus, 2019) ja he edustavat noin 20 prosenttia koko yrityskentästä.

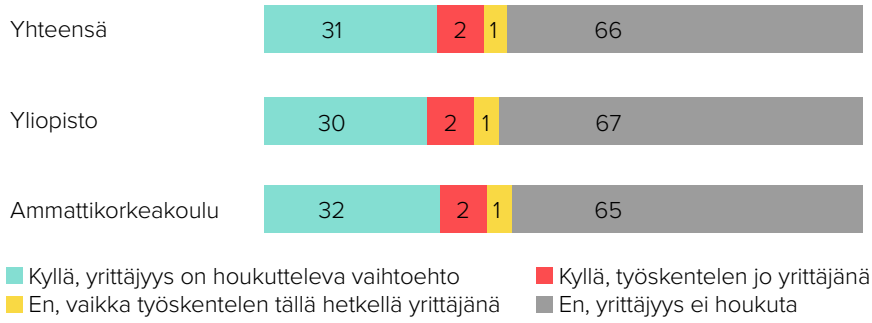
Trendinä nuorten kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan on ollut jo pitkään selvästi positiivinen. Myönteistä on myös yrittävien ja yrittäjiksi suuntaavien tulevaisuuden odotukset, jotka vaikuttavat valoisammilta kuin muiden nuorten. Tämä koskee etenkin elintasoa mutta myös työllistymistä, sillä 78 prosenttia nuorista ei pidä todennäköisenä sitä, että heitä kohtaisi työttömyys. Jopa koronakriisin keskellä nuoret yrittäjät uskovat vahvasti omaan selviytymiskykyynsä, sillä Suomen Yrittäjien loppukesästä toteuttaman koronakyselyn mukaan 59 prosenttia uskoo yrityksensä selviävän kriisistä ja 32 prosenttia uskoo ehkä selviävänsä, kukaan vastaajista ei usko yrityksensä kaatuvan ja peräti 51 prosenttia on sitä mieltä, että heidän selviytymiskykynsä on kasvanut koronakriisissä.

Millenaalit ovat lähihistorian yrittäjähenkisimpiä

%-luku vastaajista (15–29-vuotiaat nuoret) Lähde: Nuorisobarometrit 1995–2019

Joka kolmas korkeakoulu-opiskelija haluaisi toimia valmistut-tuaan yrittäjänä

YRITTÄJYYSKASVATUKSELLE ON TILAUSTA

Yrittäjyys selvästi kiinnostaa nuoria ja tulee enemmän iholle. Siihen on monta syytä: yksinyrittäjien määrä jatkaa kasvuaan, nuoria yrittäjiä näkyy enemmän yhteiskunnallisina toimijoina ja muutosajureina, laskutuspalvelujen käyttö on lisääntynyt ja elinkeinoelämän murros on kasvattanut pienten yritysten määrää ja helpottanut yritysten perustamista. Samaan aikaan digitalisaation ajama keikkatalous on lisännyt sivutoimista yrittäjyyttä. Tulevaisuudessa näemme varmasti entistä enemmän sekä palkka- että yrittäjätyötä tekeviä ihmisiä.

Kaikista ei tietenkään tarvitse eikä pidä tulla yrittäjiä, mutta kuten Nuorisobarometrin tuloskin kertoo, yrittäjämäisestä asenteesta on apua niin työssä kuin elämässä muutenkin. Koulun kautta alle 29-vuotiaista nuorista yrittäjäksi ponnisti 16 prosenttia nuorista ja korkeakoulumaailmassa reilu kolmannes opiskelijoista haluaisi toimia yrittäjinä valmistut-tuaan. 41 prosenttia nuorista yrittäjistä katsoi, että mahdollisuus tehdä harrastuksesta työ vaikuttaa erittäin paljon uravalintaan; siksi onkin hienoa, että meillä on 4H:n kaltaisia ja Nuori Yrittäjyys ry:n järjestöjä, jotka tukevat nuoria kokeilemaan yrittäjyyttä kevyesti esimerkiksi oman harrastuksen innoittamana.

Uusi lukion opetussuunnitelma otetaan käyttöön syksyllä 2021 ja sen myötä lukiot ovat velvoitettuja vahvistamaan opiskelijoiden työelämä- ja yrittäjyysosaamista. Lukioiden tulee opetussuunnitelman mukaisesti lisätä työelämä- ja korkeakouluyhteistyötä. Tämä on oikea suunta, sillä yrittäjyyskasvatukselle on selkeästi tilausta. On myös tärkeää, että koulumaailmamme pysyy työelämän muutoksessa mukana.

VAIHTELEVUUS JA VAPAUS KIINNOSTAA

Yrittäjäksi aikovat nuoret painottavat erityisesti mahdollisuutta toteuttaa itseään sekä mahdollisuuksia monipuolisiin ja vaihteleviin tehtäviin. Mahdollisuus oman osaamisen kehittämiseen ja vaihteleviin tehtävänkuviin nähdään tärkeämpänä kuin palkka ja vakinaisuus. Nuoret kokevat työn, vapaa-ajan ja ihmissuhteet tarpeellisemmiksi kuin materiaalisen mammonan. Aiheettomasti itsekeskeisiksi leimatut millenniaalit eivät tosiaan juokse rahan perässä vaan vapauden ja merkityksellisyyden. Nuoria aidosti kiinnostaa ratkaista yhteiskunnallisia ongelmia ja haasteita sekä toteuttaa itseään ja arvojaan työnsä kautta. Tulevaisuuden työelämässä tarvittavien taitojen kuten ongelmanratkaisukyvyn, luovuuden, kriittisen ajattelun, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen suhteen nuorilla vaikuttaisi olevan asiat hyvällä mallilla. Tulevaisuuden työelämän yhteydessä puhutaan usein myös tekoälystä, roboteista ja automaatiosta. Kyky omaksua uutta teknologiaa ja ottaa sitä käyttöön onkin ehdottomasti yksi avain työssä menestymiseen, se on myös monelle yrittäjälle elinehto pysyä alati kasvavassa kilpailussa mukana.

“Yrittäjyys ja yrittäjämäinen tapa tehdä töitä on tulevaisuuden normaali”

Tulevaisuuskeskustelussa nousee usein esiin myös yrittäjämäisen asenteen tärkeys ja itsensä johtamisen taito. Tulevaisuustutkija ja yritysvalmentaja Ilkka Halavan mukaan yrittäjyys ja yrittäjämäinen tapa tehdä töitä on tulevaisuuden normaali ja uusi vuorovaikutustalous tarjoaa yrityksille mahdollisuuksia läpimurtoihin. Yrittäjyyttä tai yrittäjämäistä työskentelyä tukee Halavan mukaan myös työaikalainsäädännön muutos, jossa on huomioitu paikasta riippumaton työ.

Yrittäjyyden ja yrittäjämäisesti tehdyn työn lisääntyessä on hyvä pysähtyä pohtimaan perinteisen ajan palkansaajan ja yrittäjän keskinäisistä eroista. Halava (2020) kuvaa esimerkiksi sitä, miten yrittäjä saa palkkion tuloksesta, kun perinteisen ajan palkansaaja saa palkkion mukanaolosta; yrittäjä työskentelee omaan tahtiinsa, kun palkansaaja seuraa pakkorytmistä työtä; perinteinen palkansaaja toimii vakiintuneella alalla, kun yrittäjä luo tulevaisuuden aloja. Tulevaisuudessa ja oikeastaan jo nyt on kuitenkin nähtävissä, että perinteisen ajan palkansaajan rooli on monessa kohtaa muuttunut entistä yrittäjämäisemmäksi. Tämä muutos tulee mitä todennäköisimmin kiihtymään.

ENSIMMÄISET ASKELEET OMAN YRITYKSEN PERUSTAMISEEN

Yrittäjyys on asenne ja intohimo, se antaa vapautta ja vaatii rohkeutta. Se on mahdollisuus tehdä sitä, mitä eniten haluat, juuri sillä tavalla kuin itse tahdot.

Mutta minkä ikäisenä yrittäjäksi voi ryhtyä? Kuinka se tapahtuu? Mitä yrittäjyys on, ja mistä pitää aloittaa? Tässä alla on tärkeimmät vinkit, joilla pääset alkuun. Onnea matkallesi kohti unelmia!

Yrittäjyys tarkoittaa sitä, että työllistät itse itsesi: kehität bisnesidean, hankit asiakkaat ja laskutat työstäsi. Vastaat itse työvälineiden ja työtilojen hankkimisesta, määrität itse työsi hinnan ja sen, milloin olet töissä ja milloin vapaalla.

Yrittäjäksi voi ryhtyä kuka tahansa, ja yrityksen perustaminen onnistuu netissä.
Aluksi kannattaa pohtia liikeideaa kunnolla, tehdä liiketoimintasuunnitelma ja testata ideoita juttelemalla niistä esimerkiksi kavereiden ja vanhempien kanssa. Suomen Yrittäjien kokoamasta Yrityksen perustamisoppaasta saat lisätietoa ja ideoita siitä, mitä kaikkea kannattaa ottaa huomioon. Pääset lataamaan oppaan osoitteesta

https://perustayritys.yrittajat.fi/

Toiminimiyrityksen voi perustaa myös alle 18-vuotiaana. Alaikäisenä tarvitset suostumuksen huoltajaltasi – hänen on allekirjoitettava kanssasi perustamisilmoitus, joka toimitetaan kaupparekisteriin.

Jos haluat tietää lisää yrittämisestä, tässä on muutamia asioita, joita voit tehdä heti:

• Alueesi Uusyrityskeskuksesta saat kaiken tarvitsemasi tiedon yrityksen perustamiseksi • Munyritys.fi-sivustolla pääset kurkistamaan nuorten yrittäjien arkeen • Kokeile yrittäjyyttä perustamalla 4H-yritys vaikka kesän ajaksi • Vuosi yrittäjänä -opinto-ohjelma on tarjolla useissa oppilaitoksissa eri puolilla Suomea. Ohjelmassa perustetaan oikea yritys lukukauden, lukuvuoden tai kalenterivuoden ajaksi.

TYÖN UUSI RESEPTI

Mikä sitten on tulevaisuuden työn uusi resepti?
McGovan (2019) määrittelee oman reseptinsä niin, että yksilö toteuttaa kykyjään ja ammattitaitoaan osana jotain kokonaisuutta (yritys, organisaatio, yhteisö, verkosto) ja tällä kokonaisuudella on oma kulttuurinsa, johon yksilön tulisi kykyjen ja ammattitaitojensa varustamana solahtaa. Työn tulee olla merkityksellistä tekijälleen. Uuden ajan organisaatioissa tämä ei vielä riitä ylläpitämään yritysten kilpailukykyä. Tarvitaan tekijöitä, joilla on työkalupakissaan lisäksi oppimisen ketteryys. Yhteenlaskussa syntyy tulevaisuuden tekijöitä. Tekijöitä, jotka varmistavat yritysten kilpailukykyä ja etumatkaa kiristyvässä kilpailussa. Oppimisen ketteryyteen on hyvä liittää hyvinvointiosaaminen, erityisesti työssä jaksaminen, oma hyvinvointi ja itsensä johtaminen. Työelämä, johon nuoret astuvat, ei ole stabiili ja annettu. Se on jotain, mitä nuoret voivat muokata ja uudistaa omalla tekemisellään.

McGovan (2019), What if the Future of Work Starts with High School?

TULE MUKAAN OPISKELIJAJÄSENEKSI!

Suomen Yrittäjät on elinkeinoelämän suurin, yli 115 000 jäsenyrityksen keskusjärjestö. Jäseninämme on pieniä ja keskisuuria yrityksiä mm. kaupan, liikenteen, palvelujen ja teollisuuden toimialoilta. Tavoitteenamme on luoda paremmat yrittämisen olosuhteet Suomeen.

Opiskelijana täyden hyödyn toiminnastamme saat liittymällä Suomen Yrittäjien opiskelijajäseneksi. Opiskelijajäsenenämme olet osa Nuorten Yrittäjien verkostoamme, johon kuuluu noin 8 000 alle 36-vuotiasta jäsentä.

Jäsenyys on tarkoitettu sinulle, joka olet täysipäiväinen opiskelija ja kiinnostunut yrittäjyydestä!

Opiskelijajäsenenä saat käyttöösi kattavan etu- ja palvelupaketin, joka vauhdittaa yrittäjyyshaaveitasi opintojesi ohessa. Lisäksi pääset osallistumaan Nuorten Yrittäjien tapahtumiin ja tutustumaan nuoriin ja kunnianhimoisiin yrittäjiin!

Opiskelijajäsenyys on ilmainen. Liity mukaan

https://www.yrittajat.fi/yrittajat/nuoret-yrittajat/a/opiskelijat

Aicha Manai ja Heiju Simola
Suomen Yrittäjät

Yrittäjät

HARJOITTELE YRITTÄJYYS-, TALOUS- JA TYÖELÄMÄTAITOJA JO LUKIOSSA

Nuori Yrittäjyys ry (NY) tarjoaa innostavia ja käytännönläheisiä ohjelmia työelämävalmiuksien, oman talouden hallinnan sekä yrittäjyysasenteen kehittämiseen. Ohjelmat voivat joko jo olla käytössä koulussanne tai niiden hankintaa vasta suunnitellaan. Tässä jutussa esitellään Vuosi yrittäjänä -ohjelma, joka on yksi suosituimmista NY-ohjelmistamme, ja ohjelmaan liittyvä jännittävä Uskalla Yrittää -kilpailu.

NY-yritys Problematic Wear Mattlidens gymnasiumista edustamassa Uudenmaan Uskalla Yrittää 2020 -semifinaalin messuilla.

MIKÄ VUOSI YRITTÄJÄNÄ -OHJELMA?

Vuosi yrittäjänä -ohjelmassa sinä pääset perustamaan yksin tai ystäviesi kanssa harjoitusyrityksen, jota pyöritätte ohjelman ajan kuin oikeaa yritystä. Yritysidea valitaan ryhmäläistenne omien kiinnostuksen kohteiden mukaan.

Ohjelman aikana pääset harjoittelemaan yrittäjyyteen liittyviä teemoja tuoteideoimisesta yrityksen perustamiseen ja varsinaiseen myyntityöhön. Tämä mahdollistaa omien ideoiden kannattavuuden testaamisen ilman riskejä. Samalla opit verkostoitumista, työelämän pelisääntöjä ja voit tienata rahaa – ihan oikeasti!

Ohjelman tavoitteena on vahvistaa tiimityö-, vuorovaikutus- ja itsensä johtamisen taitoja sekä ymmärtää verkostoitumisen merkitys tulevaisuudessa. Tekemällä oppiminen antaa sinulle erinomaiset tiedot ja taidot työelämästä sekä ymmärryksen talouden hallinnasta. Merkityksellinen tekeminen vahvistaa itseluottamustasi ja tukee urasuunnitteluasi.

MIKÄ USKALLA YRITTÄÄ -KILPAILU?

Nuori Yrittäjyys ry järjestää NY-yrityksille vuosittain valtakunnallisia kilpailuja, joissa NY-yrittäjät ottavat mittaa toisistaan. Kilpailuiden tarkoituksena on luoda innostusta ja haastaa sinut ylittämään itsesi. Yrityksenne pääsee ensin osallistumaan oman alueensa Uskalla Yrittää -semifinaaliin. Semifinaalista on mahdollisuus päästä jatkoon finaaliin, joka on Vuosi yrittäjänä -ohjelman SM-kilpailu. Finaali kokoaa parhaat NY-yritykset ympäri Suomen kilpailemaan Suomen mestaruudesta ja EM-kisapaikoista sekä muutamien muiden palkintokategorioiden voitosta. Uskalla Yrittää -konsepti on Suomen merkittävin yrittäjyyskilpailu nuorille.

MITÄ TARKOITTAA NY-ALUMNI?

NY-alumni tarkoittaa Vuosi Yrittäjänä -ohjelman koulussaan käynyttä nuorta. Nuori on voinut käydä ohjelman perus-, toisella tai korkea-asteella. Jos siis sinä olet jo käynyt ohjelman tai tulet käymään sen myöhemmin, sinustakin tulee NY-alumni! NY-alumneilla on myös oma yhdistys, johon on vapaaehtoista liittyä, jos olet kiinnostunut työelämätaitojen kehittämisestä ja verkostojen rakentamisesta myös ohjelman päättymisen jälkeen. Alumnien omasta yhdistyksestä löytyy lisätietoa osoitteesta

https://www.nyalumnit.fi/

Viime vuonna toisen asteen Uskalla Yrittää -kilpailun finaalissa voiton napannut Jalo NY Ylöjärven lukiosta

NY-alumneja auttamassa Uskalla Yrittää -finaalin järjestelyissä

NIKLAS NOKAN JA SAMU SIIVOLAN TARINA VUOSI YRITTÄJÄNÄ -OHJELMAAN OSALLISTUMISESTA JA NY-YRITYKSEN PERUSTAMISESTA

”Opiskelemme Hämeenlinnan lyseon lukion luovan yrittäjyyden linjalla, jossa opintoihin kuuluu Vuosi yrittäjänä -ohjelmaan liittyvä kurssi. NY-vuotemme alussa tuntui mahdottomalta keksiä jotain uutta. Meidän ideamme pohjautui pitkälti arjen havainnointiin, jonka kautta mieleemme tuli saunat. Siitä keksimme saunan pesun tarpeen. Idean synnyttyä palaset alkoivat loksahdella kohdalleen. Kaikki tuntui helpolta opettajan tuen ja aiempien yrittäjyyskurssien pohjatietojen avulla.

Alusta asti tiesimme Bastu NY:n potentiaalin, joten töiden aloittaminen oli helppoa. Yrityksen perustettuamme yksityisasiakkaita riitti. Heidän lisäkseen saimme myös jatkuvan sopimuksen paikallisen kuntosalin kanssa. Saunojen peseminen oli mukavaa työtä koulutöiden ohessa. NY-yrityksemme osallistui lukuisiin tapahtumiin, kuten messuille ja HAMKin Tekijä 2020 -tapahtumaan. Kävimme myös pitchaamassa ideaamme paikallisten yrittäjien tilaisuuksissa. Isoin tapahtuma oli Uskalla yrittää 2020 -kilpailu. Pääsimme kilpailussa finaaliin asti voitettuamme Kanta-Hämeen semifinaalin. Semifinaalista jäi yksi parhaista muistoista vuoden ajalta, sillä siellä pääsimme ensimmäistä kertaa esittämään ideamme isolle yleisölle julkisesti. Eri tilaisuuksissa ja tapahtumissa saimme hyvää sparrausta ja jatkokehitysideoita. Kurssin loputtua päätimme jatkaa yritystoimintaamme. Toimintamme **#vuodensiisteinpalvelu** jatkuu vielä tänäkin päivänä.

“Semifinaalista jäi yksi parhaista muistoista vuoden ajalta, sillä pääsimme ensimmäistä kertaa esittämään ideamme isolle yleisölle julkisesti”

Bastu NY:n yrittäjät Niklas Nokka ja Samu Siivola

Vuoden aikana pääsimme oppimaan yrittäjyydestä parhaalla mahdollisella tavalla eli tekemällä, minkä takia kurssi on mielestämme todella hyvä mahdollisuus nuorille päästä oppimaan yrittäjyyttä. Kurssin aikana oppii myymistä, markkinointia, kirjanpitoa ja asiakaspalvelua. Virheitäkään ei kannata pelätä, sillä niistä oppii parhaiten. Esimerkiksi meilläkin virheet alkoivat heti ensimmäisestä keikasta, kun veimme asiakkaalle väärän laskun, mutta sen jälkeen laskut menivätkin aina oikeaan osoitteeseen ja rahat löysivät tiensä tililemme. Kurssin avulla pääsee myös irtautumaan normaalista kouluarjesta, ja siksi pidämme sitä oikein sopivana opintojen oheen. Vaihtelun lisäksi kurssi tarjoaa hyvän mahdollisuuden opiskelijalle päästä tienaamaan rahaa.

LOPPUUN HALUAMME LÄHETTÄÄ TERVEISET TULEVILLE NUORILLE YRITTÄJILLE:

”Uskalla yrittää, idean kanssa ei kannata kiirehtiä eikä sen takia tarvitse ottaa paineita, sillä tekemällä oppii.”

PÄIVÄ JOHTAJANA – TUTUSTU JOHTAJAN TYÖHÖN PÄIVÄN AJAN

PÄIVÄ JOHTAJANA – MIKÄ SE ON?

Päivä Johtajana on Suomen Nuorkauppakamarien järjestämä tempaus, jossa yritysten ja muiden organisaatioiden johtajat ottavat yhden tai useamman nuoren tutustumaan työtehtäviinsä työpäivän ajaksi. Tempauksia on järjestetty vuodesta 2013 lähtien. Päivä Johtajana -tempaukset liittyvät Vuoden Nuori Johtaja -kilpailuun, jolla pyritään nostamaan esiin hyvän johtamisen merkitystä sekä erinomaisia nuoria johtajia.

Päivä Johtajana -tempauksen tarkoituksena on tarjota nuorille tilaisuus seurata johtajan työtä päivän ajan ja antaa näkökulmia omiin ura- ja koulutussuunnitelmiin sekä työelämään. Tempauksen aikana nuoret oppivat, mitä johtaminen on käytännön tasolla sekä parannetaan nuorten mahdollisuuksia saada kesätyötä ja muita kontakteja työelämään. Mukana olleet nuoret ovat kertoneet saavansa paremman käsityksen vieraillun yrityksen toiminnasta, mitä erilaisia työtehtäviä yrityksissä on ja osallistumisen avanneen heidän silmiään siitä, mitä itse haluaa tehdä isona.

Tempauksien käytännön järjestelyistä vastaavat paikalliset nuorkauppakamarit eri puolilla Suomea, yhdessä mm. YES-verkoston kanssa. Tempauksien toteutuksen suositusajankohta on yleensä ollut viikko 44, mutta niitä voidaan toteuttaa oppilaitoksille ja paikalliskamareille parhaiten sopivana ajankohtana.

Tempaukseen osallistuvien oppilaiden suositellaan olevan toiselta asteelta, eli 17–20-vuotiaita, mutta mukana voi olla myös korkeakouluopiskelijoita. Monella paikkakunnalla paikallisella nuorkauppakamarilla on jo pitkät perinteet tempauksien toteutuksesta esim. paikallisten lukioiden kanssa. Näin on esimerkiksi Salon lukiossa, jossa tempaukseen osallistuminen on ollut vapaaehtoista sekä kuulunut kansainvälisen liiketalouden kurssiin business-linjalaisille jo usean vuoden ajan.

Tempauksissa mukana olevilla johtajilla on mahtava mahdollisuus tuoda omaa yritystä tai työyhteisöä esille positiivisesti ja samalla edistää nuorten työelämätaitoja. Mukana olevan johtajan nimikkeen ei tarvitse olla ”johtaja”, mutta esimiesasema olisi hyvä olla. Yleensä paikallinen nuorkauppakamari hoitaa yhteydenpidon paikallisiin yrityksiin ja sopii johtajat mukaan tempaukseen.

MITEN MUKAAN PÄIVÄ JOHTAJANA -TEMPAUKSEEN?

Ole yhteydessä paikalliseen nuorkauppakamariin, jonka yhteystiedot löydät osoitteesta **https://nuorkauppakamarit.fi/tule-mukaan/** tai ota yhteyttä kansalliseen kilpailupäällikköön. YES-verkosto auttaa myös yhdistämään kouluja, nuorkauppakamareita ja yrityksiä.

SUOMEN NUORKAUPPAKAMARIT RY - JCI FINLAND

Nuorkauppakamari on kansainvälinen alle 40-vuotiaiden jäsentensä kehittymis- ja johtamiskouluttautumisjärjestö sekä kontaktiverkosto. Suomen Nuorkauppakamarit ry kehittää yhteiskuntaa ja johtajuutta paremman tulevaisuuden turvaamiseksi. Suomen Nuorkauppakamarit ry on perustettu vuonna 1957. Varsinaisia jäseniä noin 2 500 ja yhdessä alumnien kanssa muodostamme n. 5000 hengen verkoston Suomessa. Globaalisti Junior Chamber International toimii 115 maassa, yli 200 000 jäsenen voimin.

LISÄTIETOA:

Kansallinen Vuoden Nuori Johtaja -kilpailupäällikkö 2020:
Henri Ahlqvist, henri.ahlqvist@jci.fi

Kansallinen Vuoden Nuori Johtaja -kilpailupäällikkö 2021:
Taru Mikkonen, taru.mikkonen@jci.fi

https://nuorijohtaja.fi/paiva-johtajana/
https://www.facebook.com/PaivaJohtajana/
https://nuorkauppakamarit.fi/tule-mukaan

PÄIVÄ JOHTAJANA

Lahden lyseon lukion oppilas Emre Basboga ja Lahden Tiedepuiston kiinteistöpäällikkö Jesse Reponen. Kuva: Aku Mattila

PÄIVÄ JOHTAJANA -TAPAHTUMAAN OSALLISTUNEIDEN OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA

”Olin kansainvälisen liiketalouden kurssilla *Päivä johtajana* -tapahtumassa mukana syksyllä 2019. Olin eräässä henkilöstökoulutusfirmassa tutustumassa. Päivä kesti noin kuusi tuntia ja mukana oli minun lisäkseni myös viisi muuta oppilasta. Yritys toteutti päivän hieman eri tavalla, sillä osallistujia oli enemmän kuin yksi ja itse toimitusjohtaja oli hieman kiireinen kyseisenä päivänä. Päivän anti oli kuitenkin todella hyvä ja yllätyin positiivisesti.

Aluksi yrityksen henkilöstö esittäytyi ja kertoi, mitä he yrityksessä tekevät ja mistä heidän työpäivänsä normaalisti koostuu. Mukana oli työntekijöitä sekä toimitusjohtaja. Tämän jälkeen teimme ryhmäytymistehtävän, jota yritys käyttää kouluttaessaan asiakkaitaan. Tehtävä oli hauska ja se purettiin yhdessä puhumalla läpi.
Opiskelijoita oli lukion lisäksi myös ammattikoulun puolelta, joten ryhmäytymistehtävässä tutustui myös uusiin ihmisiin ja sai uusia tuttavuuksia! Tämän jälkeen käytiin yhdessä läpi yrityksen kannattavuutta ja yrityksen perustamista yleisesti. Sovellettiin asiaa myös kyseisen yrityksen alan ulkopuolelle. Opin päivän aikana paljon asioita ja aiheet olivat erittäin mielenkiintoisia. Kaikki osallistuivat keskusteluun ja henkilöstö oli kannustava.

Ehdottomasti suosittelen tämäntapaista päivää myös jatkossa toisen asteen opiskelijoille!
Lotta Koivumäki, Salon lukion opiskelija”

”Hei! Olen Emre ja opiskelen Lahden lyseossa toista vuotta. Päivä johtajana tapahtumassa pääsin käymään Lahden Tiedepuistossa tapaamassa kahta mahtavaa johtajaa **Jesse Reposta ja Jukka Orestoa.**

Päivän alussa tutustuin Jukkaan ja Jesseen, jonka jälkeen he kertoivat mitä yritys tekee ja miten, sekä omasta työpäivästään. Minun osuuteni tässä vaiheessa oli enimmäkseen seurata ja kysellä asioista, joihin huomioni tarttui.
Esittelyn jälkeen kävimme syömässä tiedepuiston ravintolassa, jossa pääsimme tutustumaan toisiimme enemmän ja keskustelemaan työn ulkopuolisista asioista.
Herkullisen ruokailun jälkeen pääsin Jukan kanssa seikkailemaan tiedepuiston eri rakennuksissa. Siinä samalla pääsin tutustumaan johtajan elämään tarkemmin, kysellen mitä pitäisi osata johtajana ja mitä hyvä johtaja tekisi tietyissä yrityksen tilanteissa.

Huikean päivän jälkeen voin sanoa, että tähän osallistuminen toi minulle paljon uutta kokemusta. Luulin aluksi, että monet johtajat olisivat The Wolf of Wall Streetin tapaisia, mutta olin täysin väärässä. Tähän osallistumalla pääsin käsiksi siihen, millaista on olla oikea johtaja ja onko minusta johtajaksi.
Kannattaako sinun osallistua Päivä Johtajana-tapahtumaan? Tottakai! Tällaista mahtavaa mahdollisuutta tutustua johtajan työelämään ei aina saa!
Emre Basboga, Lahden lyseon opiskelija”

OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA SALON LUKIOSTA:

”En ole tiennyt, mitä haluan tehdä, mutta nyt tiedän, just tätä työtä! Ihan mahtava päivä!”

”Päivän kokemukset varmistivat tulevaisuuden suunnitelmiani. Olen todella tyytyväinen kaikkeen, mitä sain kokea päivän aikana.”

”Pääsin ravintolaan lounaalle, siistiä! Ja se vielä maksettiin.”

”Sain osallistua myös kokoukseen, missä puhuttiin tosi tärkeitä juttuja.”

”Pääsin pankkiin, kun olen jo 18. Sain allekirjoittaa vaitiolovelvollisuuden, joten en voi oikein kertoa mitään. Päivä oli kuitenkin yli kaikkien odotusten!”

”Olin aluksi tosi pettynyt saamaani yritykseen, ala ei tuntunut yhtään kiinnostavalta, mutten ollut ymmärtänyt kuinka erilaisia työtehtäviä isossa yrityksessä onkaan! Päivä oli erittäin onnistunut!”

OPI JA TIENAA YRITTÄMÄLLÄ – PERUSTA 4H-YRITYS

Oletko kiinnostunut yrittäjyydestä, mutta kaipaat lisää tukea sekä apua yritysideasi kehittämiseen sekä yrittäjänä toimimiseen? 4H-yritys on 4H-järjestön toimintamalli, jossa 13–28-vuotias nuori voi perustaa oman yrityksen turvallisesti ja ohjatusti. 4H-yritys on helppo tapa opetella yrittäjyyttä ja tienata omaa rahaa.

Yrittäjyys on hyvä tapa työllistää itse itsensä. 4H-yrityksen perustaminen on helppoa ja siihen pystyy kuka tahansa. Yritystoiminta voi olla ympärivuotista tai esimerkiksi kesän ajan tapahtuvaa toimintaa. 4H-yrittäjä saa koulutusta sekä tukea koko yrittäjyyden ajan. Yrittäjänä toimimisesta saa opintopisteitä, hyvää työkokemusta, hauskaa tekemistä sekä tietysti ansaitsee omaa rahaa.

4H-yritys on helppo perustaa. Eteenpäin pääsee ottamalla yhteyttä paikkakunnan lähimpään 4H-yhdistykseen, jossa nuorta autetaan eteenpäin. Valmista yritysideaa ei tarvitse tässä vaiheessa vielä olla, ainoastaan kiinnostus yrittäjyyteen riittää.

Suomessa on perustettu viime vuosina jo tuhansia 4H-yrityksiä ja usein hyvä yritysidea löytyykin nuoren omista taidoista ja osaamisesta. Esimerkkejä 4H-yrityksistä: ikkunanpesupalvelut, pakohuonepeli, villiyrttien keruu ja myynti, leipominen, pihapalvelut, lastenhoito, kesäkahvila, kännykän korjaaminen ja valokuvaus. Yritysideoinnissa vain taivas on rajana! Mikä voisi olla sinun ideasi?

Kaiken 4H-yrittäjyyteen liittyvän tiedon sekä paikallisten 4H-yhdistysten yhteystiedot löytyvät verkkosivuilta **www.4h.fi/4hyritys**

4H-YRITTÄJÄ

• on 13–28-vuotias • toimii yksin tai ryhmässä • saa oman yritysohjaajan • tekee kirjallisen suunnitelman yrityksestä • saa 4H-yrittäjän digitaalisen osaamismerkin • voi saada opintopisteitä yrittäjänä toimimisesta • tekee vuosittain toimintakertomuksen ja talousraportin yrityksen toiminnasta • saa apua 4H-yhdistykseltä • on aina 4H-yhdistyksen jäsen ja sitoutuu 4H:n arvoihin • 4H-yrityksen myynti on 50 €–7 000 € vuodessa.

KOULUTUKSEN KAUTTA 4H-YRITTÄJÄKSI

Nuorella on mahdollisuus osallistua 4H-yhdistyksen järjestämään yrityskoulutukseen, joka on yhden opintopisteen laajuinen. Koulutuksessa saa hyvät valmiudet 4H-yrityksen perustamiselle.

Koulutuksessa mietitään ideoita, joilla voi tienata omaa rahaa ja suunnitellaan kannattavaa yritystoimintaa. Koulutuksessa oppii muun muassa yrityksen viestintää ja markkinointia, talouden suunnittelua, kirjanpitoa sekä raportointia.

Koulutuksen voi suorittaa myös itsenäisesti verkkokoulutuksena. Lisätietoja verkkokoulutuksesta sekä rekisteröitymisohjeet löytyvät **www.4h.fi/4hyritys**

NUORTEN YRITYSTARINAT:

“Perustimme 4H-yrityksen, sillä emme olleet saaneet töitä ja halusimme jotain kivaa tekemistä kesäksi.”

KÖYHÄT RITARIT

Senja Kekkinen ja Oona Rantala, Porvoo

Olemme ystävykset Senja ja Oona. Meillä on kesäkahvilayritys nimeltä Köyhät Ritarit. Olemme 19-vuotiaita 4H-yrittäjiä ja lukiolaisia.

Kahvilaa pidimme viime kesänä kesä–heinäkuun ajan Porvoon Anttilassa, Högbackan nuorisoseurantalon pihassa. Sijaintimme ja säät tarjosivat meille hyvät puitteet ulkoilmakahvilan pitämiselle. Tarjontaamme kuuluivat viikoittain vaihtelevien suolaisten ja makeiden leivonnaisten lisäksi nimikkotuotteemme köyhät ritarit.

Kulunut kesä oli meille molemmille ensimmäinen yrittäjinä. Kesän jälkeen olimme sekä rahallisesti että kokemuksellisesti rikkaampia. Tulevan kesän suunnitelmat ovat vielä auki. Olemme kuitenkin jatkaneet toimintaamme tilausten muodossa.

Vaikeinta on ollut kirjanpito, mutta 4H:lta on saanut apua tarvittaessa. Helpointa on ollut leipominen sekä asiakaspalvelu, kunhan pääsi eroon alun ujoudesta.

Perustimme 4H-yrityksen, sillä emme olleet saaneet töitä ja halusimme jotain kivaa tekemistä kesäksi. Yrittäjyys on tuonut rohkeutta ja opettanut ajankäytön hahmottamista. Kokemuksesta on ollut hyötyä myös erilaisten tekstien kirjoittamisessa. Kirjoitin esimerkiksi yo-kirjoituksissa äidinkielen kirjoitustaidon kokeeseen tarinan 4H-yrityksestämme. Suosittelemme yrittäjyyttä nuorille, sillä se antaa hyviä valmiuksia tulevaan.

Senja (oikealla) ja Oona ovat 19-vuotiaita lukiolaisia. 4H-yritystoiminnasta oppimia asioita voi hyödyntää myös opiskeluissa.

4H Yritys

NUORTEN YRITYSTARINAT:

“Yrittäjänä pystyn itse päättämään työajoistani”

LASSI KARVONEN PRODUCTIONS,

Lassi Karvonen, Kempele

Yritykseni tuottaa kuva- ja videopalveluita yrityksille, yhdistyksille ja yksityisille henkilöille. Näiden lisäksi tuotevalikoimaan kuuluvat grafiikan- ja sisällöntuotanto. Ideana on uudenlainen lähestymistapa valokuvaukseen ja videoiden tekemiseen. Olen luonut oman kuvaustyylin, josta saatu palaute on kannustavaa.

Asiakkaiden tavoittaminen on ollut helpointa sosiaalisen median ja kotisivujen kautta. Lisäksi asiakkaani ovat mainineet minua julkaisuissaan, ja sitä kautta olen saanut uusia asiakkaita.

Sain 4H-yrittäjäkurssilta hyvät eväät yrityksen perustamiseen, ja yritysohjaajan tuella yritys rakentui ammattimaiseen suuntaan. Työskentelen muutaman seuraavan vuoden lukion ohella. Painotus tulee olemaan enemmän videoiden tuottamisessa. Pyrin jatkuvasti kehittämään toimintaani opiskelemalla uusia asioita ja seuraamalla alan trendejä. Uskoakseni tulen opiskelemaan alaa lukion jälkeen ja työskentelemään alalla jatkossakin.

Teen yrittäjän töitä talvella lähes joka viikonloppu ja kesällä lähes päivittäin, mutta ajankäyttö on sopivassa suhteessa muuhun elämään. Pystyn siis töistä huolimatta olemaan ensisijaisesti lukiolainen. Yrittäjänä pystyn päättämään itse työajoistani ja saan tehdä töitä, joista todella pidän.

Lassi on 16-vuotias lukiolainen. 4H-yritys on hyvä tapa ansaita omaa rahaa lukion ohella.

4H-JÄRJESTÖ

• 4H on valtakunnallisesti toimiva, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton nuorisojärjestö, jolla on noin 50 000 jäsentä. • 4H muodostuu Suomen 4H-liitosta ja eri puolella Suomea sijaitsevista yli 200 paikallisesta 4H-yhdistyksestä. 4H-liitto tukee paikallisyhdistysten toimintaa. • Järjestö tukee toiminnallaan lasten ja nuorten kasvua työelämään, yrittäjyyteen ja aktiiviseen kansalaisuuteen

4H Yritys

VI
LUKIOLAISVAIKUTTAMINEN

ENEMMÄN VALMIUKSIA TYÖELÄMÄÄN – PARHAAT VINKIT VAIKUTTAMISEEN LUKIOSSASI

Jokaiselta on varmasti joskus kysytty, mikä sinusta tulee isona. Nyt tähän kysymykseen vastaaminen tuntuu ehkä vaikeammalta kuin lapsena. Mahdollisuuksia on valtavasti, työelämä ja työtehtävät muuttuvat, kun teknologia kehittyy ja yhteiskunnan rakenteet muuttuvat. Mitä paremmin pääset lukio-opinnoissasi tutustumaan työelämään, sitä helpommin pystyt tekemään kestäviä ratkaisuja jatko-opintojesi ja tulevaisuutesi suhteen.

NÄIN VOIT VAIKUTTAA TYÖELÄMÄYHTEISTYÖHÖN OMASSA LUKIOSSASI:

Teksti: Milla Rekola ja Toni Ahva

1. Kerää lukiolaisten ideat ja järjestä kysely kaikille opiskelijoille

Opiskelijakunnan hallitus voi järjestää kyselyn kaikille opiskelijoille. Miten opiskelijoilla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan? Miten te haluaisitte tehdä yhteistyötä työelämän (julkisen, yksityisen tai kolmannen sektorin), yrittäjyyden tai kansainvälisyyden parissa? Kyselyn tulokset voidaan esitellä rehtorille, jonka kanssa voidaan keskustella jatkotoimenpiteistä.

2. Vaikuta paikalliseen opetussuunnitelmaan

Opetushallitushallituksen luomat Opetussuunnitelman perusteet muodostavat rungon paikallisille opetussuunnitelmille. Näissä perusteissa määritellään, että opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa ja opiskelijoita on kuultava ennen opetussuunnitelman hyväksymistä. Opiskelijakunnan hallituksen kannattaa siis olla erityisen skarppina, jotta kaikkien opiskelijoiden ääntä varmasti kuullaan. Vaikuttamisesta ei kannata tehdä liian isoa peikkoa, vaan tuoda rohkeasti esille kaikki opiskelijoiden kehitysideat, niin pienet kuin suuretkin.

3. Työelämäkokemusta TET-jaksolla

TET-jakson (työelämään tutustuminen) toteuttaminen on yksi keskeinen keino edistää työelämätaitoja. Voit aloittaa kysymällä opinto-ohjaajalta tai rehtorilta mahdollisuudesta suorittaa lukion TET-jakso. Lukion TET-paikkaa voit etsiä samalla tavalla kuin mitä tahansa TET-paikkaa. Työelämään tutustumisjaksolla opit työelämän pelisääntöjä, oma-aloitteisuutta, yhteistyö- ja kommunikaatiotaitoja sekä esimerkiksi projektilähtöistä työskentelyä. TET-paikasta voit löytää myös tulevan kesätyöpaikkasi.

4. Eri alojen vierailijat lukiossa

Työelämän moninaisuuteen saa tuntumaa kutsumalla lukioon työelämän edustajia (joko etänä tai livenä) niin julkiselta, yksityiseltä kuin kolmannelta sektorilta. Myös opiskelijoiden työpaikkavierailut ovat oiva keino päästä lähemmäs eri alojen arkea. Kysymyksiä voi kerätä opiskelijoilta jo etukäteen vierailijoille esitettäväksi. Jos tämä tuntuu teistä toimivalta tavalta tutustua työelämään, vinkatkaa asiasta opinto-ohjaajalle!

5. Yrittäjyys tutuksi

Opiskelijakunnan hallitus voi pyytää eri alojen nuoria yrittäjiä kertomaan oman yrittäjätarinansa esimerkiksi kutsumalla vierailijoita lukioon. Opiskelijoita varmasti kiinnostaa kuulla, kuinka yrittäjäksi tullaan, millaista on yrittäjän arki ja minkälaisia taitoja yrittäjänä tarvitaan. Yrittäjyyteen ja eri alojen yrittäjiin voi tutustua lähemmin esimerkiksi yrittäjäjärjestöjen kautta.

6. KKT-tiimi pystyyn!

KKT-tiimi on opettajista ja opiskelijoista muodostuva joukkue, joka pohtii oman lukion kansainvälisyys-, korkeakoulu- ja työelämätoiminnan laajentamista. Voitte ehdottaa tiimin perustamista lukion rehtorille. Tiimi, jossa lukiolaiset ovat mukana, on erinomainen tapa saada opiskelijoiden ääntä ja ideoita esille.

YOUNG & RECKLESS & EXPERT

Moni juttu on parhaillaan murroksessa, näin myös lukion opetussuunnitelma. Lukio-opetusta rukataan vastaamaan paitsi uutta lukiolakia, myös jatkokoulutuksen ja alati kehittyvän työmaailman vaatimuksia. Uusi lukion opetussuunnitelma eli LOPS otetaan käyttöön syksyllä 2021.

Idea opetussuunnitelman vaihtumisesta herättää helposti suivaantumista ja kuumia tunteita. Uskallan kuitenkin väittää tämänkertaisen LOPS:in olevan poikkeus. LOPS2021 eroaa edeltäjistään merkittävästi, koska tällä kertaa myös lukiolaiset on osallistettu työstöön ja itsekin hommiin päässeenä koen, että perusteissa esitellyt teemat on laadittu aidosti lukiolaista ajatellen. LOPS:in käyttöönotossa on toki useita opiskelijoiden yhdenvertaisuuden sekä oppilaitosten ja opettajien resurssien kannalta kriittisiä kysymysmerkkejä, mutta työelämä- ja opiskelijalähtöisyyttä entisestään korostava LOPS on riittävillä panoksilla toteutettuna lukiokoulutuksen oikea suunta.

Idea opetussuunnitelman vaihtumisesta herättää helposti suivaantumista ja kuumia tunteita. Uskallan kuitenkin väittää tämänkertaisen LOPS:in olevan poikkeus.

Päädyin LOPS-työstöön hieman sattuman kautta ja osin ilmaisen kahvin houkuttelemana, mutta duunista tuli lopulta eri muodoissa iso osa arkeani. Minulla oli työstössä kolme vastuualuetta: laadin ja esitin parin muun lukiolaisen kanssa spiikkejä nykylukiolaisten tarpeista ja toiveista, suunnittelin Kansainvälisyys, korkeakoulut ja työelämä -tiimin kanssa aihealueemme toteutusta Helsingissä ja lisäksi olin yksi kyseisen tiimin kirjoitusvastaavista.

Tiimissä oli hyvä meininki ja kannustava ilmapiiri: miitteihin oli poikkeuksetta mukavaa mennä. Vaikuttamistyö on minulle ennestään tuttua useista proggiksista, mutta LOPS-työ erosi aiemmista vaikuttamisen paikoista, koska siellä roolini lukiolaisena oli korvaamaton. Kaupungin puolelta työstöön nimenomaan *toivottiin* lukiolaisia ja heidän vanhempiaan. Olen tyytyväinen ja toisaalta otettu siitä, että tässä yhteydessä nuoret ymmärrettiin sidosryhmänä, eikä ainoastaan tekemisen kohteena.

Pidin LOPS-työstä, koska se oli niin helppoa: nuoren mielipide ja näkökulma itsessään oli työstön kannalta äärimmäisen tärkeä. Arvokkainta, mitä minulla oli tarjota, oli kaunistelematon kokemukseni lukio-opetuksesta ja erityisesti siitä, miten se tietyillä alueilla ei ole vastannut tarpeitani.

Opiskelen omalla ajallani taloustieteen kursseja avoimesta yliopistosta ja koin pari kuukautta sitten megavalaistuksen tajutessani, kuinka huomattavasti pystyn opinnoissani hyötymään lukiomatikasta, esimerkiksi määrätystä integraalista. LOPS:ia työstetään parhaillaan aineryhmittäin ja ellen rämpisi keskellä kiireistä abivuotta, olisin mukana matematiikan aineryhmässä. En kuitenkaan hetkeäkään epäile, etteikö työstössä edelleenkin olisi mukana lukiolaisia, jotka sanovat oikeat sanat oikeassa paikassa ja kehittävät näin lukiota palkitsevammaksi paikaksi. Uudistus voi parhaimmillaan olla merkittävä motivaattori ja yhdenvertaisuustekijä. LOPS:iin on sisäänrakennettuna lukuisia väyliä, joiden kautta lukiolaisella on mahdollisuus kokeilla siipiään, oivaltaa ja löytää omia juttuja.

Vaikuttaminen on tehokkaimmillaan tosi konkreettista ja työn vaikutukset voi nähdä, vaikka duuni vaatiikin usein myös sitkeyttä ja pitkää pinnaa.

Vaikuttaminen on henkisesti rikastava harrastus. Ilman LOPS-duunia olisin parhaillaan varmaan entistäkin kyynisempi ja näkisin lukiokoulutuksessa ainoastaan sen puutteet. Vastaavasti kun olen itse ollut mukana kääntämässä raiteita oikeaan suuntaan, odotan todellisuudessa aika innolla, miltä Suomen aivopääoma näyttää 10 vuotta LOPS:in käyttöönoton jälkeen. Vaikuttaminen on tehokkaimmillaan tosi konkreettista ja työn vaikutukset voi nähdä, vaikka duuni vaatiikin usein myös sitkeyttä ja pitkää pinnaa. Mistään ei kuitenkaan tavoita samalla tavalla kiksejä kuin siitä, että saa lopulta mielipiteensä läpi ja merkityksellisen tavoitteen maaliin.

Maali voi olla mitä vain: sohvat lukion aulaan, yhteinen nyrkkeilysäkki taloyhtiöön tai yrittäjyyskurssit LOPS:iin. Asian ollessa itselle tärkeä, on käsittämättömän siistiä onnistua vakuuttamaan myös muut siitä, miten ainutlaatuisesta jutusta on kyse. Ja taottuaan tämän läpi on jo päässyt voiton puolelle, koska silloin vastuu vaikuttamisesta on jaettu. Hommat on

Työssä riittää aina vauhtia ja vaarallisia tilanteita, kutkuttavia haasteita ja yllätyksiä. Mitä enemmän tekee, sitä enemmän myös sattuu, mutta se kuuluu asiaan.

paitsi kivempia, myös helpompia yhdessä kuin yksin. Kirjoitan kuin muka joku vaikuttamisguru, mutta huolimatta kokemuksestani olen oikeasti näistä hommista aika pihalla. Vaikuttamisessa ja sen hanskaamisessa ei toisaalta voi koskaan olla valmis. Vaikuttamisen keinot, kanavat ja kentät riippuvat tilanteesta, tavoitteesta ja kohderyhmästä. Vaikka kuinka olisi perehtynyt vaikuttaja, työssä riittää aina vauhtia ja vaarallisia tilanteita, kutkuttavia haasteita ja yllätyksiä.

Yhden supertärkeän taidon kokemus on minulle kuitenkin opettanut, ja se on mokaaminen. Suunnilleen kaikessa, mutta etenkin vaikuttamisessa, kantapään kautta oppiminen on väylä viisauteen. Olennaisinta on yrittää aktiivisesti ja tarttua toimeen aina, kun siltä tuntuu. Mitä enemmän tekee, sitä enemmän myös sattuu, mutta se kuuluu asiaan. Asiat saa parhaiten selville kysymällä ja kokeilemalla. Niin myös vaikuttaessa.

Vaikuttaminen on mindset ja tosi koukuttava sellainen. Näin loppuun haluaisin jakaa kanssasi pari sitaattia, jotka minua ovat inspiroineet ja joihin tukeudun, jos into vaikuttamiseen meinaa hiipua. **Alviina Alametsä** sanoi YK-nuorten rauhanviikon seminaarissa, että paras apu maailmantuskaan on *join something or start something*, osallistu johonkin tai aloita jotakin. Periaate toimii ilmankin tuskaa, mielestäni siihen riittää halu tehdä jotakin näkyväksi.

Tarja Halonen on puolestaan sanonut, että elämä on liian lyhyt aloillaan olemiseen ja siksi maailma pitää pelastaa tänään, eikä huomenna. Hänen mukaansa ei tule kiirehtiä liikaa, jotta huomaa nauttia matkalla. Vaikuttaminen on tapa toteuttaa itseään ja löytää merkityksellisyyttä arkeen. Ja vaikuttamishommat näyttää tosi hyvältä CV:ssä, suosittelen sullekin.

Vaikuttaminen on mindset ja tosi koukuttava sellainen.

Siiri Varis
Kirjoittaja on abiturientti Sibelius-lukiosta.

VINKKEJÄ LUKIOIDEN TYÖELÄMÄ- JA YRITTÄJYYSYHTEISTYÖN VAHVISTAMISEEN

Mahdollisuuksia lukion työelämäyhteistyön toteuttamiseen on paljon. Viimeisten vuosikymmenten aikana on tehty paljon erilaisia hankkeita ja pilotteja ympäri maan, joista on kertynyt hyviä kokemuksia.

Sama malli ei sovi joka lukioon. Suunnittelussa on huomioitava lukioiden erilainen opintotarjonta ja painotukset sekä alueelliset vahvuudet, kuten paikalliset yritykset ja muut yhteistyökumppanit.

Me Lukiolaisten Liitossa toivomme, että työelämä- ja yrittäjyysyhteistyötä olisi lukioissa yhä enemmän. On rikkaus, mitä enemmän mahdollisuuksia lukiolaisille pystytään tarjoamaan. Koska vaihtoehtoja on paljon, haluaisimme, että lukiot kokeilisivat rohkeasti erilaisia tapoja ja mahdollisuuksia työelämäyhteistyöhön.

Olemme koonneet seuraavaksi muutamia käytössä olleita malleja, joista monet lukiolaiset ovat pitäneet. Löytyisikö näistä sopiva teidän lukioonne?

OPISKELIJALÄHTÖINEN TET-JAKSO JOKAISEEN LUKIOON

Työelämään tutustuminen on perusopetuksesta tuttu konsepti, jota monet lukiolaiset vahvasti toivovat myös lukioon.

- TET-jaksojen pituudet vaihtelevat tällä hetkellä yhdestä päivästä kahteen viikkoon. Myös lukiolaisilla on erilaisia näkemyksiä jakson pituudesta, mutta yleisimpiä toiveita ovat yhden tai kahden viikon TET-jaksot, koska yhdessä päivässä ei pääse vielä oppimaan kovin paljon.
- TET-jakso pitäisi sovittaa lukion aikatauluihin niin, että sille osallistuminen ei vie opiskelijalta mahdollisuutta osallistua opetukseen. Esimerkiksi koeviikon jälkeistä ajankohtaa on pidetty hyvänä, kun taas juuri ennen koeviikkoa TET-jakso saattaa häiritä kokeisiin valmistautumista.
- Vapaaehtoisuuden pohjalta TET-jaksoja voisi olla tarjolla myös useampi, jolloin avautuisi mahdollisuus tutustua lukion aikana useampaan työpaikkaan. Tämä olisi tärkeää etenkin niille, jotka haluaisivat tutustua useampaan eri alaan.
- Tärkeää on, että TET-paikka tukisi lukiolaisen jatko-opintosuunnitelmia. Lukiolaisen tulee saada valita paikka itsenäisesti, ja opinto-ohjaajalta tulee saada tarvittaessa apua hakemiseen.
- Lukioiden kannattaa huomioida läheisten lukioiden TET-jaksojen ajankohdat, jotta vältytään tilanteelta, jossa kaikki alueen TET-paikat ovat täynnä, kun TET-jaksot järjestetään kaikissa läheisissä lukioissa samanaikaisesti.

TYÖELÄMÄ- JA YRITTÄJYYSAAMUKAHVIT

Ilmainen kahvi on monesti paras houkutin. Lukion järjestämillä aamukahveilla voidaan tehdä eri toimialoja tutuksi. Aiheena voi olla myös yrittäjyys, jolloin paikalle voidaan pyytää nuoria yrittäjiä kertomaan lukiolaisille yrittäjyyden askeleista. Monissa lukioissa on panostettu paljon siihen, että paikalliset yritykset ja lukiolaiset kohtaisivat, jotta lukiolaiset voisivat sitä kautta löytää myös kesätyöpaikan – ja ehkä tulevaisuudessa varsinaisenkin työpaikan.

RO-VARTIT TYÖELÄMÄKÄYTTÖÖN

Ensimmäisen lukiovuoden jälkeen ryhmänohjaustuokioissa tai -varteissa käytävät asiat monesti vähenevät. Siksi RO-hetkiin voisi lisätä esimerkiksi yrittäjyystarinoita tai miniesittelyjä eri toimialoista.

PELILLISTÄMINEN KÄYTTÖÖN

Pelillistäminen on tervetullutta lukion opetukseen!
Erilaisista pakohuonepeleistä on tullut todella suosittuja, ja niillä voidaan edistää tiimitaitoja ja yhteisöllisyyttä. Työelämän pakohuonepelissä voidaan ratkaista työelämään liittyviä tehtäviä, joiden avulla pääsee etenemään seuraavaan vaiheeseen. Työelämä- tai yrittäjyysteemaisen pakohuonepelin voi rakentaa yhdessä opiskelijoiden kanssa, jolloin se voitaisiin jättää seuraavan vuoden opiskelijoille ratkaistavaksi ja brändätä oman lukion omaksi pakohuonepeliksi, joka tulee jokaiselle lukiolaiselle vastaan tietyssä vaiheessa opintoja.

OPPIAINEIDEN YHTEISTYÖSTÄ VOIMAA

Uudet opetussuunnitelmat ja siirtyminen opintopisteisiin mahdollistavat yhä helpommin eri oppiaineiden sisältöjen yhdistämisen. Samoin työelämäyhteistyötä voi yhdistää opintokokonaisuuksiin kätevästi.

Matematiikan ja englannin opintojaksolla voidaan mennä tutustumaan pelialan yritykseen, äidinkielen ja yhteiskuntaopin opintojaksolla viestintätoimistoon tai kemian ja biologian opintojaksolla pienpanimoon.

LUKIOLAISTEN SANOMAA

“Pidän lukiostani, mutta se tuntuu välillä liikaa ylppäribootcampiltä**”**

3. vuoden lukiolainen Uudeltamaalta

“On hyvä, että on järjestetty edes muutamia koulutusalaesittelyjä. Opotunteja on vain pari vuodessa - ja muuten työelämään tutustuminen jää omalle ajalle.**”**

3. vuoden lukiolainen Pohjois-Karjalasta

“Yrittäjyyskasvatus on loistavaa, opettaja innokas ja innostava! Enemmän konkreettisia työelämämahdollisuuksia esille.**”**

2. vuoden lukiolainen Kymenlaaksosta

“Lukiossani ei ole puhuttu yrittäjyydestä edes opon tunneilla. Eikä oppiaineissa käsitellä tarpeeksi käytännönläheisesti yrittämistä, uraa ja työmarkkinoita.**”**

3. vuoden lukiolainen Uudeltamaalta

“Tykkäsin lukioni työelämäkurssista, jossa piti laatia raportti ja esitys omasta kesätyöpaikasta. Oli kiva kuunnella muiden esityksiä.**”**

2. vuoden lukiolainen Varsinais-Suomesta

“Lukiossa olisi kivaa, jos eri alojen ihmisiä tulisi esittelemään omaa työtänsä, ja voisi vaikka hakea tavallaan lukion kautta jopa töihin.**”**

3. vuoden lukiolainen Uudeltamaalta

“Lukioihin voisi sopia ihan opiskelijalähtöinen TET-jakso. TET-jakso, jonka suorittamisesta jokainen saa päättää itse, ja jonka suorituspaikan saa jokainen päättää itse. Toki ensisijaisena TET-paikkana jokin sellainen, jonne voisit kuvitella työllistyväsi itse joskus.**”**

1. vuoden lukiolainen Kanta-Hämeestä

“Olisi kiva, jos mahdollisimman paljon eri aloilta tultaisiin kertomaan minkälaista työtä he tekevät, koulutuksestaan yms. Koska tosi monelle lukio on se *"kun ei tiedä mitä haluaa tehdä isona, niin ehtii kolme vuotta miettiä"* -vaihtoehto yläasteen jälkeen.**”**

2. vuoden lukiolainen Keski-Suomesta

Missä haluaisit suorittaa TET-jakson? Vastaajina yli 400 lukiolaista ympäri maan syyskuussa 2020.

Seuraavat vinkit ovat yhteistyökumppaniltamme YES-verkostolta. Lisää lukiokoulutuksen työelämä- ja yrittäjyysmalleja löydät YES-verkoston julkaisusta “Uuden osaamisen lukio”
https://yesverkosto.fi/materiaalit/uuden-osaamisen-lukio-kasikirja sekä osoitteesta
https://tralla.fi/projektit/yes-lukiot-tyoelamaan-hanke/

YES LUKIOTREFFIT

Lukiotapahtuma, jossa on inspiroiva puhuja. Tapahtuman tavoitteena on innostaa nuoria yrittäjyyteen tarjoamalla esikuvia. Yhteistyötahoina tapahtumassa voi olla paikalliset yrittäjät, yrittäjäjärjestö ja kunta. Tapahtumia toteutetaan säännöllisesti esimerkiksi kerran vuodessa tai kuukaudessa. Kesto voi vaihdella 15 minuutista yhteen koulupäivään.

“Vuoden 2017 pääpuhujana oli entinen freestyle-laskija Pekka Hyysalo, joka inspiroi opiskelijoita tarinallaan. Vuonna 2018 tapahtumassa esiintyi innostava mediapersoona Arman Alizad, jonka yrittäjyystarina vei kuulijat mennessään. Niin Hyysalo kuin Alizad antoivat nuorille motivaatiota ja rohkeutta etsiä omaa juttuaan.**”**

Susanna Kajander, Pieksämäen lukio

SUOMI DESIGN - IDEASTA TUOTTEEKSI

Kurssi, jossa tutustuttiin suomalaisiin suunnittelijoihin sekä eettiseen tuotantoon. Kurssin alussa inspiraationa toimi asiantuntijan luento. Lisäksi käytiin vierailulla tutustumassa designin historiaan. Opiskelijat suunnittelivat viikon aikana oman tuotteen ja toteuttivat sen muotoilijan vetämässä työpajassa.

Ristiinan lukio ja Mikkelin lukio

JAKSO VIIKOSSA

Opintojaksolla opiskellaan viikon ajan vain yhtä kurssia. Tällainen opintojakso mahdollistaa joustavat opetusmenetelmät sekä erilaisten vierailujen järjestämisen. Jaksolla tarjottavat kurssit on suunniteltu useiden eri oppiaineiden opettajien yhteistyönä työelämälähtöisesti.

Kiimingin lukio

Seuraavat ideat löydät Trallasta. Tralla.fi on maksuton työkalupakki, joka on suunnattu opettajille, opinto-ohjaajille ja koulutuksen järjestäjille. Tralla tarjoaa laajan valikoiman materiaaleja, menetelmiä ja työkaluja työelämä- ja yrittäjyystaitojen kehittämiseen helposti yhdestä paikasta. Sinne voit tallentaa myös oman lukionne mallin.

VIDEO-CV

- **Mistä on kyse?** Video-CV on nykyaikainen tapa tuoda esiin omaa persoonaa ja erottautua työnhaussa. Video-CV -työskentely kehittää opiskelijan työnhakutaitoja ja vahvistaa omien vahvuuksien tunnistamista ja esiin tuomista.
- **Tavoitteet:** Opiskelija erottautuu työnhaussa positiivisesti, jolloin hänen työelämään siirtymisensä helpottuu. Tämä auttaa myös löytämään oman alan, kun opiskelija joutuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja sanoittamaan niitä. Video-CV:n tekeminen lisää myös rohkeutta esiintymiseen.
- **Toteutus:** Kolme oppituntia (3 x 75 min) ja itsenäistä työskentelyä. Riihimäen lukiossa Video-CV- työskentelyä on toteutettu ykkösten toimintapajana osana yrittäjän viikkoa.

Mallia on kehitetty Kolmas tulevaisuus -hankkeessa.

Lisätietoja: https://tralla.fi/tuotekortit/video-cv-kolmas-tulevaisuus/

YRITTÄJÄN VIIKKO

- **Mistä on kyse?** Yrittäjän viikon sisällöt mahdollistavat yrittäjien ja mahdollisten tulevien työntekijöiden kohtaamiset. Yrittäjän viikko on teemaviikko, jonka aikana eri vuosikurssin opiskelijoille järjestetään omaa ohjelmaa.
- **Tavoitteet:** Opiskelija laajentaa käsitystään työelämästä ja erityisesti yrittäjyyden mahdollisuuksista tulevaisuuden työnä. Aktiviteetit edistävät opiskelijoiden työelämätaitoja ja yrittäjämäistä asennetta sekä kehittävät opiskelijoiden valmiutta tunnistaa ja sanoittaa vahvuuksiaan. Samalla lukio verkostoituu paikallisesti ja löytää yhteistyökumppaneita.
- **Toteutus:** Teemaviikko järjestetään koululla ja mahdollisuuksien mukaan tehdään vierailuja yrityksiin. Tapahtumaviikko voidaan järjestää syyskuussa lähellä Yrittäjän päivää (5.9.). Työelämäasioista kiinnostuneet opettajat muodostavat ryhmän, joka järjestää tapahtuman. Vastuun voi myös jakaa niin, että vuosikursseittain ohjelmaan osallistuvat opettajat muodostavat ryhmiä, jotka hoitavat yhden teemaviikon päivän.

Mallia on kehitetty Kolmas tulevaisuus -hankkeessa.

Lisätietoja: https://tralla.fi/tuotekortit/yrittajanviikko-kolmas-tulevaisuus/

YRITYS HYVÄ

- **Mistä on kyse?** Yritys Hyvä on kilpailu, jonka tavoitteena on innostaa yrittämään ja pohtimaan, mitä yrittäminen ja yritteliäisyys merkitsevät.
- **Tavoitteet:** Yritys Hyvä -kilpailun ydin on yrittäjyyden käsittely nuorelle mielekkäällä tavalla. Kilpailun sisällöt ja tehtävät sopivat eri oppiaineisiin.
- **Toteutus:** Kilpailutehtäviin voi keskittyä tunnin, pari tai vaikkapa koko lukukauden. Osallistumistapoja on lukuisia: musavideon tekoa, ainekirjoitusta, yrittäjyysprojektin tai vaikuttamistyön toteuttamista, pitchausta, vlogaamista tai sarjakuvan piirtämistä sekä paljon muuta. Tehtävistä löytyy erilaisille osaajille mielekästä tekemistä yksin tai yhdessä ryhmän kanssa.
- **Milloin:** Kilpailuaika vuosittain 5.9.–1.3. Kaikki kilpailuun lähetettyjen töiden tekijät ohjaajineen palkitaan tuotepalkinnolla. Voittajatyöt palkitaan rahapalkinnoin 100–1000 €. Rahastipendejä jaetaan yli 10 000 € arvosta.

Kilpailun järjestää Kehittämiskeskus Opinkirjo.

Lisätietoja: https://yrityshyva.fi/

VII TOIMIALAESITTELYT

Finanssiala 70
Elintarviketeollisuus 72
Energia-ala 74
Hyvinvointiala 76
Kemianteollisuus 78
Matkailu- ja ravintola-ala 80
Metsäteollisuus 82
Palvelualat 86
Taloushallintoala 88
Tekstiili- ja muotiala 90
Teknologiateollisuus 92

FINANSSIALA:

MUUTAKIN KUIN PIKKUTAKKEJA JA PITKÄÄ MATEMATIIKKAA

Mielikuvat finanssialasta saattavat sisältää pikkutakkeja ja talousmatematiikkaa. Vaikka niitäkin löytyy, voi finanssi-alalla työskennellä todella monenlaisissa tehtävissä! Yhtä ainoaa polkua finanssialalle ei ole. Alalle tullaan yleensä joko yliopistolta tai ammattikorkeakoulusta.

MITÄ KAIKKEA FINANSSIALA OIKEIN ON?

Finanssiala on ihmisten unelmien tekemistä todeksi. Finanssiala mahdollistaa yksilölle esimerkiksi asunnon hankinnan, yrityksen perustamisen tai sen, että vakuutus korvaa lomamatkalla sattuneen onnettomuuden. Se on siis kiinni ottamista silloin, kun ihmisen elämässä kolahtaa. Kyse on maksamisesta, lainoista, vakuutuksista, säästämisestä, sijoittamisesta ja eläkkeistä.

Finanssiala on myös yhteiskunnallisen muutoksen veturi ja talouden näkymien ennustaja. Esimerkiksi yritystoiminnan muuttuminen ilmaston kannalta kestävämmäksi edellyttää, että varoja sijoitetaan tukemaan kestävää liiketoimintaa. Finanssiyritykset ovat uusia palveluja kiivaasti kehittäviä IT-yrityksiä, joissa tarvitaan myös vahvaa osaamista ihmisten kohtaamisesta ja palvelemisesta. Vaikka ihmiset haluavat hoitaa raha-asiansa pääasiassa verkossa, tahdotaan vaikeissa päätöksissä edelleen ihmisen tukea ja neuvoja. Finanssialan asiakaspalvelutyössä ihmisten kohtaamisen taidot ovat tärkeitä – raha-asiat koetaan hyvin henkilökohtaisiksi ja niiden hoito vaatii luottamusta. Ala tarvitsee paljon luotettavia, ihmisläheisiä työntekijöitä.

TARINOITA FINANSSIALALTA

YHTEISKUNNALLINEN KIINNOSTUS JOHTI FINANSSIALALLE

Kuka: Faisa Kahiye, Viestintäkoordinaattori, OP Ryhmä
Valtiotieteen kandidaatti Tukholman yliopistosta

Faisa Kahiye toimii OP Ryhmässä varallisuudenhoidon viestintätehtävissä. Tehtäviin kuuluvat muun muassa johdon tukeminen ulkoisessa viestinnässä, brändin rakentaminen, mediatyö ja viestinnän suunnittelu. Ulkoisen viestinnän lisäksi Faisa tekee ison talon sisäistä viestintää.

”Lähdin opiskelemaan valtiotieteitä, koska minua on aina kiinnostanut yhteiskunnallinen vaikuttaminen ja politiikka.

Faisa Kahiye

Pääaineeni on valtio-oppi, mutta olen opiskellut viestintää laajana sivuaineena. Finanssialalla pystyy syventymään pankki-, vakuutus- ja sijoitustoimintaan monesta eri näkökulmasta, mikä mahdollistaa pitkän uran ja useita eri tehtäviä alalla. Finanssialalle pääsee myös töihin erilaisilla koulutustaustoilla”, Faisa pohtii.

Finanssialalla parasta Faisan mukaan ovat kiinnostavat sekä monipuoliset työtehtävät. ”Minulla ei ole kahta samanlaista päivää, ja pystyn tekemään sellaisia tehtäviä, jotka kiinnostavat. Tämän lisäksi osaavat ja ahkerat kollegat innostavat minua, ja he ovat tarpeen tullen tukena.”

Faisa kokee saaneensa tehtävissään paljon vastuuta hoitaessaan itsenäisesti liiketoiminta-alueen viestintää. ”Nykyinen tehtävä innostaa, ja minä opin jatkuvasti uutta. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen on kuitenkin edelleen lähellä sydäntä, joten tulevat tehtävät voisivat ohjata siihen suuntaan.”

Joonas Maunu

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

• Salkunhoitaja • Työhyvinvointiasiantuntija • Ohjelmistokehittäjä • Viestintäkoordinaattori • Ekonomisti • Vastuullisuusjohtaja • Palveluneuvoja • Juristi • Vakuutusmyyjä • Sijoitusneuvoja • Analyytikko

MATEMAATTISET KYVYT KÄYTTÖÖN

Kuka: **Joonas Maunu,** Data-analyytikko, Ilmarinen
Filosofian maisteri pääaineena sovellettu matematiikka, vakuutus- ja finanssimatematiikan linja

Analyytikko Joonas Maunu kiinnostui finanssialasta lukiossa. Hänen mukaansa vakuutus- ja finanssimatematiikan linja avaa mahdollisuuden hyödyntää matemaattisia taitoja talouden alalla.

”Finanssialalla oppii jatkuvasti uutta ja voi kehittää omia taitojaan. Finanssiala on matemaatikon näkökulmasta suuri tutkimuskenttä. Ala muuttuu jatkuvasti ja uudet ilmiöt ovat sekä mielenkiintoisia että koskettavat laajasti yhteiskuntaa”, Joonas toteaa.

Joonas aloitti oman alan työt kandiksi valmistumisen aikaan. Työ tuki opiskeluja huomattavasti, sillä teoreettista osaamista pääsi soveltamaan käytännössä.

”Uuden opiskeluun on myös kannustettu aktiivisesti, olen saanut muun muassa kauppakorkeakoulussa käymieni kurssien oppikirjoja työnantajan puolesta käyttöön. Finanssialan vaatimusten vuoksi teknologiaan panostetaan ja olen saanut tehdä töitä valitsemillani työvälineillä.”

Joonas aloitti työuransa vakuutusmatemaatikon tehtävillä, jotka käsittävät laskuperusteiden tulkintaa ja niiden teknistä toteuttamista. Myöhemmin työtehtävät koostuivat pääosin ohjelmoinnista, minkä myötä hän on päässyt oppimaan uusia ohjelmointikieliä.

OPPISOPIMUSKOULUTUKSELLA PANKKIIN TÖIHIN

Kuka: **Elsa Merimaa,** palveluneuvoja (Help Desk), S-Pankki Laivakokki, merkonomi

Palveluneuvoja Elsa Merimaan työhön kuuluvat monipuoliset asiakaspalvelutyöt: sisäiset tukipuhelut, verkkoviestit, palautekäsittely, poikkeuspäätökset, reklamaatiot, asiakaspuhelut.

Elsa päätyi finanssialalle oppisopimuskoulutuksen kautta. Alanvaihtajalle oppisopimus tuntui elämäntilanteeseen sopivalta vaihtoehdolta ja työskentely pankissa kiinnosti. Alan laajuus ja sen sisältämät mahdollisuudet uusille urapoluille kiehtoivat. ”Asiakaspalvelijan tehtävistä olen siirtynyt opintojen jälkeen vastaamaan talon sisäisiin tukipuheluihin ja neuvomaan kollegoita. Ajoittain vastaan myös asiakkaiden puheluihin oman osaamiseni ylläpitämiseksi. Ohessa olen osallistunut moniin erilaisiin projekteihin”, Elsa kertoo.

Parasta työssä on monipuolisuus, työssä kehittyminen, mahdollisuudet edetä uralla ja kehittää osaamistaan jatko-opinnoissa. Oman kiinnostuksen kautta pääsee juuri itselle sopiviin tehtäviin ja osaamista voi kerätä talon sisällä monelta eri osa-alueelta.

Jatkossa Elsaa kiinnostavat erikoistuneempaa osaamista vaativat tehtävät. ”Asiakaspalvelutyössä pitää osata aika paljon kaikkea mahdollista ja etsittävän tiedon määrä on valtava. Jatkossa haluaisin keskittyä johonkin tiettyyn asiaan. En vielä ole päättänyt, mihin.”

Elisa Merimaa

RUOKA ELÄMÄSSÄ MUKANA JOKA PÄIVÄ

ELINTARVIKETEOLLISUUS

TARJOAA MONENLAISIA TYÖMAHDOLLISUUKSIA

”Monipuoliset työtehtävät ja erilaisia mahdollisuuksia,” **Sofia Siljama** ja **Noora Jussila** kertovat syyksi hakeutua elintarviketeollisuuden palvelukseen. Elintarviketeollisuus tarjoaa monenlaisia urapolkuja eri puolella Suomea – ja Suomen ulkopuolellakin.

Sofia Siljama, 28, aloitti elokuussa Lantmännen-konsernin Graduate trainee -ohjelmassa leipomotalo Vaasanilla ohjelman liittyvää ensimmäisen jakson. Lantmännen on Euroopan suurimpia toimijoita bioenergia-, kone-, maatalous- ja elintarvikealalla. Noora Jussila, 25, on puolestaan tuotannon osa-aikaisena työnjohtajana Itämeren alueella toimivassa ruokatalo HKScanissa. Sofia on valmistunut elintarviketieteiden maisteriksi pääaineenaan ravitsemustiede, Noora puolestaan elintarviketieteen kandidaatiksi tänä vuonna.

Nuoret naiset kuvaavat elintarviketieteiden opiskelujaan Helsingin yliopistossa Viikissä kiinnostaviksi. Opinnot tuntuivat heti omilta ja ala oikealta. Kumpikin kertoo päätyneensä opiskelemaan alaa mutkien kautta.

KASVATUSTIETEIDEN KAUTTA ELINTARVIKEOPINTOIHIN

”Sain elintarviketieteiden opiskelupaikan Viikissä jo vuonna 2013. En tuolloin kuitenkaan aloittanut heti opintoja Viikissä, sillä olen opiskellut myös kasvatustieteitä ja pääsin tuolloin opettajaksi ala-asteelle. Aloitin opinnot täysipäiväisesti Viikissä vuonna 2016, oikeuden maisteriopintoihin sain seuraavana vuonna ja nyt keväällä valmistuin. Olen täydentänyt opintojani Itä-Suomen yliopistossa terveystiedon aineopinnoilla, mikä avaa väylän myös terveystiedon opettajan työhön”, Sofia kertoo.

Sofia kertoo opiskelleensa niin tiiviisti, että opiskelijaelämä aineyhdistyksineen jäi vähän vähemmälle. Kaikkeen aika ei vaan riittänyt.

”Haluan tehdä sen mitä teen, ovat ne sitten opiskeluja tai töissä olemista, mahdollisimman hyvin. Urasuunnitelmien pohdinnassa olen oppinut, että kannattaa pitää silmät avoinna uusille mahdollisuuksille ja tarttua kiinnostavimpiin. Tärkeintä on olla rohkea, ahkera ja pyrkiä jatkuvasti oppimaan.” Lantmännenin Graduate trainee-ohjelman Sofia löysi korkeakouluopiskelijoiden Contact forum -messuilta.

”Ohjelma kuulosti heti hienolle mahdollisuudelle, ja niinpä käytin seuraavan viikonlopun hakemuksen tekemiseen. Se kannatti, sillä pääsin ohjelmaan mukaan ensimmäisenä suomalaisena lähes 850 hakijan joukosta. Se asettaa paineita onnistumiselle”, Sofia jatkaa.

MAAILMANLAAJUISET MAHDOLLISUUDET

Ohjelma käynnistyi elokuussa yhteisellä muutaman päivän pituisella käynnistysjaksolla Tukholmassa ja jatkui syyskuun alussa ensimmäisellä yritysjaksolla Vaasanilla. Vaasanilla Sofia on mukana leivän ravitsemukseen liittyvässä projektissa. Seuraava tehtävä selviää marraskuun puolivälissä. Korona-aika määrittää ohjelman hakuprosessin ohella sen toimeenpanoakin: minkälaisiin tehtäviin ja mihin maihin harjoittelijoita voidaan lähettää.

”Olen tosi innoissani tästä ohjelmasta, sillä pääsen tutustumaan aidosti globaalin konsernin eri toimintoihin eri positioissa 15 kuukauden ajan toivottavasti myös eri maissa. Aina välillä ihmettelen voiko tämä olla tottakaan, niin hienolta tuntuu.”

Opiskelulle ja työlle vastapainoa tuovat ystävät, nelivuotias Nipsu-whippet, kuntosali, jooga ja golf.
”Mahtavaa, välttämätöntä vastapainoa”.

VASTUULLISUUSASIAT KIINNOSTAVAT

Noora pääsi ylioppilaaksi keväällä 2014, mutta silloin vielä ei tiennyt, mihin haluaisi opiskelemaan. Suuntaa ja motivaatiota hän haki toimimalla kaupassa myyjänä pari vuotta.

”2017 alkoi Viikissä uusi vastuullisuutta korostava Ympäristö-

Sofia Siljama

Noora Jussila

ja elintarviketalouden kandiohjelma, joka tuntui heti omalta. Se yhdistää hyvin aina ajankohtaisen ruoan, ympäristöasiat, talouden ja kulutuksen. Pyrin, pääsin opiskelemaan, ja olen ollut hyvin tyytyväinen. Työni HKScanilla sisältää juuri näitä teemoja."

"Kiinnostuksen elintarviketeollisuuteen herätti vierasluennoitsija. HKScanin silloinen vastuullisuusjohtaja kertoi Sustainability & global food value chains -kurssilla kertoi mielenkiintoisesti yhtiön vastuullisuudesta. Kiinnostuin niin yhtiöstä kuin vastuullisuusasioista," Noora avaa.

Noora toimii tällä hetkellä osa-aikaisena työnjohtajana HKScanin Vantaan yksikössä HK-merkkituotteiden parissa ruokamakkaroiden sekä kuorettomien nakkien pakkaamoissa. Työhön sisältyy päivittäistä tuotannon suunnittelua, työnjakolistojen laatimista, hygienia- ja omavalvontaa, mittareiden seurantaa ja erilaisia viikkopalavereita. Tiimiläisiä Nooralla on osastoilla yhteensä yli 70.

"Osa-aikainen työ sopii minulle nyt tosi hyvin, sillä sen avulla saan tuloja, pidän tuntumaa alalle, saan kokemusta, mutta minulle jää aikaa maisteriopinnoille", Noora selittää innoissaan.

MIELEKÄSTÄ TEKEMISTÄ JA OSAAMISEN HAASTAMISTA

Muutaman vuoden päästä Noora toivoo olevansa elintarviketalouden asiantuntijatehtävissä. Työtehtävissä yhdistyy toivottavasti kestävyysnäkökulma: tuotannon ja kulutuksen vastuullisuus ja elintarviketeollisuuden liiketoiminta. Muutto pääkaupunkiseudulta muualle Suomeen on sekin mahdollinen.

"Harrastan ratsastamista, minkä harrastaminen on pääkaupunkiseudun ulkopuolella selvästi helpompaa ja edullisempaakin."

HKScanilla Noora on viihtynyt hyvin. Työtehtävissä on saanut kasvaa, testata osaamista ja haastaa itseään. Työ tuntuu mielekkäältä ja päivät töissä kuluvat nopeasti. "Olisihan se hienoa saada täältä graduaihekin", Noora toivoo.

ELINTARVIKEALA; MONIA OPINTOPOLKUJA, ERILAISIA TYÖTEHTÄVIÄ

Ruokaa ja juomaa suomalaisille sekä vientiin, käytettäväksi kotona, ravintoissa ja suurkeittiöissä valmistaa noin 38 000 elintarvikealan ammattilaista. Työllisyysnäkymät ovat hyvät: syömme joka päivä. Suomalaiset arvostavat laadukkaita kotimaisia elintarvikkeita.

Työhön voi kouluttautua oppisopimuksella, toisen asteen oppilaitoksessa, ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa.

Elintarvikeyritykset työllistävät monista koulutustaustoista, kuten esimerkiksi teknisen, kaupallisen tai luonnontieteellisen koulutuksen saaneita. Työtehtäviä on vaikkapa tuotannossa, tuotekehityksessä, hallinnossa, markkinoinnissa, logistiikassa ja viennissä.

Elintarvikeala työllistää ympäri Suomea, ruokia ja juomia valmistavia yrityksiä on Suomen jokaisessa maakunnassa.

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

• Tuotekehittäjä • Vastuullisuuspäällikkö
• Vientiasiantuntija • Prosessi-insinööri • Leipomotyöntekijä
• Markkinointipäällikkö • Ravitsemusasiantuntija
• Juustomestari • Työnjohtaja • Pakkausasiantuntija
• Laatupäällikkö • Logistiikka-asiantuntija • Myyntijohtaja

LISÄTIETOA ALASTA:

www.kunkoululoppuu.fi/mille-alalle/elintarviketeollisuus
www.etl.fi/

ENERGIA-ALALLA

PELASTAT MAAILMAN ILMASTONMUUTOKSELTA

Energia-ala on monipuolinen, se työllistää Suomessa suoraan noin 15 000 henkilöä ja välillisesti vielä enemmän. Alan toiminnot kattavat koko maan, joten myös työtehtäviä on tarjolla maanlaajuisesti – nyt ja tulevaisuudessa. Alan yritykset tuottavat, hankkivat, siirtävät ja myyvät sähköä, kaasua, kaukolämpöä ja kaukojäähdytystä sekä tarjoavat niihin liittyviä palveluja.
Ilmastonmuutos ratkaistaan energia-alalla. Uusien ilmasto- ja ympäristöystävällisten teknologioiden kehittäminen ja innovointi haastavat vanhaa energiaosaamista ja työtehtäviä muokataan uuteen liiketoimintaan sopiviksi. Ala vastaa 40 %:sta suomalaisen teollisuuden investoinneista, vuosittain siis yli 2 miljardista eurosta.

Kilpailukykyinen palkka, yhteiskunnallisesti merkittävät työtehtävät ja erinomaiset työllisyysnäkymät energiamurroksen ytimessä tarjoavat mielenkiintoisia uramahdollisuuksia.

Monipuolisuus opinnoissa on tutkinnosta riippumatta tärkeää. Palvelu- ja myyntiosaaminen, kansainvälisyys, projektityötaidot, digiosaaminen ja muutosketteryys ovat valttikortteja energia-alalla.

MITÄ OPISKELLA?

Energia-ala työllistää monipuolisesti eri koulutustaustaisia osaajia: insinöörejä, diplomi-insinöörejä, kauppatieteilijöitä, tradenomeja, oikeustieteilijöitä, ICT-osaajia.

Ammattikorkeakouluissa voit suorittaa alalle soveltuvan energia-, sähkö- tai LVI-tekniikan, liiketalouden tai tietojenkäsittelyn tutkinnon.

Diplomi-insinööriksi valmistunut voi työskennellä energia-alalla esimerkiksi energiayhtiössä ympäristö-, tutkimus- tai tuotantotehtävissä.

Kauppatieteiden maistereille puolestaan on tarvetta esimerkiksi taloushallinnon, markkinoinnin ja henkilöstöhallinnon tehtävissä.

ESITTELYSSÄ ALAN NUORET OSAAJAT:

Jaana Leväinen, energiainsinööri, Oulun Energia
Jaana Leväinen on valmistunut keväällä 2020 Savonia ammattikorkeakoulusta energiatekniikan insinööriksi ja työskentelee Oulun Energialla energiainsinöörinä.

Hän vietti ennen opintoja pari välivuotta, koska hän ei ollut tietoinen energia-alan moninaisuudesta. ”Lyhyen matematiikan kirjoittaneena matemaattiset aineet vaativat paljon motivaatiota ja harjoittelua, mutta niiden avulla kaikesta selviää. Matemaattiset asiat ovat loppujen lopuksi loogisia ja selkeitä ”, hän kertoo opinnoistaan. Hän toivookin, että yhä useampi lukiolainen löytäisi vastuullisen alan rajattomat mahdollisuudet.

Jaana pääsi heti ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeisenä kesänä oman alan töihin kaukolämmön kunnossapitopuolelle. Sen jälkeen hän on työskennellyt kaukolämmön suunnittelutehtävissä ja kaukolämmön teknisten palveluiden harjoittelijana. Opinnäytetyön hän teki maalämmöstä nykyiselle työnantajalleen Oulun Energialle.

KATSO LISÄÄ

”Alassa parasta on monipuolisuus. Tässä myös näkee teknologian kehittymisen läheltä: miten uudet ideat syntyvät ja jalostuvat. Koko ajan tulee uutta ja kilpailu alalla vie kaikkia eteenpäin. Kunnianhimoiset hiilineutraaliustavoitteet luovat sopivasti painetta, kuka ehtii ensin kehittää uusista teknologioista kannattavaa liiketoimintaa”, hän analysoi.

Taneli Leiskamo, asiantuntija, Fingrid Oyj
Taneli Leiskamo on valmistunut Aalto-yliopistosta sähkötekniikan diplomi-insinööriksi, opiskeltuaan ensin energiatekniikan kandiohjelmassa. ”Ei kannata ajatella, että polku olisi lyöty lukkoon opiskelupaikan valinnan myötä, vaan sitä voi muuttaa ja suuntautumista miettiä myös opintojen tai työelämän aikana ”, hän kannustaa. Tähän mennessä hän on ehtinyt työskennellä voimalaitoksilla, kaukolämmössä ja aurinkosähkön parissa ja pian tulee täyteen kolme vuotta sähkönsiirron parissa kantaverkkoyhtiö Fingridillä siirtoverkkoon ja sähköjärjestelmään liittyvissä tehtävissä.

Hän opiskeli lukiossa laajasti luonnontieteellis-matemaattisia aineita, mutta päätös lääkiksen, kauppatieteellisen ja tekniikan väliltä syntyi vasta abivuonna. ”Ajattelin tuolloin, että energia on tulevaisuuden ala, jolla riittää jatkossakin mielenkiintoisia tehtäviä”, hän muistelee.

Leiskamon mielestä alassa yhdistyvät hienosti ihmiset, talous, teknologia ja ympäristö. ”Yhdistelmä liiketoimintaa, ympäristö-asioita ja ihmisten kanssa toimimista tekee tästä palkitsevaa ja merkityksellistä. Lisäksi, työmotivaatiota ei tarvitse hakea, kun saa olla mukana varmistamassa että ihmiset ja yritykset saavat esimerkiksi sähköt ja lämmöt joka päivä”, hän summaa.

Energia-alalla saa tehdä töitä tekniikan osaajien ja luonnontieteilijöiden kanssa, mutta mukaan pääsee myös muilla taustoilla. ”Jos on kiinnostunut energia-asioista, muttei tekniikasta, niin silti voi olla töissä täällä”, hän kannustaa.

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

• Tuulivoimainsinööri • Energiatehokkuusneuvoja • Reaktorifyysikko • Älyverkkoasiantuntija • Ympäristöjohtaja • Sähköpörssimeklari • Kaukolämmön käyttöpäällikkö • Henkilöstöjohtaja • Verkostosuunnittelija • Markkinointipäällikkö • Sopimusoikeuden asiantuntija • Data-analyytikko

LISÄTIETOA ALASTA:

www.energiamaailma.fi

YKSITYINEN HYVINVOINTIALA:

IHMISTÄ LÄHELLÄ – VAUVASTA VAARIIN

Suomalainen sosiaali- ja terveysjärjestelmä sekä varhaiskasvatus ovat aina olleet maailman parasta luokkaa johtuen korkeatasoisesta koulutuksesta. Koulutusten sisältöjä uudistetaan jatkuvasti ja Suomi onkin profiloitunut kansainvälisesti omien ammattilaisten osaamisella ja ammattitaidolla. Tulevaisuudessa myös hyvinvointialan ammatit muuttuvat ja kehittyvät käsi kädessä yhteiskunnan ja ihmisten kanssa. Koronakevät on vauhdittanut tätä kehitystä. Hyvinvointialan yritykset ja järjestöt tuottavat laadukkaita hyvinvointipalveluja ihmisen koko elinkaaren ajan, vauvasta vaariin. Näitä ovat muun muassa vanhuspalvelut, lasten ja nuorten palvelut, lääkäripalvelut, työterveyshuollon palvelut, kuntoutus, suun terveydenhuolto, päihde- ja mielenterveyspalvelut, ensihoidon palvelut sekä erilainen auttamistyö ja järjestötyö.

Tekoäly ja robotit tekevät sosiaali- ja terveydenhuollosta inhimillisempää. Tulevaisuudessa tarvitaan entistä enemmän data-analyytikkoja, geenineuvojia, koodareita ja ohjelmistokehittäjiä kanavoimaan kaikki käytettävissä oleva tieto ihmisen hyväksi. Kysyntä kasvaa myös niin sanotulle hybridiosaamiselle, jossa yhdistyy esimerkiksi teknologian, lääketieteen ja toimintaympäristön ymmärrys. Ennen kaikkea alalle tarvitaan hyvinvoinnin tekijöitä, yritteliäisyyttä sekä uusia ideoita – miten ihmisten hyvinvoinnista ja hyvinvointiyhteiskunnasta pidetään kiinni jatkossa!

HYVINVOINTIALAN YRITYKSET MUUTTAVAT MAAILMAA

Hyvinvointialalla voit myös ryhtyä yrittäjäksi ja valjastaa oman auttamishalun konkreettiseksi toiminnaksi. **Iida Kujanpää** perusti vuonna 2016 Ilostu oy:n. Ilostu oy tarjoaa uudenlaisia, iloisia ja monipuolisia senioripalveluja, jotka lisäävät elämäniloa, tuovat arkeen säännöllisyyttä ja turvaa sekä tukevat kotona itsenäisesti asumista. Halu vaikuttaa, muuttaa vanhoja käytänteitä ja tarve auttaa senioreja uudella tavalla saivat lidan kiinnostumaan alasta:

– Koulutukseltani olen tradenomi ja sain opiskeluaikana idean yrityksen perustamisesta. Huomasin, kuinka moni seniori tarvitsee apua. Opinnoissani erityistä hyötyä oli yrittäjyysopinnoista. Suoritin lisäksi muutaman lisäkurssin yrittäjyydestä. Tärkeintä oli halu ja motivaatio, toteaa lida.

– Minua motivoi alan haasteet! On asioita, jotka vaikuttavat ikävästi senioreiden elämään. Näitä asioita ja käytänteitä voidaan muuttaa. Ennaltaehkäisy ja riittävän ajoissa tarjottu apu on tulevaisuutta.

– Jos tykkäät olla ihmisten kanssa sekä haluat auttaa ja luoda jotain uutta, kannattaa sinun suunnata sosiaali- ja terveysalalle. Haasteita riittää ja se onkin tämän työn suola, päättää lida.

KANSALAISJÄRJESTÖJEN TUKI

Merkittävä osa suomalaista hyvinvointialaa ovat sadat sosiaali- ja terveysalan järjestöt, jotka toimivat esimerkiksi kansanterveystyössä, lastensuojelussa, päihde- ja mielenterveystyössä, vanhuspalveluissa ja vammaispalveluissa. Järjestöjä toimii niin palveluntuotannossa kuin järjestölähtöisessä auttamistyössä. Matalan kynnyksen apu ja ehkäisevä tuki, vapaaehtois- ja vertaistoiminta sekä erilainen neuvonta ja ohjaus ovat toiminnan ytimessä. Järjestöt ovat korvaamaton osa suomalaista hyvinvointia. Opintojen ohella onkin erittäin

suositeltavaa harrastaa myös järjestötyötä. Mikä siis olisikaan parempaa kuin järjestökokemuksen ja ihmisten auttamisen yhdistelmä? Järjestökokemuksella pärjäät myös paremmin tulevassa työelämässä!

Elina Tiensuu työskentelee Sininauhasäätiöllä vapaaehtoistoiminnan ohjaajana. Hän valmistui Helsingin yliopistosta, pääaineena poliittinen historia. Elinalle on tärkeää, että työpaikka mahdollistaa työn, jolla on yhteiskunnallista merkitystä. Jo opiskeluaikana Elina suoritti harjoittelut erilaisissa kehitysyhteistyöjärjestöissä.

Sininauhasäätiön perustehtävänä on tarjota asunnottomuutta kohdanneille koti ja tuki. Myös päihdetyö on osa säätiön perustehtävää.

– Työnkuvani on monimuotoinen: rekrytoin vapaaehtoisia, perehdytän heitä, järjestän koulutuksia ja vapaaehtoisten työaikatauluja. Pidän huolta, että kaikki Sininauhasäätiö-konsernin lähes 200 työntekijää on koulutettu vapaaehtoisiin liittyen ja pidän huolta vapaaehtoisten työhyvinvoinnista ja motivaatiosta.

– Lisäksi olen vapaaehtoisten kanssa mukana varainhankinnassa, sosiaalisen median ylläpidossa ja tapahtumien järjestämisessä. Tulevaisuudessa haluan jatkaa hyvinvoivan maailman rakentamista, ja mielelläni tekisin vielä jossain vaiheessa töitä ulkomailla. Työni on parasta, koska saan itse vaikuttaa monipuolisesti tehtäviini ja ideoida jatkuvasti uutta! Ripeätemposta tahtia ei kuitenkaan jaksaisi ilman mahtavia työkavereita – ja usein parhaat ideat syntyvätkin yhdessä, summaa Elina.

HYVINVOINTIALA ON TULEVAISUUDEN ALA

Sosiaali- ja terveysalalla teknologian mukaantulo voi synnyttää mielleyhtymän työpaikkojen ja inhimillisyyden syrjäytymiseen. Työelämän muutos on väistämätön, mutta suunta on kohti entistä mielekkäämpää ja ihmisläheisempää työtä, jossa teknologia toimii ammattilaisen oikeana kätenä. Ihmisten lisääntyvä itsetietoisuus pysäyttää pohtimaan myös omaa hyvinvointia laajemmin. Parhaimmillaan se kannustaa elämäntapamuutoksiin ja ehkäisee kroonisia sairauksia jo ennen niiden puhkeamista. Näin ihminen pärjää arjessaan entistä paremmin, ja sitä kautta säilyy aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä. Ennaltaehkäisy on päivän sana sosiaali- ja terveydenhuollossa ja se muuttaa painopistettä nykyisestä sairauksien hoidosta kirjaimelliseen terveyden ja hyvinvoinnin hoitoon.

Koneoppinut tekoäly kykenee ihmisaivoille mahdottomien tietomäärien käsittelyyn ja näin parantaa hoitovarmuutta. Jo tänä päivänä tekoäly voi päihittää ihmisen esimerkiksi kuvadataa hyödyntävässä diagnostiikassa. Hoitopäätöksen kuitenkin tekee loppukädessä lääkäri, joka ymmärtää laajemman kontekstin. Kun kone hoitaa raskaat ja rutiininomaiset tehtävät sekä aikaa vievän esityön ammattilaisen puolesta, työn kuormitus helpottuu ja aikaa vapautuu potilaan kohtaamiseen. Ihmiskontakti on välttämätön hyvinvoinnin lähde, ja sen tarve vain kasvaa räjähdysmäisesti kehittyvän teknologian vastapainona. Tulevaisuusvisiona on ammattilaisen ja teknologian symbioosi, joka palvelee potilasta parhaalla mahdollisella tavalla. Siksi on tärkeää, että kliinisen arjen tuntevat ammattilaiset osallistuvat aktiivisesti uusien innovaatioiden kehittämiseen. Samalla tiukat turvallisuusvaatimukset takaavat potilasturvallisuuden.

LISÄTIETOA ALASTA:

www.hyvinvointiala.fi

Instagram: @Hyvinvointiala

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

Lähihoitaja • Hoiva-avustaja • Yrittäjä • Sairaanhoitaja • Sosionomi • Lääkäri • Röntgenhoitaja • Kuntoutuksen ohjaaja • Bioanalyytikko • Psykoterapeutti • Sosiaalityöntekijä • Psykologi • Ensihoitaja • Geronomi • Varhaiskasvatuksen opettaja • Fysioterapeutti • Toimintaterapeutti • Apuvälineteknikko • Puheterapeutti • Osteopaatti • Suuhygienisti

KEMIAN ALALTA

MIELENKIINTOISTA TYÖTÄ, JOLLA PELASTETAAN MAAILMA

Oletko koskaan pysähtynyt pohtimaan miten luonnonvarat, ravinto ja energia saadaan riittämään tulevaisuudessa? Me kemianteollisuudessa mietimme näitä asioita päivittäin. Puhdas vesi, ruoka, lääkkeet ja uusiutuva polttoaine ovat nimittäin kaikki kemiaa kuten myös kosmetiikka, puhdistusaineet, muovit sekä maalit. Kyseessä on monipuolinen ala, jonka koulutuksella ponnistat myös kansainväliselle uralle.

Kuvaaja: Sini Pennanen.

Kemia on jatkuvasti kehittyvä luonnontiede, joka yhdistää eri aloja ja ihmisiä. Tarjolla työtä, jolla pelastetaan maailma. Alan huippuosaajaksi voit opiskella sekä ammattikorkeakoulussa että yliopistossa. Tarvitsemme insinöörejä, kemistejä ja muita alan ammattilaisia sekä huippuosaajia.

Kemianteollisuuteen lasketaan Suomessa kemian prosessiteollisuus, öljytuotteet sekä muut kemian tuotteet kuten lääkkeet, kosmetiikka, pesuaineet, maalit, muovi- ja kumituotteet. Kyseessä on monipuolinen ja globaali vientiala, joka tarvitsee uusia osaajia. Suoraan, välillisesti ja tulovaikutusten kautta työllistämme lähes 100 000 suomalaista. Tulevaisuudessa tarvitsemme osaajia erityisesti kiertotalouden, biotuotteiden, materiaaliosaamisen ja ympäristöosaamisen saralla. Yli puolella alallamme työskentelevillä on teknillinen tai luonnontieteellinen koulutus. Yrityksemme työllistävät myös talouden, myynnin, markkinoinnin, viestinnän, data-analytiikan ja HR:n ammattilaisia.

Vastuullisuus ja turvallisuus ovat kaikki kaikessa kemianteollisuudessa. Seuraamme vuosittain alan kasvihuonekaasujen, työtapaturmien, vedenkulutuksen ja energiankulutuksen kehitystä omalla vastuullisuusohjelmallamme. Tavoitteenamme on hiilineutraalisuus. Kunnianhimoinen tavoite janoaa uusia ratkaisuja, ja nuo ratkaisut eivät toteudu ilman uusia osaajia.

Kiinnostuitko?
Kurkkaa alta, miten Juulia ja Tomi päätyivät töihin kemianteollisuuteen!

PROSESSITEEKKARISTA KIERTOTALOUDEN YTIMEEN

Olen **Juulia Leskelä,** vastavalmistunut diplomi-insinööri ja olen töissä Kraton Chemical Oy:llä. Suoritin ylioppilastutkinnon Keminmaan lukiossa, minkä jälkeen pääsin opiskelemaan prosessitekniikkaa Oulun yliopistoon. Tekniikan alat kiinnostivat minua ja olivat mielestäni sopiva sekoitus luonnontieteiden ja matematiikan soveltamista. Opintosuunnakseni valitsin kemiantekniikan, sillä kemianteollisuus ja sen monimuotoisuus kiinnostivat minua. Opiskeluaikana pääsin kesätöihin Kratonille kolmena kesänä, mikä johti mahdollisuuteen tehdä yritykselle diplomityöni. Diplomityötä tehdessä sain tarjouksen jatkaa työkokemuksen kartuttamista työterveyteen, turvallisuuteen ja ympäristöön liittyvissä tehtävissä.

Kraton Chemical Oy on Oulussa sijaitseva raakamäntyöljyä jatkojalostava yritys. Kraton on kansainvälinen yritys, jolla on toimipaikkoja ympäri maailmaa, suurin osa Yhdysvalloissa ja Euroopassa. Raakamäntyöljy on puun uuteaine, joka saadaan sellun keiton sivutuotteena. Siitä jalostettuja tuotteita käytetään mm. maalien, liimojen ja autonrenkaiden valmistamiseen korvaamaan fossiilisia raaka-aineita. Kratonin toiminta on siis kiertotalouden ytimessä, mikä sai minut kiinnostumaan yrityksen toiminnasta.

Kratonille on tärkeää, että töihin tulevat opiskelijat saavat työkokemuksen, joka tukee heitä opinnoissaan. Vaihtelevat työtehtävät Kratonilla työskennellessäni ovat mahdollistaneet minulle jatkuvan kehittymisen, mitä työltäni haluan ja mikä

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

Kemisti • Biokemisti • Insinööri • Laboratorioanalyytikko • Ympäristösuunnittelija • Kemiantekniikan Insinööri • Prosessi-Insinööri • Tehtaanjohtaja • Laatupäällikkö • Tuotekehitysinsinööri • Elintarvikeinsinööri • Hankintapäällikkö • Prosessinhoitaja, Laborantti • Muovi- tai kumituotevalmistaja • Lääketyöntekijä • Maalityöntekijä • Laborantti • Kemian opettaja • Asiantuntija • Tutkija • Johtaja.

myös motivoi minua. Vastuullisuus, johon myös työtehtäväni liittyvät, on Kratonin tekemisen ydin, joten koen työtehtäväni merkityksellisiksi, mikä luo myös motivaatiota. Lukiolaisena olin epävarma tulevasta opinto- ja urapolusta, mutta kemianteollisuuden monimuotoisuus mahdollisti minulle sen, että opiskelu- ja työvalintojeni avulla löysin itselleni mieleisen polun. Kannustaisinkin tutustumaan kemianteollisuuden uramahdollisuuksiin, jos ala yhtään kiinnostaa!

EPÄTIETOISUUDESTA ESIMIEHEKSI – KEMISTINÄ LÄÄKEYHTIÖSSÄ

Arvoisa lukiolainen,
Mietitkö, mitä haluat tehdä lukion jälkeen, etkä tiedä varmasti? Älä huoli, en minäkään tiennyt. En edes tiennyt haluavani lukioon. Hain, koska en löytänyt muutakaan. Epätietoisuus tulevaisuudesta jatkui yliopistossa kandiin asti. Olen **Tomi Svahn** ja töissä lääkeaineita valmistavassa yrityksessä, Fermion Oy:lla.

En ole ikinä ollut mallioppilas. Yläasteen luokanvalvojakin sanoi: ”Tomi, sinusta ei ikinä tule yhtään mitään”. Vasta lukiossa ja yliopiston graduopinnoissa alkoi opiskelujyvä löytyä. Lukion jälkeen minulla oli kolme toiveammattia: lentäjä, proviisori, kemisti.

Proviisorin ja lentäjän urat karahtivat huonoon valmistautumiseeni. Kemiaan minut houkutteli kaverini, joka suositteli hakemaan Jyväskylän yliopistoon. Sisään pääsin suoraan papereilla. Kemia kiinnosti, koska se mahdollistaa monia tärkeitä asioita yhteiskunnassa. Näistä esimerkkinä lääkkeet ja polttoaineet. Kemialla on korkea yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja kemian osaajilla on tulevaisuudessakin hyvät mahdollisuudet työllistyä sekä vaikuttaa omalta osalta uusiin innovaatioihin.

Yliopistossa tutustuin uusiin ihmisiin, kuuluin opiskelijajärjestöihin ja järkkäilin tapahtumia. Näitä pidän edelleen tärkeinä kokemuksina urallani. Kemian graduopintojen aikana sain ensimmäisen oman alan työni. Valmistumisen jälkeen suuntasin lomalle Brasiliaan ja sieltä suoraan töihin huvipuistoon. Pienen startup-yrityksen jälkeen sain toisen kemian alan työni ja lopulta Fermionin laadunvalvontakemistin toimesta tuli kolmas.

Toni Svahn

Juulia Leskelä

Fermionilla olen edennyt laadunvalvontapäälliköksi asti. Olen nykyään esimiesvastuussa ja analyysien oikeellisuusvastuussa. Tällä on suora yhteys potilasturvallisuuteen. Vastuullisuus, vaihtelevuus ja tiimiläisten onnistuminen inspiroivat työssäni eniten. Kemianteollisuudessa on tarvetta kaikenlaisille osaajille ja persoonille.

Ohjeeni sinulle: nauti elämästä, luota itseesi, pidä varasuunnitelmia, harrasta, opi virheistä äläkä lannistu vastoinkäymisistä.

Fermion Oy on Orion Oyj:n tytäryhtiö joka valmistaa vaikuttavat aineet Orionin omiin alkuperälääkkeisiin ja joihinkin geneerisiin valmisteisiin. Fermion Oy valmistaa ja myy lääkeaineita myös muille lääkeyhtiöille maailmanlaajuisesti. Suomessa Orionilla on toimipaikkoja Espoossa, Turussa, Oulussa, Salossa, Kuopiossa ja Hangossa. Ulkomailla on myyntiyksikköjä sekä tukitoimintoja.

LISÄTIETOA ALASTA:

www.kemianteollisuus.fi

Instagramissa: @kemianteollisuus @nuorikemia

IHMISLÄHEINEN, MONIPUOLINEN, TRENDIKÄS JA KANSAINVÄLINEN:

MATKAILU- JA RAVINTOLA-ALA

Monenlaiset ihmiset sopivat matkailu- ja ravintola-alalle. Työnkuvia on lukuisia, ja ala työllistää paljon yrittäjiä. Alalla arvostetaan energisyyttä ja asiakaslähtöisyyttä. Useissa tehtävissä on hyötyä myös myynti- ja vuorovaikutusosaamisesta sekä käden taidoista. Esimies- ja johtotehtäviin tähtääville on etua monipuolisesta kokemuksesta toimialalla, esimerkiksi tarjoilijan tai kokin tehtävistä.

Kansainvälisellä alalla on monenlaisia yrityksiä: esimerkiksi hotelleja, kylpylöitä, viikko-osakeyrityksiä, leirintäalueita, kongressi- ja tapahtumatoimialan yrityksiä, ravintoloita, catering-yrityksiä, eines- ja valmistuskeittiöitä, kahviloita, pubeja, yökerhoja, liikenneasemia, huvi-, teema- ja elämyspuistoja, keilahalleja, festivaaleja ja konserttitapahtumia, ohjelmapalveluyrityksiä, luontomatkailuyrityksiä, hiihtokeskuksia sekä matkailun markkinointi- ja välityspalveluja tarjoavia yrityksiä.

Monissa alan työtehtävissä toimitaan tiimeissä. Esimerkiksi keittiötiimeissä henkilöillä on intohimo ja tahto tuottaa asiakkaille elämyksiä ruoalla. Ravintoloitten salipuolella liiketoiminta syntyy vastaavasti työntekijöitten yhdessä luomista unohtumattomista asiakaskokemuksista. Esimies johtaa tiimejä valmentavalla otteella ja mahdollistaa omalta osaltaan onnistuneet asiakaskohtaamiset. Hän vastaa liiketoiminnan vastuullisuudesta ja tuloksellisuudesta sekä kehittää tuote- ja palvelukonsepteja. Esimiehiltä ja johtajilta odotetaan trendien seuraamista ja hyödyntämistä bisneksessä sekä ymmärrystä digitaalisen asiakaskokemuksen merkityksestä.

Jani Stenman toivottamassa tervetulleeksi hotelli Verson kokousasiakasta.

NUORTEN RESTONOMIEN URATARINAESIMERKKEJÄ

Annu Moilanen: ylioppilas Kouvolan lyseon lukiosta (nykyään Kouvolan yhteislyseo), restonomi vuosimallia 2019 Haaga-Heliasta Helsingistä, nyt kahvilapäällikkönä FreshStop- kahvilaketjussa kauppakeskus Citycenterissä Helsingissä, tulevaisuuden haaveena oman yrityksen perustaminen.

– Työtehtäviini kahvilapäällikkönä sisältyvät muun muassa asiakaspalvelu, kahvilan päivittäiset askareet, uusien työntekijöiden perehdytys, sosiaalisen median päivittäminen, työvuorosuunnittelu ja tilaukset.

Jani Stenman: ylioppilas Hatanpään lukiosta Tampereelta, restonomi vuosimallia 2017 Jyväskylän ammattikorkeakoulu JAMKista, nyt kokousisäntänä Hotelli Versossa Jyväskylässä, tulevaisuuden haaveina esimiestehtävät tai henkilöstöhallinnon työt sekä jatko-opinnot: restonomi (ylempi AMK).

– Kokousisäntänä pyrin tarjoamaan asiakkaille parhaan mahdollisen palvelukokemuksen. Muun muassa valmistelen tilat toiveitten mukaan, toivotan asiakkaat tervetulleiksi ja opastan heitä tilojen käytön osalta, huolehdin tarjoiluista ja tilojen siisteydestä päivän aikana sekä hoidan laskutuksen.

Mea Kuha: ylioppilas Espoonlahden lukiosta, restonomi vuosimallia 2019 Haaga-Heliasta Helsingistä, nyt vastaanottovirkailijana Hanasaaren ruotsalais-suomalaisessa kulttuurikeskuksessa ja kongressihotellissa, tulevaisuudenhaaveina alan esimies- ja johtotehtävät.

– Työtehtäviini kuuluu hotellivieraiden ulos- ja sisäänkirjaus, kaikkien Hanasaaressa vierailevien asiakaspalvelu, vastaanoton

Mea Kuha (vas.) järjestelemässä työkavereidensa kanssa Hanasaaren juhlia asiakkaille.

Kuva: Jakke Nikkarinen.

LISÄTIETOA ALASTA:

www.mara.fi

vieressä sijaitsevan viinibaarin ja kahvion työtehtävät, puheluihin ja sähköposteihin vastaaminen, hotellivarausten tekeminen, kokous- ja hotelliasiakkaiden sekä yksityistilaisuuksien laskutus ja asiakaspalautteisiin vastaaminen eri varauskanavissa.

NUORET RESTONOMIT SUOSITTELEVAT ALAA LUKIOLAISILLE

Mea: ”Ala tarjoaa erilaisia työtehtäviä ja työympäristöt ovat kansainvälisiä, mikä on mielestäni alan rikkaus. Itseään pystyy jatkuvasti kehittämään ja etenemään alan sisällä. Suosittelen alaa sellaisille lukiolaisille, jotka tulevat erilaisten ihmisten kanssa toimeen ja omaavat positiivisen ja iloisen asenteen, sillä kyseessä on hospitality- eli vieraanvaraisuusala ja näin ollen on tärkeää saada asiakkaat viihtymään. Koska ala kehittyy koko ajan, on myös itse hyvä olla innokas oppimaan uutta ja innovoimaan.”

Annu: ”Ala sopii meneville, oma-aloitteisille tyypeille. Minua inspiroi alan trendikkyys ja moninaisuus: hommat eivät lopu kesken.”

Jani: ”Suosittelen matkailu- ja ravintola-alaa sellaisille lukiolaisille, jotka tahtovat työllistyä monipuoliselle palvelualalle. Itselläni on kokousisäntänä vastuulla hotelli Verson kokoustilojen toiminta ja teen työssäni yhteistyötä niin ravintolan keittiö- ja salihenkilökunnan kuin kerroshoidon ja vastaanotonkin työntekijöiden kanssa. Alalla arvostetaan monio saajia, joustavuutta ja tiimityötaitoja. Pystynkin tarvittaessa toimimaan myös vastaanotossa, baarissa, aamiaistarjoilijana tai illallisilla. Monipuoliset asiakaspalvelukohtaamiset ovat alalla parasta!”

KORKEAKOULUJEN RESTONOMIOPINNOISSA ALA HETI TUTUKSI

Lukion suoritettuasi voit hakea korkeakouluopintoihin joko ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Ammattikorkeakoulussa alan tutkinto on nimeltään restonomi (AMK).

Restonomikoulutusta on tarjolla 12 ammattikorkeakoulussa ympäri Suomea. Lukion jälkeen voit myös hakea ammatilliseen oppilaitokseen suorittamaan alan perustutkintoa. Alan opintoihin sisältyy paljon työpaikoilla ja yhteistyössä yritysten kanssa tapahtuvaa oppimista, kuten erilaisia projekteja.

Annu: ”Tein lukioaikana kesätöitä Rossossa ja lukion viimeisenä vuotena työskentelin koulun ohella Kouvolan teatteriravintolassa. Restonomiksi kannattaa opiskella, jotta saa syvennettyä tietojaan ja taitojaan alasta. Opinnot antavat varmuutta omaan työhön ja mahdollisuuksia alalla etenemiseen. Tutkinnossa tutustutaan laajasti alan trendeihin ja tulevaisuuteen ja opitaan tärkeitä asioita muun muassa liiketoiminnallisesta näkökulmasta.”

Annu Moilanen viimeistelemässä FreshStop-ketjun uutta kahvilaa, jossa hän aloittaa kahvilapäällikkönä.

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

eräopas • hotellinjohtaja • hotellipäällikkö • hovimestari • kahvilapäällikkö • matka-asiantuntija • matkailuyrittäjä • myyntipäällikkö • keittiöpäällikkö • kokki • kokousvastaava • ohjelmapalvelutyöntekijä • ravintolapäällikkö • ravintoloitsija • ruokapalveluesimies • tarjoilija • vastaanottovirkailija • vuoropäällikkö

MONIPUOLISIA TÖITÄ UUSIUTUVAN RAAKA-AINEEN PARISSA METSÄTEOLLISUUDESSA

Metsäteollisuus on uudistuva, innovatiivinen ala, joka työllistää Suomessa kymmeniätuhansia ihmisiä. Metsäteollisuus tarjoaa monipuolisia urapolkuja ja työtehtäviä, joista on ilo inspiroitua!

Puusta tehdyillä tuotteilla voidaan korvata monia fossiilisista raaka-aineista valmistettuja tuotteita. Puu taipuu melkein mihin vain: paperiin, kartonkiin, rakennusmateriaaleihin, tekstiileihin, lääketieteen sovelluksiin ja erilaisiin pakkausmateriaaleihin.

Metsäteollisuus tarjoaa monipuolisia töitä kymmenille tuhansille suomalaisille. Jatkuvasti uudistuvalla alalla tehdään töitä uusiutuvan raaka-aineen parissa ja rakennetaan tulevaisuutta kestävälle pohjalle.

Metsäalan koulutusta on tarjolla laajasti ympäri Suomen ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Metsä- ja tekniikan alan koulutuksen lisäksi metsäalan töihin voi päätyä monen muunkin koulutuksen kautta, sillä metsäalan yrityksissä tarvitaan monipuolista osaamista. Alalla on töitä muun muassa kaupallisen alan, luonnontieteiden, viestinnän, yhteiskuntatieteiden, muotoilun ja henkilöstöhallinnon osaajille.

KÄYTÄNNÖNLÄHEISTÄ OPISKELUA AMMATTIKORKEAKOULUSSA

22-vuotias **Kerttu Leutola**, 3. vuosikurssin biotuote- ja prosessitekniikan opiskelija Tampereen ammattikorkeakoulussa, muutti ennakkoluulottomasti Helsingistä Tampereelle opintojen perässä. “Ei kannata pelätä liikaa, että tekee väärän valinnan. Aina voi avata muita ovia”, toteaa Kerttu, joka kokeili ensin puoli vuotta ympäristöteknologian opiskelua XAMKissa ja siirtyi siirtohaulla Tampereelle.
“Kivointa ovat laboratoriotyöt, joissa pääsee konkreettisesti tekemään esimerkiksi paperia. Mitä enemmän aiheeseen on syventynyt, sitä mielenkiintoisemmalta se on alkanut tuntua.”

Kerttu Leutola pääsi oman alan palkallisiin kesätöihin heti ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen. Viime kesänä Kerttu pääsi työskentelemään vessapaperituotannossa ja oppi eri paperilaaduista Metsä Tissuen Mäntän tehtaalla.

“Opiskelu on mukavaa, elämän parasta aikaa. Opiskelu on ihan erilaista kuin lukiossa. Ammattikorkeakoulussa opiskelu on käytännönläheistä ja hyvät mahdollisuudet työelämään.”

“Meidän alalla on hyvä yhteishenki. Kaikki tsemppaavat toisiaan ja uudet opiskelijat otetaan hyvin vastaan,” iloitsee Kerttu, joka on toiminut ainejärjestö Paperikerhon hallituksessa.

OMAN ALAN KESÄTÖITÄ JA TULEVAISUUS TUOTANNON SUUNNITTELUSSA

Kerttu pääsi oman alan palkallisiin kesätöihin heti ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen. Työ DS Smithillä pahvinjalostamossa operaattorina näkyi konkreettisesti kauppareissuilla: “Olihan se hieno tunne, kun kaupassa käydessä pystyi bongailemaan itse tekemiään aaltopahvituotteita.”

Viime kesänä Kerttu pääsi haastamaan itseänsä entistä teknisemmin Metsä Tissuen Mäntän tehtaalla operaattorina: “Isoista raakapaperirullista saatiin onnistuneesti tehtyä pieniä vessapaperirullia ja pakattua ne myyntipakkauksiin. Opin eri paperilaatujen merkityksiä ja miksi niitä on niin monenlaisia.”

“Lähes kaikki opiskelukaverini saivat alan kesätöitä koronapandemiasta huolimatta. Kesätöillä saa hyvin rahoitettua vuoden opinnot ja harjoittelusta saa opintopisteitä tutkintoon. Joka kesä oppii jotain uutta,” iloitsee Kerttu.

Kerttu harkitsee jatkavansa ammattikorkeakoulun jälkeen maisteriopintoihin yliopistoon kehittääkseen osaamistaan.

“Opiskelujen jälkeen unelmatyöni olisi tuotannon tai prosessin suunnittelija.”

Puunjalostus ja metsäala tarjoavat paljon uutta kehitettävää, mikä motivoi Kerttua.

MERKITYKSELLISTÄ TYÖTÄ ILMASTONMUUTOKSEN ETEEN

Kun yläasteikäinen **Milla-Mari Vastavuo** näki dokumentin ilmastonmuutoksesta, hän oivalsi, mitä haluaa tehdä isona: merkityksellistä työtä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Tällä hetkellä 29-vuotias Milla-Mari työskentelee UPM:n Biopolttoaineiden kestävyysasiantuntijana. “Lukiossa minua kiinnostivat luonnontieteet, etenkin kestävyys- ja ympäristöasiat. Hain Aalto-yliopistoon opiskelemaan biotuotetekniikkaa, sillä ympäristöasioiden hallinta ja uusiutuvat materiaalit motivoivat ja oikea koulutusohjelma löytyi opinto-ohjaajan avustuksella. Yllättäen lukion biologian opinnoista oli hyötyä yliopistossa”, toteaa Aalto-yliopistosta 2019 valmistunut Milla-Mari.

OPISKELUAIKANA KANNATTAA KOKEILLA ROHKEASTI ERILAISIA ASIOITA

Milla-Mari osallistui opintojensa aikana innovaatiokilpailuihin, hackathoneihin ja kokeili erilaisia kesätöitä. Ikimuistoisia kokemuksia olivat vaihtokesät USA:n Piilaaksossa ja Japanissa paperitehtaan tutkimuslaitoksessa.

“Opiskeluaikana kannattaa rohkeasti kokeilla erilaisia asioita, monipuolisten taitojen kartuttamiseksi ja oman mielenkiinnon selkeyttämiseksi.”

Kesätyöt olivat hyvä mahdollisuus päästä hyödyntämään lukuvuoden aikana opittua. Teollisuudessa tarvittavaa laskentaa ja koodaamista olisi jälkeenpäin ajateltuna voinut enemmän opiskella, onneksi työssäkin oppii.

TÖISSÄ KESTÄVÄN LIIKETOIMINNAN YTIMESSÄ – TÖITÄ MAAPALLON HYVÄKSI

Kesätyö Wärtsilässä 2017 ympäristövaikutuksia tutkiessa antoi hyvää kokemusta ja auttoi saamaan palkallisen diplomityöpaikan UPM:ltä. Työssään Milla-Mari kehitti ympäristövaikutuslaskelmaa uusiutuvalle naftalle, jota tuotetaan selluntuotannossa syntyvästä tähteestä, mäntyöljystä. Naftaa voidaan käyttää bensiinin biokomponenttina tai esimerkiksi biomuovien raaka-aineena pakkauksissa tai muissa kemianteollisuuden tuotteissa. Mäntyöljystä saadaan myös biopohjaista dieseliä polttoaineeksi.

Biopolttoaineiden kestävyysasiantuntijana **Milla-Mari Vastavuo** pääsee kehittämään uusiutuvia ratkaisuja. Kuva: UPM.

“Diplomityöni tuloksia hyödynnetään edelleen myynnissä ja markkinoinnissamme ja palaan diplomityöni ääreen jatkuvasti sitä lisää kehittäen. On ollut palkitsevaa nähdä, että tulokset tulivat hyödylliseen käyttöön.”

“UPM:n Biopolttoaineiden kestävyysasiantuntijana vastaan liiketoiminnan kestävyysjärjestelmästä. Asiakkaat kyselevät elinkaarilaskelmista, lisäksi hoidan biopolttoaineiden jäljitettävyysjärjestelmää ja sertifiointia ja ylipäänsä annan kestävyysasioihin liittyvää asiantuntijatukea liiketoiminnan sisällä.” Biopolttoaineilla voidaan korvata fossiilisia raaka-aineita ja kuitenkin ylläpitää samat lopputuoteominaisuudet. Yksi ratkaisu ei estä ilmastonmuutosta vaan tarvitaan useita teknologioita ja ratkaisuja.

“Olen oppinut huimasti parissa vuodessa. Pitkällä aikavälillä projektien johtaminen kiinnostaa, olenhan kehittäjäluonne. Teollisuudessa pienilläkin parannuksilla voi muuttaa paljon. Kestävä metsänhoito on tärkeä osa tulevaisuuden ratkaisuja. Puu on hyvä, uusiutuva materiaali tuotteisiin ja kehittämispotentiaalia riittää”, summaa Milla-Mari työmotivaationsa lähdettä.

MIKSI METSÄALALLE?

Metsäalalla rakennetaan kestävää tulevaisuutta
Metsät ja puut tarjoavat avaimet ilmastonmuutoksen ja kasvavan kulutuksen kaltaisten suurien haasteiden ratkaisuun. Puu on uusiutuva raaka-aine, josta valmistetaan ekologisesti kestäviä tuotteita.

Hyvät työllistymismahdollisuudet
Metsät tarjoavat tuhansia työpaikkoja ympäri Suomea ja ulkomailla.
Töitä riittää monien alojen osaajille. Metsäteollisuus työllistää yli 40 000 ihmistä.

Reilu palkkaus
Metsäteollisuuden palkat ovat keskimäärin muita teollisuudenaloja korkeampia.
Tehtailla vuorotyössä palkkapussia kasvattavat erilaiset lisät.

Erilaisia opinto- ja työpaikkoja
Metsäalalla on työtehtäviä monenlaisissa ympäristöissä: metsässä luonnon helmassa, asiakkaiden kanssa, pääkonttorilla, biotuotetehtaalla, tutkimuslaboratoriossa... Ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opintoja on tarjolla yli parissa kymmenessä oppilaitoksessa ympäri Suomen.

LISÄTIETOA ALASTA:

https://www.mahdollisuuksienmetsa.fi/, https://forestbiofacts.com/

Instagram: @mahdollisuuksienmetsa

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

- Metsäsuunnittelija
- Metsäpalvelupäällikkö
- Logistiikkapäällikkö
- Energia-asiantuntija
- Tuotantoinsinööri
- Tehtaanjohtaja
- Teknologiajohtaja
- Tuotekehitysinsinööri
- Pakkausmuotoilija
- Tutkija
- Ympäristö- ja laatupäällikkö
- Vastuullisuusasiantuntija
- Markkinointipäällikkö
- Projektipäällikkö
- Yrittäjä

Opiskele lukiossa
Syvennä taitoja korkeakoulussa
Työskentele monipuolisissa ammateissa
Fysiikka
Kemia
Viestintä
Matematiikka
Kielet
Talous
Biologia
Teknologian ja prosessien ymmärtäminen
Projektityöskentely
Johtaminen
Sosiaaliset taidot
Viestintätaidot
Kieli- ja kulttuuriosaaminen
Vastuullisuusajattelu
Materiaalituntemus
Liiketoimintaosaaminen
Kehitysinsinööri
Tuotekehityspäällikkö
Projekti-insinööri
Myyntipäällikkö
Prosessi-insinööri
Yrittäjä
Teknologiajohtaja
Vastuullisuus-asiantuntija
Markkinointipäällikkö
Tutkija
forest bio facts
Metsäteollisuuden monipuoliset opiskelumahdollisuudet, ammatit ja tuotteet!
www.forestbiofacts.com

Arvaatko, mikä kaikki kuvassa on valmistettu puusta?
Mahdollisuuksien METSÄ
Missä voi opiskella metsäalaa?
Ota selvää: www.mahdollisuuksienmetsa.fi

finanssialalle
HAAVEILETKO MAAILMAN MUUTTAMISESTA ?
KIINNOSTAAKO SIISTI SISÄTYÖ JA VASTUULLISET TEHTÄVÄT?
Sinäkö tulevaisuuden finanssialalle ?
finanssialalle.fi >>>>>
Sivustolta kaikki finanssialaan liittyvä mm.
• alan koulutuksista
• yliopistoväylistä
• kesätyöpaikoista
Muistakaa ilmoittaa teidänkin lukionne TALOUSGURU-kisaan! Ilmoittautuminen jouluun mennessä talousguru.net

PALVELUALOILLA

RIITTÄÄ VALINNANVARAA ANALYTIIKASTA MARKKINOINTIIN

Teksti ja kuvat Liisa Joensuu

Palvelualat tarjoavat suuren kirjon tehtäviä mitä moninaisimmissa organisaatioissa. Digiosaaminen ja kielitaito ovat tehtäviin hyvä pohja, ja alalle pääsee useaa eri koulutuspolkua pitkin.

Palvelut ovat maamme suurin työllistäjä. Palvelualoilla ilman kauppaa työskentelee Suomessa yli miljoona ihmistä. Työntekijät toimivat esimerkiksi logistiikan parissa, viihde- ja virkistyspalveluissa, teknisten palvelujen ammateissa sekä monenlaisissa asiantuntijatehtävissä. Alan tehtäviä on myös hallinto- ja tukipalveluissa, informaatio- ja viestintäpalvelujen parissa sekä finanssialalla.

Palvelualoilla tarvitaan korkeaa ja monipuolista osaamista. Alan työntekijöistä yli 40 prosenttia on korkeakoulutettuja. Tehtävät ovat usein kansainvälisiä, joten laajasta kielitaidosta on hyötyä. Noin neljäsosalla Suomen palveluyrityksistä on kansainvälistä liiketoimintaa, ja palveluiden vienti maailmalle muodostaa kolmanneksen Suomen viennistä.

Työllisyyden kasvu nojautuu vahvasti palvelualoihin. Yksityiset palvelut ovat 2000-luvulla luoneet Suomeen yli 380 000 uutta työpaikkaa. Suuri trendi alalla on digitaalisuuden kasvu, ja alalla on pulaa digiosaajista.

DATA SCIENTIST ANALYSOI ASIAKKAAN BISNESTÄ

Konsulttiyhtiö Innolinkissä Helsingissä työskentelevä **Janne Palkama,** 29, auttaa työssään data scientistinä asiakkaita löytämään datasta heidän tavoitteidensa kannata hyödyllisiä löydöksiä. Jannen erikoisosaamista ovat tilastolliset mallit, joilla voidaan muuttaa monimutkainen data helposti hyödynnettäväksi informaatioksi.

Janne pääsi ylioppilaaksi Olarin lukiosta vuonna 2008. Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulussa hänen pääaineenaan oli taloustiede. Hän aloitti työskentelyn jo ennen kuin hänestä tuli kauppatieteiden maisteri.

– Aloitin Innolinkillä kolme vuotta sitten projektikoordinaattorina ja tein samalla gradua. Innolinkillä on pitkä historia kyselytutkimuksista, mutta taloon tullessani meillä ei ollut analytiikkapuolta vielä ollenkaan. Aloin kehittää sitä, ja nyt analytiikka on oma liiketoiminta-alueensa.

– Toisinaan tutkimustieto jää vähälle käytölle: katsotaan keskiarvoja ja tehdään yleisluonteisia päätelmiä. Me sukellamme dataan syvemmin. Data kertoo mitä on tapahtunut, ja me selitämme asiakkaalle miksi niin on tapahtunut ja luomme ennustemalleja siitä, mitä tulee tapahtumaan.

Ykköstaito tehtävissä on tilastotieteellinen osaaminen, mutta tärkeä on myös kyky etsiä tietoa ja soveltaa sitä. Lisäksi uusia metodeja on osattava ottaa käyttöön itsenäisesti. Suuri osa projekteista hoituu suomeksi, mutta toisinaan eteen tulee kansainvälisiäkin hankkeita.

– Jos et vielä tiedä mitä haluat, se ei ole katastrofi. Silloin kannattaa opiskella aineita, jotka pitävät mahdollisimman monia ovia auki, Janne Palkama neuvoo.

ASIAKASPALVELU ON HEKTISTÄ MEDIATALOSSA

Lähes neljä vuotta MTV:n palveluksessa työskennellyt **Rosa Rosenlund,** 29, tuntee yhtiön toiminnan ja digitaaliset palvelut perusteellisesti. Head of Customer Care -roolissa Rosa vastaa asiakaspalvelun toiminnasta ja sen tiimin vetämisestä. Yksikön ensisijaisena tehtävänä on ratkoa katsojien teknisiä haasteita ja löytää niiden juurisyyt. Asiakaspalvelu tekee yhteistyötä usean eri yksikön kanssa, joten tiimiläisiltä vaaditaan hyviä yhteistyötaitoja ja nopeaa kykyä sisäistää uutta tietoa. Teknisten ongelmien lisäksi asiakaspalvelijoilta kysytään kaikesta mahdollisesta lähetysten sisältöihin liittyvästä, joten leffojen, sarjojen ja urheilun seuraaminen on työssä tärkeää.

Rosa kirjoitti ylioppilaaksi Tiirismaan lukion musiikkilinjalta vuonna 2010. Hän jatkoi Lappeenrannan teknilliseen yliopistoon opiskelemaan kansainvälistä markkinointia, kirjanpitoa ja Venäjän-kauppaa. Puoli vuotta Moskovassa vastaavassa yliopistossa vahvisti pitkän venäjän kirjoittaneen Rosan kielitaitoa. Kauppatieteiden maisteriksi valmistuttuaan Rosa työskenteli esimerkiksi ulkoministeriössä, Posti Groupissa, TeliaSoneralla ja Dream Brokerilla.

– Tulin MTV:lle asiantuntijatyöhön rakentamaan C Morelle täysin uudenlaista digitaalista asiakaspalvelua. Siirryin pian tiimivalmentajaksi vastaamaan asiakaspalvelutiimin kouluttamisesta ja erilaisten ohjeistuksien tekemisestä. Kun esimieheni vaihtoi talon sisällä uusiin tehtäviin, oma roolini kasvoi. Aloin vastata koko MTV:n asiakaspalvelun toiminnasta ja kehittämisestä.

SOMESPESIALISTI VIE KAMPANJAT NETTIIN

Teleoperaattori DNA:n palveluksessa somespesialistina työskentelevä **Ellen Into,** 27, vastaa operaattorin kuluttajaliiketoiminnan somekanavista. Tehtävä vaatii sekä projektinhallintaa että luovia kykyjä. Ellen budjetoi, koordinoi, suunnittelee, kuvaa ja kirjoittaa. Mukana päivittäisessä työssä on mainostoimisto, mikä tietää myös hallinnollisia tehtäviä kuten sopimusten tekemistä ja laskujen tarkastamista.

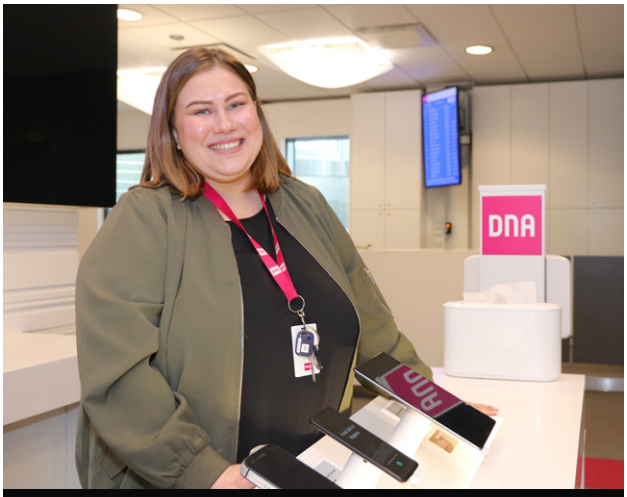
Ellen pääsi ylioppilaaksi Turun Luostarinvuoren Lyseon lukiosta vuonna 2012. Kaverit tuntuivat puhuvan vain lääkiksestä, oikiksesta ja kauppiksesta, mutta Ellen teki itselleen sopivan päätöksen hakea opiskelemaan myyntityön tradenomiksi Turun ammattikorkeakouluun. Koulu tarjosi mahdollisuuden lähteä vaihtoon Espanjaan, ja siellä vietetty puoli vuotta oli kieltä jo lukiossa opiskelleen Ellenin elämän parhaita kokemuksia.

– Madridissa opin miten markkinointia ja somenäkyvyyttä hoidetaan suuressa maailmassa. Jo ennen vaihtoa olin vastannut jääkiekkoseura TPS:n somesta. Opinnäytetyöni tein rekrytointiyritys Varamiespalvelulle, jossa toimin markkinoinnissa somevastaavana. Yritys on nykyiseltä nimeltään Eezy.

Somekanavat vaativat paitsi luovuutta, myös raportti- ja analyysipuolen ymmärtämistä. Ellenin mukaan kannattaa olla valmis oppimaan uutta, sillä joka tehtävässä on omat ohjelmansa.

– Tulevaisuutta suunnitellessa kannattaa kuunnella omia mielenkiinnon kohteitaan ja seurata omia intohimojaan, Rosa Rosenlund vinkkaa.

– Moninainen tausta on rikkaus, ja lisää voi opiskella. Mikään ei ole lopullista, aina on vaihtoehtoja, Ellen Into muistuttaa.

PALVELUALAT

Yksityiset palvelut ovat laaja toimiala, jossa työskentelee muun muassa henkilöstö- ja taloushallinnon osaajia, liiketoiminnan konsultteja, matkailun, kuljetuksen ja logistiikan ammattilaisia, monenlaisia asiakaspalvelijoita, viihde- ja kulttuuripalveluiden tuottajia, luovien alojen osaajia, teknisten palveluiden asiantuntijoita, digitaalisten palveluiden kehittäjiä sekä laaja joukko muita ammattilaisia.

LISÄTIETOA ALASTA:

www.palta.fi

Instagramissa: @Paltary

MAAILMAN PARAS ENSIMMÄINEN TYÖPAIKKA!

TALOUSHALLINTOALA

Taloushallintoala tarjoaa monipuolisia työmahdollisuuksia mm. tilitoimistoissa ja alan konsulttiyrityksissä sekä erilaisten yritysten talousosastoilla. Työpaikan koko voi vaihdella yhden ja yli viidenkymmenen henkilön välillä aina kansainvälisiin konserneihin asti, joten työympäristöissä on runsaasti vaihtoehtoja. Töitä alalla myös riittää. Niin kauan kuin on yrityksiä, tarvitaan myös taloushallinnon osaajia!

Tehtävien kirjo taloushallinnon alalla on laaja. Taloushallintoala sähköistyy kovaa vauhtia, ja automatisaatio mahdollistaa palkanlaskijalle, kirjanpitäjälle ja tilintarkastajalle toimimisen rutiinitöiden lisäksi talouden asiantuntijana. Taloushallinnon töissä korostuvatkin sosiaaliset taidot ja keskustelut asiakkaiden kanssa.

Taloushallinnossa on mahdollisuus tutustua yrityksen liiketoimintaan syvällisesti analysoimalla numeroita. Kiinnostus numeroita kohtaan on siis tärkeää, mutta alan töissä painottuvat myös asiakaspalvelutaidot, kyky omaksua erilaisia sovelluksia ja järjestelmiä, liiketoiminnan tunteminen, myynti- ja markkinointiosaaminen, tiimityötaidot, kielitaito ja innostunut asenne.

Taloushallinnon osaaminen on polku myös yrittäjyyteen ja yritysten johtotehtäviin, sillä johtajalta odotetaan liiketoiminnan ja yrityksen talouden analysoimisen hallintaa. Taloushallintoalalta löytyykin nuorelle paras ensimmäinen työpaikka, koska talousosaaminen avaa ovia moniin erilaisiin suuntiin.

KIRJANPITÄJÄN TYÖSSÄ KEHITTYY JA OPPII UUTTA JATKUVASTI

”Työtehtäviini kirjanpitäjänä kuuluu yritysten kirjanpito, tilinpäätökset ja veroilmoitukset”, kertoo tilitoimistossa työskentelevä **Kirsi Oikkonen**. ”Kirjanpitäjän perustyö on hyvin itsenäistä, mutta ongelmatilanteissa aina löytyy joku, jolta voi kysyä apua. Nykyään kun taloushallinto sähköistyy, työtehtävissä korostuu asiantuntijana toimiminen. Tietojen tallentamisen sijaan keskitytään enemmän tulkitsemaan

Kirsi Oikkonen, TietoAkseli Group

lukuja ja sitä, mitä ne yrityksen taloudellisesta tilasta kertovat. Kirjanpitäjänä toimin asiantuntijana yrityksille eri lakien ja säädösten tulkinnassa ja neuvon, kuinka asiat kannattaisi toteuttaa kirjanpidon ja verotuksen näkökulmasta.”

”Taloushallintoalalla tarvitaan organisointikykyä ja paineensietokykyä, koska pääosin työskennellään yksin ja vastataan omista töistä ja asiakkaista. Kirjanpitäjänä saa myös oppia jatkuvasti uutta ja päivittää omia tietojaan.”

”Työssäni on parasta se, kun vastaan tulee uusi asia tai ongelmakohta, ja sen saa ratkaistua. Jokaisen ratkaistun asian myötä oma ammattitaito kasvaa. Myös positiivinen palaute asiakkaalta on aina kiva asia!”

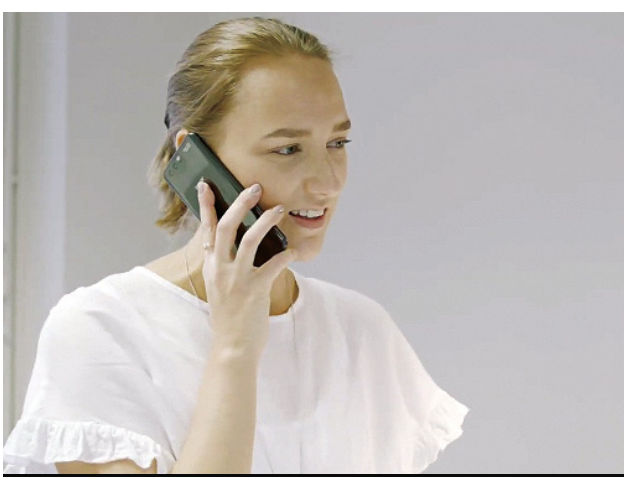

PALKANLASKIJAN TYÖ ON MONIPUOLISTA JA OPETTAVAISTA

”Palkanlaskijan tyypillinen työpäivä sisältää palkanlaskennan lisäksi sähköpostien lukua ja niihin vastailua, kun asiakkailta tulee kysymyksiä liittyen palkanlaskentaan, työehtosopimuksiin ja lakeihin”, kertoo **Eeva-Liisa Laitinen.** Laitinen työskentelee palkanlaskennan palvelupäällikkönä tilitoimistossa. ”Halusin tälle alalle, koska koen että tässä on sopivassa suhteessa itsenäistä työtä ja yhteistyötä kirjanpitäjien, muiden työkavereiden ja asiakkaiden kanssa. Tässä työssä on oltava erittäin tarkka ja huolellinen, ja pystyttävä organisoimaan omat työt kiireen keskellä sekä pidettävä kiinni aikatauluista. Lisäksi pitää olla intoa oppia uutta ja kehittää itseään.”

”Yleensä ei tiedetä, että palkanlaskenta on aika monipuolista”, Laitinen huomauttaa. ”Itse palkanlaskennan lisäksi työhön sisältyy neuvontaa ja erilaisten lakien ja työehtosopimusten tulkintaa. Alalle kannattaa hakeutua juuri monipuolisuuden takia.”

Eeva-Liisa Laitinen, iCount Partners Oy

TALOUSHALLINNON TUTKINTO TASKUSSA TÖITÄ RIITTÄÄ

Taloushallintoalalla tarvitaan talouden ja erilaisten lakien osaamista. Taloushallinnon opintoja voi suorittaa sekä ammattiopisto- että AMK- ja korkeakoulutasolla. Lisäksi tarjolla on aikuisopetusta, erityisammattitutkintoja sekä oppisopimus- ja näyttötutkintomahdollisuuksia.

Liiketalouden toisen asteen perustutkinnon eli merkonomin tutkinnon voi suorittaa ammatillisissa oppilaitoksissa. Ammattikorkeakoulujen liiketalouden opinnoissa on mahdollista suuntautua esimerkiksi talousasiantuntijaksi. Tällöin tutkintonimike on liiketalouden ammattikorkeakoulututkinto, tradenomi (AMK). Yliopiston kauppatieteellisessä tiedekunnassa alan opinnot ovat mahdollisia esimerkiksi laskentatoimen suuntautumisvaihtoehdolla.

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

• Controller • Kirjanpitäjä • KLT-asiantuntija • Palkanlaskija • Palkkahallinnon ammattilainen • PHT-palkkahallinnon asiantuntija • Pääkirjanpitäjä • Talouspäällikkö • Taloushallinnon assistentti • Taloushallinnon tiimiesimies • Tilitoimistoyrittäjä • Verokonsultti • Talousjohtaja

LINKKEJÄ TALOUSHALLINNON ALASTA:

www.tyopaikat.oikotie.fi/toimiala/taloushallintotilintarkastus

opiskelijat.taloushallintoliitto.fi

TEKSTIILI- JA MUOTIALA

ON OSA JOKAISEN ARKEA

Ihmiset kuluttavat ja kohtaavat tekstiilejä päivittäin vaatteissa ja sisustuksessa, mutta tarkempi tutustuminen tekstiili- ja muotialaan yllättää monet: Tekstiilejä löytyy vaikkapa vanulapuista, autojen öljynsuodattamista, lentokoneiden penkeistä, teltoista, äänieristeistä ja ylioppilaslakeista.

Tekstiili- ja muotiala muuttuu ja kehittyy jatkuvasti. Tutkimus ja kehitystyö, kestävän kehityksen tavoitteet ja digitalisaatio muovaavat alaa, joka on osa meidän jokaisen arkea.

Tutkimus ja tuotekehitys luovat tekstiilialalle innovaatioita, kuten älytekstiilejä. Tekstiileihin integroidut sensorit voivat mitata esimerkiksi urheilijan lihasten toimintaa tai palomiehen lämpökuormitusta sammutustehtävissä.

Kestävän kehityksen näkökulmat ovat kasvava osa yritysten tuote- ja palvelukehitystä. Suomessa kehitetään uusia ekologisempia tekstiilikuituja sekä teknologiaa niiden tuottamiseen. Olemme myös edelläkävijöitä käytöstä poistettujen tekstiilien käsittelyssä.

Digitalisaatio vie kauppaa verkkoon, luo uusia työkaluja niin suunnittelijoille kuin myyjille ja tekee yritysten kansainvälistymisestä helpompaa. Samalla kivijalkakaupat muuttuvat elämyksellisemmiksi ja tekstiilien ympärille syntyy uudenlaisia palveluita, kuten korjaus- ja vuokrauspalveluita.

Ala työllistää Suomessa 22 000 ammattilaista yhteensä 3 400 yrityksessä.

TEKSTIILIOSAAMINEN ON VAIN OSA KOKONAISUUTTA – MONIOSAAJIA ARVOSTETAAN

Monipuolinen ja uudistuva tekstiili- ja muotiala tarvitsee erilaisia osaajia. Vaatteiden ja muiden tekstiilituotteiden suunnittelu ja valmistus ovat vain osa kokonaisuutta, sillä alan yritykset tarvitsevat myös esimerkiksi kaupallista ja teknistä osaamista. Alalla on tarjolla muun muassa markkinoinnin, myynnin, hankinnan, vastuullisuuden ja tuotekehityksen tehtäviä.

Tekstiili- ja muotialan yrityksissä arvostetaan tekstiilien materiaalituntemusta, kaupallista ymmärrystä ja ympäristötietoutta, oli koulutustausta millainen tahansa. Myös kielitaitoa ja kansainvälisyyttä pidetään arvossa.

Suoraan tekstiili- ja muotialalle suuntaavia korkeakoulututkintoja ovat artenomi, muotoilija ja vestonomi ammattikorkeakoulussa sekä taiteen kandidaatti ja maisteri yliopistossa. Alalla tarvitaan myös esimerkiksi tradenomeja ja kauppatieteilijöitä sekä kemiantekniikan ja ympäristötieteiden insinöörejä.

Tekstiili- ja muotialan ammatillisessa koulutuksessa voi suuntautua esimerkiksi ompelijaksi tai muotiassistentiksi. Prosessiteollisuuden tutkinnot ovat hyödyksi teknisten ja sairaalatekstiilien tuotannossa. Tekstiilien laadunvarmistuksessa työskentelee laborantteja ja erilaisten tuotantokoneiden käytössä pärjäävät esimerkiksi sähkö- ja automaatioalan osaajat.

TIIMITYÖTAIDOT JA PROJEKTINHALLINTA ASIANTUNTIJATYÖN YTIMESSÄ

Tekstiilien materiaali- ja tuotantotuntemus sekä liiketalousosaaminen ovat tekstiilialalla tärkeitä osaamisalueita. Tämän havainnon ovat töissään tehneet myös työvaateyritys Touchpointilla myynnissä työskentelevä **Irina Heinämäki,** 30, sekä **Sanna Kokkonen,** 34, joka työskentelee tuotepäällikkönä lastenvaatevalmistaja Reimalla.

Sanna Kokkonen, Reima

Irina Heinämäki, Touchpoint

”Suosittelen valitsemaan osaksi tutkintoa liiketalouden opintoja, markkinointia sekä tuotetuntemusta lisääviä kursseja. Lisäksi opinnoissa kannattaa hyödyntää jokainen tilaisuus, jossa pääsee hankkimaan esiintymiskokemusta”, kertoo ammattikorkeakoulussa vestonomin tutkinnon suorittanut Sanna.

”Tärkeimmät työssäni tarvittavat taidot liittyvät projektinhallintaan sekä tiimityöskentelyyn, ja erityisesti tekstiili- ja muotialaan liittyen tekstiilimateriaalien tuntemukseen”, tiivistää puolestaan Irina. Hän on opiskellut ensin tradenomiksi ja sen jälkeen vielä kauppatieteiden maisteriksi.

Irinan ensimmäinen kesätyö oli nauhatuotteita valmistavan Inkan tehtaalla, mutta myöhemmin myymälätyö Marimekossa vakuutti hänet siitä, että nimenomaan myyntityö tuntuu omimmalta. Nykyisin Irina myy työvaatteita yrityksille, hoitaa asiakkuuksia ja kehittää poistotekstiilien käsittelyyn liittyviä asioita.

Sannalla on aina ollut paljon kiinnostuksen kohteita. Hän aloitti datanomiopinnoilla, mutta siirtyi lopulta suorittamaan artesaanin perustutkinnon. Opettajan kannustamana Sanna jatkoi ammattikorkeakouluun.

”Vestonomiopinnoissamme pääpaino oli projektitöissä. Opintoja pystyi suuntaamaan oman kiinnostuksen mukaan. Minä olen esimerkiksi aina ollut kiinnostunut tuotannollisista näkökulmista, kun taas opiskelukaveria innosti suunnittelupuoli, ja pystyimme näitä intressejä toteuttamaan projektitöiden kautta”, kuvailee Sanna opintojaan.

Tuotepäällikkö on yleensä vastuussa jostakin tuotekategoriasta, Sanna työskenteli esimerkiksi pari vuotta Reiman kenkien parissa. Nyt hän tekee asiakasmalleja ja erikoisprojekteja sekä vastaa muun muassa tuotteiden riippulapuista. Työ on monipuolista – ja joskus hektistäkin.
”Olen työssäni yhteydessä suunnitteluun, myyntiin, laatutiimiin, Aasian toimistollemme sekä joskus myös suoraan tehtaisiin. Työ sisältää paljon kokonaisuuksien hallintaa, esimerkiksi tuotteiden hinnoittelusta ja aikataulutuksesta huolehtimista”, kertoo Sanna työstään.

ONNISTUNEET PROJEKTIT JA ALAN KEHITTYMINEN MOTIVOIVAT TYÖSSÄ

Onnistuneet projektit, kuten hyvin suunniteltu Touchpointin työvaatemallisto tai katukuvassa näkyvät Reiman lastenvaatteet, ovat Irinan ja Sannan mielestä parasta työssä. Molemmat kehuvat myös työkavereitaan ja työpaikkojen hyvää yhteishenkeä. Tekstiilialan jatkuva kehitys motivoi myös oppimaan itse uutta.

”On aina hienoa, kun alalla tulee uusia innovaatioita ja asiat menevät etenkin vastuullisuusmielessä eteenpäin. Nyt on erityisen mielenkiintoista olla mukana rakentamassa Pohjoismaiden ensimmäistä poistotekstiilien käsittelylaitosta Paimioon”, kertoo Irina innostuneena.

Tekstiili- ja muotialan vastuullisuus ja kestävä kehitys näkyvät sekä Irinan että Sannan urahaaveissa, vaikka kovaa vauhtia muuttuvaa työelämää onkin vaikea ennustaa.

”Nyt tehdään kovasti töitä, että tämä toimiala muuttuisi kestävämmäksi. On hienoa olla siinä muutoksessa mukana!” pohtii Irina.

ESIMERKKEJÄ ALAN AMMATTINIMIKKEISTÄ:

Tuotantopäällikkö • Suunnittelija • Liiketoimintajohtaja • Ompelija • Vastuullisuusasiantuntija • Myyntipäällikkö • Prosessiteknikko • Digimarkkinointivastaava • Tuotekehitysinsinööri • Laatukoordinaattori • Verkkokauppavastaava • Mallimestari

LISÄTIETOA ALASTA:

www.stjm.fi

Instagram: @suomentekstiilijamuoti

TERVETULOA
TEKNOLOGIA-ALALLE
RAKENTAMAAN PAREMPAA TULEVAISUUTTA

Suomalainen teknologiateollisuus on maailman huippuluokkaa. Teknologiayrityksissä suunnitellaan ja tuotetaan kestäviä ratkaisuja, jotka helpottavat arkeamme, säästävät ympäristöä – ja joskus jopa ihmishenkiä. Uudella teknologialla voimme luoda hyvinvointia ihmisille ja yhteiskunnalle. Teknologiayrityksissä tarvitaan tietenkin teknologiaosaajia, mutta myös esimerkiksi kauppa- tai yhteiskuntatieteiden osaamista.

Teknologiateollisuuden yritykset toimivat kansainvälisillä markkinoilla ja tuovat Suomeen tuloja, joilla ylläpidetään hyvinvointiyhteiskuntaa. Suomessa lähes 320 000 ihmistä työskentelee teknologiateollisuuden yrityksissä, ja heistä yli puolella on ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinto.

Teknologiateollisuuden päätoimialat ovat elektroniikka- ja sähköteollisuus, kone- ja metallituoteteollisuus, metallien jalostus, suunnittelu- ja konsultointi sekä tietotekniikka. Näiden toimialojen sisälle mahtuu paljon erilaisia yrityksiä ja työtehtäviä.

Yhteistä teknologiayrityksille on se, että niissä luodaan ratkaisuja yhä toimivampaan ja kestävämpään arkeen. Niissä tehdään maailmanmarkkinoille korkeatasoisia tuotteita, joilla ratkaistaan tulevaisuuden globaaleja haasteita, esimerkiksi energiaa säästämällä, ilmastonmuutosta torjumalla ja terveydenhuollon diagnostiikkaa parantamalla.

TEKNOLOGIAOSAAMISTA TARVITAAN KAIKKIALLA

Suomalaiset teknologiayritykset tarvitsevat yhä monipuolisempaa osaamista rakentamaan tulevaisuuden ratkaisuja. Parhaat ratkaisut syntyvät eri alojen osaamista yhdistävissä tiimeissä. Teknologiaosaamisen lisäksi onkin tärkeää, että osaa tehdä töitä erilaisten ja eritaustaisten ihmisten kanssa. Matemaattisten aineiden, luonnontieteiden ja teknologian osaajia tarvitaan tulevaisuudessa lähes jokaisella alalla. Tarve osaamiselle kasvaa, koska teknologiat ovat työkaluja,

TEKNOLOGIA-ALAN OSAAJAKSI ON MONIA TEITÄ.

Nämä ja monta muuta nuoren osaajan opinto- ja uratarinaa löydät osoitteesta **mytech.fi.**

Hamilkar Bergroth, DI
Katu- ja kunnallistekniikan suunnittelija, sillantarkastaja, A-Insinöörit

Tie- ja liikennetekniikan diplomi-insinööri Hamilkar Bergroth suunnittelee A-Insinöörillä valtateitä, katuja ja katutunneleita.

Hamilkaria motivoi erityisesti se, kun näkee oman työnsä jäljen ja pääsee vaikuttamaan omaan ja muiden elinympäristöön. "Luova ongelmanratkaisu, esimerkiksi uuden väylän tai sillan sijainnin miettiminen, innostaa. Tarvitsen siinä myös matematiikan ja geometrian osaamistani ja pyöräilyharrastuksenikin auttaa."

- Lapsena ”joukkoliikennenörtti”, matkusti eri välineillä ja bongasi aikatauluja
- Lukiossa luonnontiedelinja, kemian tekniikka kiinnosti - abivuonna löytyikin oma juttu opintoihin
- Aalto-yliopistoon yhdyskunta- ja ympäristötekniikan ohjelmaan, pääaineeksi tie- ja liikennetekniikka
- Sivuaineeksi georakentaminen, vapaaehtoisina opintoina puheviestintää ja kaavoitusta. Innolla mukana ainejärjestöissä ja ylioppilaskunnassa
- Kesätyönä työharjoittelu tiekunnossapidossa, opintojen ohella työnjohtoharjoittelijana
- A-Insinööreille suunnitteluharjoittelijaksi, tie-, katu- ja aluetekniikan yksikkö
- Diplomityö A-Insinööreille, valmistui ja aloitti katu- ja kunnallistekniikan suunnittelijana

Elina Kuisma, DI,
Anturisuunnittelija, Murata Electronics

Murata suunnittelee ja valmistaa kiihtyvyys-, kulmanopeus ja paineantureita autoteollisuuteen, lääketieteellisiin sovelluksiin ja instrumentteihin – eli erittäin vaativiin olosuhteisiin.

Suunnittelijalla pitää olla vahva näkemys designin toimivuudesta ja riittävä ymmärrys myös lopputuotteesta. ”Teen työtäni huippuosaajien kanssa ja pääsen ratkomaan ennestään tuntemattomia ongelmia. Opin jatkuvasti ja pääsen kehittämään uutta. Samalla saan jakaa myös omaa osaamistani!”

- Lukiossa matematiikan ja fysiikan kesäkoulussa Venäjällä: tutustumassa avaruuslentojen komentokeskukseen ja kosmonauttiin
- Mitä opiskelemaan yliopistoon, matikkaa ja fysiikkaa vai tekniikkaa?
- Ei tutkijaksi ”isona”! Aalto-yliopistoon lukion papereilla - Elektroniikan ja sähkötekniikan koulutusohjelma, pääaine elektroniikka ja mittaustekniikka
- Teekkarina kesätöissä Muratalla tuotannossa ja tuotekehityslaboratoriossa myös opiskelujen ohessa harjoittelijana
- Vaihdossa sivuaineopintoja Saksassa Karlsruhen teknillisessä yliopistossa - mikrosysteemitekniikka ja mikroelektroniikkasuunnittelu
- VTT:lle (Teknologian tutkimuskeskus) tutkimusharjoittelijaksi ja diplomityön tekeminen
- Valmistuminen DI:ksi ja Muratalle testaussuunnittelijaksi
- Eteneminen Muratalla anturisuunnittelijaksi

Sonja Airikka, KTM
Digiviestijä, Kemppi

Sonja Airikkaa kiehtoo kansainvälisyys, eri kulttuurit ja englannin kieli. Hän on hitsausteknologiayritys Kempillä tiimissä, joka vastaa globaalista markkinointiviestinnästä.

Sonjan tehtävänä on tuottaa sisältöjä digitaalisen viestinnän eri kanaviin älykkäistä hitsausratkaisuista, joilla mahdollistetaan turvallisen ympäristön rakentaminen ympäri maailmaa. Sonjan työ tuo ihmiset Kempin tarinan äärelle. Kemppiläisten työn tarkoituksena on mahdollistaa turvallisen ympäristön rakentaminen ympäri maailmaa. ”Kun kyse on kansainvälisestä markkinoinnista, pääsen tarinoillani kertomaan suomalaisesta teknologiaosaamisesta ja sen menestymisestä maailmalla!”

- ”Kielisuihkuluokalta” englanninkieliseen IB-lukioon (International Baccalaureate Diploma Program)
- Kesätöissä varastoapulaisena, laboratorioapulaisena ja laboratorioassistenttina
- Saimaan Ammattikorkeakouluun opiskelemaan kansainvälisen kaupan tradenomiksi
- Opiskeluaikana erilaisia myyjän tehtäviä kaupoissa
- Maisteriopinnot Lappeenrannan teknillisessä yliopistossa - M.Sc. Economics and Business Administration (kauppatieteiden maisteri), pääaineena International Marketing management
- Vaihto-opiskelijana Ranskassa, SKEMA Business School, International Marketing ja Business Development
- Kesätöissä ja opintojen ohella myynnin ja logistiikan töitä assistentin sijaisena
- Opintojen jälkeen Kempille digiviestijäksi

jotka mahdollistavat uusia ratkaisuja. Teknologiaosaamista tarvitaan esimerkiksi seuraavilla aloilla: tietoturva, pilvi-teknologia, robotiikka ja tekoäly.

Lukiosta voit jatkaa opintoja ammattikorkeakouluun tai yliopistoon. Yleisiä tekniikan koulutusaloja ovat esimerkiksi tietojenkäsittely, kone- ja energiatekniikka, sähkö- ja automaatiotekniikka, tieto- ja tietoliikennetekniikka ja rakennus- ja yhdyskuntatekniikka. Näitä voi opiskella monessa eri korkeakoulussa ympäri Suomen.

MONENLAISIA POLKUJA TEKNOLOGIA-ALAN TÖIHIN

Vaikka et opiskelisikaan tekniikkaa, voit silti työskennellä teknologiateollisuuden yrityksissä. On selvää, että yrityksissä on kysyntää esimerkiksi muotoiluosaamiselle. Teknologiayrityksissä on töissä paljon osaajia myös muun muassa kauppatieteiden, hallinto- ja taloustieteiden, viestinnän, matemaattisluonnontieteiden sekä bio- ja ympäristötieteiden koulutusaloilta.

Millaisia sitten ovat teknologia-alan työt? Monenlaisia. Teknologiayrityksissä pääset rakentamaan kestävää tulevaisuutta esimerkiksi tutkimuksen ja tuotekehityksen, myynnin ja markkinoinnin tai viestinnän ja tuotannon eri tehtävissä.

MILLAISELLA TAUSTALLA JA MILLAISIIN HOMMIIN – TEKNOLOGIAYRITYSTEN NUORET OSAAJAT KERTOVAT.

MyTech.fi-sivustolta löytyy yli sadan nuoren teknologia-alan osaajan tarina videoina ja teksteinä. Mitä he tekevät työssään ja millaisilla opinnoilla he ovat niihin päässeet? Kannattaa käydä tutustumassa! Sivustolla voi myös hakea tarinoita itseään kiinnostavilla hakusanoilla sekä tutustua teknologia-alan yrityksiin.

LISÄTIETOA ALASTA:

www.mytech.fi

Teknologiateollisuus

Näillä valmiuksilla pärjäät työelämässä!

- Kyky nähdä mahdollisuuksia
- ICT:n tehokas käyttö
- Valmiudet jatkuvaan oppimiseen
- Kokonaisuuksien hahmottaminen, konseptitaidot
- Asenne
- Asiakasnäkökulman ymmärtämien
- Tiimityötaidot

* Yritysten esiin nostamat työelämävalmiudet, Teknologiateollisuuden osaaja- ja osaamistarveselvitys 2021 (2018)

VIRALLISET YHTEISTYÖKUMPPANIT

Akava ry

Finanssiala ry

Elintarviketeollisuusliitto ry

Energiateollisuus ry

Hyvinvointiala HALI ry

Kemianteollisuus ry

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry

Metsäteollisuus ry

Nuori Yrittäjyys ry

Palvelualojen työnantajat PALTA ry

Puunjalostusinsinöörit ry

STTK ry

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Suomen Opinto-ohjaajat ry

Suomen Tekstiili & Muoti ry

Suomen Vanhempainliitto ry

Suomen Yrittäjät ry

Suomen 4H-liitto ry

Talous ja nuoret TAT ry

Taloushallintoliitto ry

Teknologiateollisuus ry

Valtakunnallinen YES ry

Lisäksi kiitämme yhteistyöstä opetus- ja kulttuuriministeriötä, Opetushallitusta, Kuntaliittoa, Elinkeinoelämän keskusliittoa ja Opetusalan Ammattijärjestö OAJ:ta!

MUISTIINPANOJA

MUISTIINPANOJA